

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มี
ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

นายวิสุทธิวัฒน์ ต๊ะผัด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF HEALTH EDUCATION LEARNING MANAGEMENT USING ANALYSIS THINKING
SKILL AND ASSESSING SITUATIONS ON LEARNING ACHIEVEMENT IN MEDIA LITERACY OF
LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Health and Physical Education
Department of Curriculum and Instruction
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2015
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการจัดการเรียนรู้อิวิชาศึกษาโดยใช้กระบวนการ
คิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น

โดย นายวิสุทธิวัฒน์ ต๊ะผัด
สาขาวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ศาสตราจารย์ ดร. จินตนา สรายุทธพิทักษ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธนะ ติงศภัทิย์)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร. จินตนา สรายุทธพิทักษ์)
.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อะเคื้อ กุลประสูติติลก)

วิสุทธิวัฒน์ ต๊ะผัด : ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (EFFECTS OF HEALTH EDUCATION LEARNING MANAGEMENT USING ANALYSIS THINKING SKILL AND ASSESSING SITUATIONS ON LEARNING ACHIEVEMENT IN MEDIA LITERACY OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. ดร. จินตนา สราวุธพิทักษ์, 160 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 80 คน โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ จำนวน 40 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ จำนวน 8 แผนและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้วยค่า “ที”

ผลการวิจัยพบว่า

1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2558

5783413227 : MAJOR HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION

KEYWORDS: ANALYSIS THINKING SKILL / ASSESSING SITUATIONS / MEDIA LITERACY

WISUTIWAT TAPAT: EFFECTS OF HEALTH EDUCATION LEARNING MANAGEMENT USING ANALYSIS THINKING SKILL AND ASSESSING SITUATIONS ON LEARNING ACHIEVEMENT IN MEDIA LITERACY OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS.
ADVISOR: PROF. JINTANA SARAYUTHPITAK, Ph.D., 160 pp.

The purposes of this study were: 1) to compare the average score of the learning achievement before and after implementation of the experimental group students and the control group students 2) to compare the average score of the learning achievement after implementation between the experimental group students and the control group students. The sample was 80 students from the nine grade of Satriwatabsornsawan School, Bangkok. Forty students in the experimental group were assigned to study under the health education learning management using analysis thinking skill and assessing situations learning while the other forty students in the control group were assigned to study with the conventional teaching. The research instruments were composed of eight learning activity plans using analysis thinking skill and assessing situations learning. Then data were analyzed by mean, standard deviations, and t-test.

The research findings were as follow:

1) The mean scores of the learning achievement in the area of knowledge, attitude and practice of the experimental group students after learning were significantly higher than before at .05 level.

The mean scores of the learning achievement in the area of knowledge, attitude and practice of the control group students after learning were found no significantly than before at .05 level.

2) The mean scores of the learning achievement in the area of knowledge, attitude and practice of the experimental group students after learning was significantly higher than the control group students at .05 level.

Department: Curriculum and Instruction Student's Signature

Field of Study: Health and Physical Education Advisor's Signature

Academic Year: 2015

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร. จินตนา สรายุทธพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ สร้างคุณค่าทางด้านวิชาการ ตลอดจนให้กำลังใจ และความช่วยเหลือในทุกๆด้าน เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธนะ ติงศภัทิย์ ประธานสอบ วิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อะเคื้อ กุลประสูติติก ที่กรุณาให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะเคื้อ กุลประสูติติก อาจารย์ จินตนา บันลือศักดิ์ และอาจารย์ จารุวรรณ ต้นจันทร์พงศ์ ที่ให้คำแนะนำและตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กราบขอบพระคุณ อาจารย์สุภาวรรณ บุญสวัสดิ์ และคณาจารย์โรงเรียนสตรี วัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวก สนับสนุน และเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยครั้งนี้ และขอบคุณนักเรียนชั้น ม.3/1 และ ม.3/4 ซึ่งเป็น กลุ่มตัวอย่าง และให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณ คุณแม่ดวงจันทร์ ติ้ผัด และคุณพ่อบรรจง ติ้ผัด เป็นอย่างสูงที่ได้ให้การสนับสนุนทางการศึกษามาโดยตลอด เป็นกำลังใจอันมีค่ายิ่ง ตลอดการศึกษาของผู้วิจัย ผู้วิจัยขอมอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเครื่องบูชาเพื่อทดแทนบุญคุณ

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ นางสาว ชัชววรรณ จุงกลาง เพื่อน พี่น้องสาขาวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดเวลาที่เข้าศึกษาในระดับปริญญาโทมาบัดนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	9
1.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน.....	9
2. การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้รู้เท่าทันสื่อ	10
2.1 แนวคิดและปรัชญาการสอนสุขศึกษา	10
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา	11
2.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	12
3. กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์	13

3.1 ความหมายของกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์	13
3.2 ลักษณะของกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ประกอบด้วย 4 ประการ.....	14
3.3 องค์ประกอบของกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์	14
3.4 พฤติกรรมบ่งชี้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์	17
3.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์.....	18
4. การรู้เท่าทันสื่อ.....	20
4.1 ความหมายและความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ.....	20
4.2 ทักษะที่จำเป็นต่อการรู้เท่าทันสื่อ.....	21
4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ.....	22
4.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อ.....	23
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
งานวิจัยในประเทศ.....	25
งานวิจัยต่างประเทศ.....	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ชั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง.....	33
1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
1.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
1.3 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
ชั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง.....	41
2.2 การติดต่อประสานงานการทดลอง.....	42
2.3 ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	42

ชั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	43
3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
3.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	44
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชา สุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์และของนักเรียน กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ.....	45
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์และของนักเรียนกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ.....	62
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผลการวิจัย.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	83
รายการอ้างอิง.....	85
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	91
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	93
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	134
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	148
ภาคผนวก จ ภาพการจัดการเรียนรู้.....	157
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	160

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติกับแผนการจัดการเรียนรู้วิชา สุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์.....	35
ตารางที่ 2 แบบแผนการทดลอง	41
ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	42
ตารางที่ 4 จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้.....	43
ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ก่อนและ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	45
ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ก่อนและ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองจำแนกเป็นรายชื่อ	46
ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ก่อนและ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายชื่อ.....	49
ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ก่อนและ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	52
ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตติก่อนและ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองจำแนกเป็นรายชื่อ	52
ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ก่อนและ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายชื่อ	55
ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ก่อน และหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	58
ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านปฏิบัติ ก่อนและ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองจำแนกเป็นรายชื่อ	58
ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ก่อน และหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายชื่อ	60

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	63
ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ	63
ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม	66
ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ	67
ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านด้านการปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	69
ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ	70

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	32
ภาพที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม	73
ภาพที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม	73
ภาพที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม	74

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมเป็นอย่างมาก บุคคลในสังคมใช้สื่อออนไลน์ในการรับและส่งข่าวสารถึงกันและกัน ข้อมูลการสำรวจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป จำนวน 83,880 ครัวเรือน หรือ 62.3 ล้านคน พบว่า กรุงเทพมหานคร มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือมากที่สุดร้อยละ 54.6 ร้อยละ 54.5 และร้อยละ 89.2 ตามลำดับ ในด้านลักษณะหรือพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของเพศชาย มีความใกล้เคียงกับเพศหญิง สถิติระหว่างปี 2553 – 2557 พบว่า การใช้งานอินเทอร์เน็ตของเพศชายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.9 เป็นร้อยละ 34.9 ส่วนในเพศหญิง พบว่า การใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 22.8 เป็นร้อยละ 34.9 เมื่อนำมาวิเคราะห์ พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตในกลุ่มประชากรอายุ 15–24 ปี มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.7 รองลงมาคือ ประชากรในกลุ่มอายุ 6–14 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.2 สำหรับสถานที่ที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ ที่บ้านหรือที่พักอาศัย โดยใช้งานผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 63.9 ใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือร้อยละ 53.4 และใช้งานอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาผ่านคอมพิวเตอร์ร้อยละ 39.6 กิจกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต พบว่า ส่วนใหญ่มาจากการดูหนังฟังเพลงร้อยละ 79.1 อันดับสองคือ การเล่นเกมหรือการดาวน์โหลดเกม ร้อยละ 75.0 และอันดับสามคือ การใช้งาน Social Network (Facebook, Twitter, Google plus, Line, Instagram) ร้อยละ 73.9 ในด้านความถี่ของการใช้งานอินเทอร์เน็ต พบว่า ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ (5–7 วันต่อสัปดาห์) คิดเป็นร้อยละ 59.6 รองลงมาคือใช้งานค่อนข้างบ่อย (1–4 วันต่อสัปดาห์) คิดเป็นร้อยละ 37.4 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2557)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า กลุ่มที่ใช้สื่อออนไลน์มากที่สุดคือกลุ่มวัยรุ่น การเข้าถึงสื่อออนไลน์ของกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบันทำให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย ดังที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้กล่าวถึงข้อมูลในยุคที่อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันและเข้าถึงคนทุกกลุ่มว่าแม้ว่าข้อดีนั้นจะทำให้เกิดการสื่อสารกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว แต่มีข้อเสียนับเป็นภัยสังคมได้เช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาการล่อลวงผ่านอินเทอร์เน็ต ผ่านการพูดคุยบน Social Network หรือเว็บไซต์ชื่อดังอย่างเฟซบุ๊กที่มีการระบุว่ากรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่มีการใช้เฟซบุ๊กเป็นอันดับ 1 ของโลก ผลของการใช้สื่อออนไลน์ พบว่า เด็กที่มีอายุระหว่าง 13 – 20 ปี มีอัตราเสี่ยงต่อการถูกล่อลวงละเมิด

ทางเพศผ่านสื่อออนไลน์มากที่สุดเพราะเป็นช่วงวัยที่มีจำนวนการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางของมิจฉาชีพที่ใช้เป็นสื่อในการหลอกลวง โกงเงินทองจากการไม่รู้เท่าทันสื่ออีกด้วย นอกจากนี้ ผลการสำรวจของสำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข ยังพบว่าตั้งแต่ปี 2554 คนไทยใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้นและอยู่ในโลกส่วนตัวมากกว่า 10 ล้านคน ทำให้มีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาหรือสถานการณ์เสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินในชีวิตประจำวัน อาทิเช่น การถูกล่อลวงทางเพศผ่านสื่อออนไลน์ การโฆษณาเกินจริงเพื่อหลอกลวงในการซื้อขายสินค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต การถูกหลอกลวงด้วยการนำเสนอข้อมูลเท็จเพื่อหลอกให้โอนเงิน การถูกหลอกลวงในด้านการสอบถามข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลลับของผู้ใช้สื่อและปัญหาการถูกโน้มน้าวจิตใจผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ให้เชื่อในแนวความคิดของผู้สร้างสื่อขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับแนวความคิดด้านศาสนาหรือแนวความคิดทางสังคม เป็นต้น สถานการณ์เสี่ยงเหล่านี้ เกิดขึ้นกับเด็ก วัยรุ่นและสตรีมากยิ่งขึ้นเพราะการสื่อสารสามารถใช้ได้ง่ายขึ้น ไม่ต้องเห็นหน้ากัน ใช้ตัวหนังสือแทนการพูดคุยบนโลกออนไลน์ผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ บ่อยครั้งจนเกิดความเคยชินและละเลยการป้องกันและการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่น่าห่วงใยว่าเด็กและวัยรุ่นจะถูกชักจูงให้ออกนอกบ้านไปเป็นเหยื่อของความรุนแรงได้ง่ายขึ้น (สำนักกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ, 2555; สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข, 2556)

เมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตของเยาวชนที่เป็นสาเหตุทำให้เด็กวัยรุ่นถูกล่อลวง ชักจูงไปทำร้ายได้ง่ายกว่าวัยอื่น ๆ พบว่า เด็กวัยรุ่นร้อยละ 44 ยอมรับว่าได้เข้าถึงข้อมูลและสื่อประสม เช่น ภาพ วีดีโอ ที่ผู้ปกครองไม่อนุญาตและ พบว่า เด็กผู้หญิงมีพฤติกรรมในการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลมากกว่าเด็กผู้ชาย ร้อยละ 22 ของเด็กผู้หญิงยอมรับว่าได้เคยเผยแพร่ภาพที่ไม่เหมาะสมของตนเองบนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ร้อยละ 70 ของเด็กอายุระหว่าง 7 ถึง 18 ปีเคยเข้าถึงเว็บไซต์ลามกอนาจารอย่างไม่ตั้งใจ ส่วนใหญ่เกิดจากการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเพื่อทำการบ้านและ พบว่า ลูกค้าของเว็บไซต์ลามกอนาจารส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุระหว่าง 12 ถึง 17 ปี นอกจากนี้ ร้อยละ 31 ของเด็กวัยรุ่นอายุระหว่าง 12 ถึง 18 ปี ให้ข้อมูลเท็จเรื่องอายุของตนเองเพื่อเข้าถึงบริการต่าง ๆ บนเว็บไซต์ ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ พบว่า ร้อยละ 96 ของเด็กวัยรุ่นมีการใช้งานโซเชียลมีเดีย เช่น เฟตบุ๊กหรือออนไลน์แชท และพบว่า ร้อยละ 25 ของผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียไม่ทราบหรือตระหนักเกี่ยวกับการใช้งานอย่างปลอดภัย เช่น การตั้งรหัสผ่าน การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และ ร้อยละ 9 ของผู้ใช้งาน ถูกภัยคุกคามจากสังคมออนไลน์ เช่น ดิดไวรัส โดนหลอกลวงและโดนขโมยข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น (มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย, 2555; แหล่งเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศแห่งประเทศไทย. (ม.ม.ป), 2558)

ปัญหาการถูกล่อลวงทางเพศ ผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอัตราการถูกล่อลวงทางเพศมากที่สุดนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเด็กวัยรุ่นในช่วงอายุ 13–20 มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด และประเด็นสำคัญเกิดการขาดกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ในการวิเคราะห์คำพูดที่มาล่อลวงของกลุ่มมิชชันนารี ขาดการคิดไตร่ตรองพิจารณาปัจจัยด้านอื่น ๆ ก่อนตัดสินใจเชื่อคำพูดในสิ่งที่มิชชันนารีทางอินเทอร์เน็ตชักจูงหรือล่อลวง การป้องกันปัญหาการถูกล่อลวง ล่อลวงไปทำร้ายหรือล่อลวงละเมิดทางเพศที่เกิดขึ้นนั้น สามารถทำได้โดยการสร้างสถานการณ์ให้วัยรุ่นฝึกคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เพื่อสร้างพื้นฐานด้านการรู้เท่าทันสื่อให้กับวัยรุ่นนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการป้องกันภัยจากสื่อออนไลน์ได้อย่างยั่งยืน (สื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน, 2555)

การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ทักษะหรือความสามารถของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจ สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ ตีความ ประเมิน เนื้อหาของสื่อ รวมถึงความสามารถในการเข้าถึงสื่อและเลือกรับสื่อต่างๆ อย่างมีสติ และตระหนักถึงผลกระทบในด้านต่างๆของการใช้สื่อ ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจการครอบงำของสื่อ และสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อและเนื้อหาจากสื่อต่อการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตของทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อจึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ ผู้ใช้สื่อสามารถเลือกรับสื่อและใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพในบริบทต่าง ๆ (Potter, 2005; Wood, 2006; จินตนา ต้นสุวรรณนนท์, 2550; นภินทร ศิริไทย, 2547; สื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน, 2555)

การเพิ่มทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น สามารถดำเนินการด้วยการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ เนื่องจากทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นไม่ได้เป็นเพียงการเรียนรู้หรือการจำจดข้อมูลเพียงอย่างเดียวแต่การคิดวิเคราะห์ คือ การแสวงหาข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดย้อนกลับว่า อะไรคือสาเหตุ อะไรคือผล ด้วยการตอบคำถามว่า อะไรเกิดขึ้น เกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งวิธีการเรียนรู้ดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีตรรกะ มีเหตุผลในการจัดการกับปัญหาและประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะได้ว่า สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ พร้อมทั้งรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดจนสามารถต่อยอดองค์ความรู้ให้กับตนเองได้ นับเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน ครูผู้สอนจะต้องตระหนักเสมอว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะต้องเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านการคิดและสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและ

เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) เสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (Center for Media Literacy, 2008; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; ศศิภา จงรักโชคชัย, 2551)

เมื่อวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พบว่า มีการกำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับการรู้เท่าสื่อหรืออิทธิพลของสื่อต่อวัยรุ่นในด้านต่าง ๆ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 1.3 วิเคราะห์ สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วย วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และตัวชี้วัดที่ 5.3 วิเคราะห์อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและความรุนแรง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับเรื่องการรู้เท่าทันสื่อหรืออิทธิพลของสื่อที่มีต่อวัยรุ่นทั้ง 2 ตัวชี้วัด ดังกล่าวเพียง 2-3 ไม่สามารถฝึกการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์จากกรณีตัวอย่างจนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากส่วนประกอบของทัศนคติ ความรู้ และทักษะ โดยทัศนคติเป็นการแสดงออกทางด้านจิตใจ ที่ต้องการสืบค้นปัญหาที่มีอยู่ ส่วนความรู้เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลในการประเมินสถานการณ์ เพื่อนำไปสรุปความหมายที่เที่ยงตรงและเข้าใจในความเป็นนามธรรม สำหรับทักษะจะประยุกต์รวมอยู่ในทัศนคติและความรู้ โดยการคิดวิเคราะห์จะทำให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาสถานการณ์รอบตัว นำมาซึ่งการประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง ระบุปัญหา สาเหตุของปัญหาทางเลือก ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ให้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ มีกระบวนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ เป็นขั้นที่ผู้คิดจะต้องสร้างความคิด ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 6 การสรุป ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; สุวิทย์ มูลคำ, 2546)

จากสภาพปัญหาการไม่รู้เท่าทันการใช้สื่อเทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ของวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและความสำคัญของแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้

กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำถามการวิจัย

การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือไม่ เพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดย

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดย

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 9506 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

นิยามศัพท์

กระบวนการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนก แยกแยะ ตีความ และจัดประเภทของข้อมูล อย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันในด้านต่างๆของข้อมูล อย่างเป็นเหตุเป็นผล นอกจากนี้จะต้องมีการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมให้เพียงพอ เพื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ มาเป็นข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในเหตุการณ์ต่างๆ

การประเมินสถานการณ์ หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการจัดระบบข้อมูล จากการคิดวิเคราะห์ข้อมูล มาดำเนินการหาข้อสรุปเพื่อตัดสินใจ โดยการพิจารณาและประเมินข้อมูลอย่างเที่ยงตรง และเป็นเหตุเป็นผล ก่อนตัดสินใจลงมือปฏิบัติ

กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ หมายถึง การจำแนก แยกแยะ ตีความ และจัดประเภทของข้อมูล อย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันในด้านต่างๆของข้อมูล อย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการจัดระบบข้อมูล จากการคิดวิเคราะห์ข้อมูล มาดำเนินการหาข้อสรุปเพื่อตัดสินใจ โดยการพิจารณาและประเมินข้อมูลอย่างเที่ยงตรง และเป็นเหตุเป็นผล ก่อนตัดสินใจลงมือปฏิบัติ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ เป็นขั้นที่ผู้คิดจะต้องสร้างความคิด ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 6 การสรุป ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป

การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจ ตีความ ประเมิน เนื้อหาสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของอินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและความรุนแรง ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ความสามารถทางการเรียนที่แสดงออกด้านความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเรื่องรู้เท่าทันสื่อ โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ทักษะและการปฏิบัติ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์
3. นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
 - 1.2 สาระ มาตรฐานและตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา
 - 2.1 แนวคิดและปรัชญาการสอนสุขศึกษา
 - 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา
 - 2.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา
3. กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์
 - 3.1 ความหมายของกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์
 - 3.2 ลักษณะของกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์
 - 3.3 องค์ประกอบของกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์
 - 3.4 พฤติกรรมบ่งชี้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์
 - 3.5 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์
4. การรู้เท่าทันสื่อ
 - 4.1 ความหมายและความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ
 - 4.2 แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ
 - 4.3 ทักษะที่จำเป็นต่อการรู้เท่าทันสื่อ
 - 4.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กรมวิชาการ, 2551; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

1.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ประการ ดังนี้

1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อมความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้าง

4) เสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือกและใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2551 กำหนดให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญทั้ง 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา เสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือกและใช้

1.2 สารระ มาตรฐานและตัวชี้วัด สารระการเรียนรู้กลุ่มสารระการเรียนรู้สุขศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สารระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น

สารระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยาเสพติดและความรุนแรง

ตัวชี้วัด วิเคราะห์อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและความรุนแรง

สรุป จากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ซึ่งผู้วิจัย ได้นำตัวชี้วัดที่ 1.3 วิเคราะห์ สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วย วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และตัวชี้วัดที่ 5.3 วิเคราะห์อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและความรุนแรง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อหรืออิทธิพลของสื่อที่มีต่อวัยรุ่น

2. การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้รู้เท่าทันสื่อ

2.1 แนวคิดและปรัชญาการสอนสุขศึกษา (Sarayuthpitak, 2011, 2012; จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2557, 2558; องค์การอนามัยโลก, 1994; เอมอัชฌา วัฒนบูรณนท์, 2556)

การสอนสุขศึกษาเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์สาขาหนึ่งว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างการค้นพบทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพกับการนำเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันแต่ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญยิ่งในการสอนสุขศึกษาที่ท้ออย่างไรจึงจะให้ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับไปปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพในชีวิตประจำวันมากที่สุด ดังนั้น เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้การสอนสุขศึกษาจึงต้องวางแผนหรือปรัชญาการสอนไว้ ดังนี้

1) โรงเรียนควรจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนซึ่งมี 8 องค์ประกอบ เพื่อเป็นประสบการณ์ทางการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

2) การสอนสุขศึกษาควรสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพเข้าไปในวิชาอื่น ๆ รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามสภาพของท้องถิ่น

- 3) การสอนสุขศึกษาควรส่งเสริมเนื้อหาสุขภาพทางด้านจิตใจ อารมณ์และสังคมให้มากหรือเท่า ๆ กันกับเนื้อหาสุขภาพด้านร่างกาย
- 4) การสอนสุขศึกษาควรเน้นการพัฒนาสุขภาพส่วนบุคคลให้มากพอ ๆ กับการรับผิดชอบที่บุคคลจะมีต่อชุมชนนั้น ๆ
- 5) การสอนสุขศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จได้ ถ้ามีความร่วมมือเป็นอย่างดี ระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานด้านการเรียนการสอน เป็นไปตามหลักการของการศึกษาแผนใหม่ และบรรลุผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ การสอนสุขศึกษาจึงจำเป็นต้องมีแนวคิดหรือปรัชญา ที่ระบุเอาไว้อย่างแน่ชัดเช่นเดียวกับการสอนวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรของโรงเรียน โดยโรงเรียนจะต้องวางปรัชญาการสอนสุขศึกษาเอาไว้ ให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้อาศัยปรัชญาให้ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติที่ได้ผล เพราะปรัชญาการสอนสุขศึกษาจะสามารถสอดแทรกเข้าไปในทุก ๆ ลักษณะ ยังสามารถทำหน้าที่เป็นรากฐานอันมั่นคง ให้แก่การดำเนินงานการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลดีที่สุดในที่สุด ถ้าหากปรัชญาการสอนสุขศึกษานั้น ๆ ไม่ส่งผลในเชิงปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพและมีสุขภาพดี

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดและปรัชญาการสอนสุขศึกษา กระบวนการจัดประสบการณ์ทางด้านสุขภาพอนามัย ให้ได้มาซึ่งภาวะสุขภาพอันพึงประสงค์ อันจะส่งผลให้บุคคลและชุมชนมีความสุขทั้งกาย ใจ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยดี และผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับไปปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพในชีวิตประจำวัน

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2539, 2554; สุชาติ โสมประยูร, 2542; สุชาติ โสมประยูร และเอมอัมมา วัฒนบุรานนท์, 2543)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสุขศึกษามีหลายวิธี เช่นเดียวกับการสอนอื่น ๆ แต่มักปรากฏว่าผลการสอนสุขศึกษาไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เด็กนักเรียนมักจะไม่สนใจเรียนและเบื่อหน่ายการเรียนวิชาสุขศึกษา อาจเนื่องมาจากครูสุขศึกษารู้แต่ว่าเพียงสอนอย่างไร (How) แต่ไม่รู้ว่าสอนไปทำไม (Why) ทำให้ไม่สามารถสอนสุขศึกษาให้บรรลุจุดประสงค์ตามที่ต้องการได้ ดังนั้น การจะเลือกวิธีการสอนแบบใดมาใช้สอนแต่ละบทเรียน ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการสอนเป็นสำคัญ จะช่วยให้ครูสามารถเลือกวิธีการสอนหรือจัดกิจกรรมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะว่าวิธีสอนที่ดีที่สุด คือ วิธีสอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

การสอนสุขศึกษาที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและให้มีส่วนร่วมนั้น ครูสามารถเลือกวิธีการสอนได้หลากหลาย เช่น การสอนอภิปราย (Discussion) การสาธิต (Demonstration) การทดลอง

(Experimentation) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) การระดมสมอง (Brain Storming) การศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual) ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction: CAI) ฯลฯ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนสุขศึกษาในแต่ละเรื่อง อย่างไรก็ตาม วิธีการสอน สื่อและการประเมินผล ก็อาจใช้หลักการทั่วไปได้เช่นเดียวกับสาระการเรียนรู้กลุ่มอื่น ๆ ในหลักสูตร

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาไม่ใช่เพียงแต่สอนเพื่อให้ผู้เรียนจดจำ แต่ยังสอนให้ผู้เรียนรู้จักการนำไปปฏิบัติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนสุขศึกษาและผู้สอนควรเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ดังเช่น สาระการเรียนรู้เรื่องการทำหนังสือ โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

2.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2558; สุขชาติ โสมประยูร, 2542)

การประเมินในวิชาสุขศึกษาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือการวัดความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา ในเรื่องประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพว่า เป็นไปตามจุดประสงค์ของบทเรียนที่ครูได้ตั้งเอาไว้หรือไม่ โดยใช้แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ ดังนั้นผลจากการเรียนในวิชาสุขศึกษาจึงนำมาวัดผลจากการเรียนเนื้อหาสาระและให้ได้ตามจุดประสงค์ของวิชาและมักจะเป็นคำถามให้นักเรียนตอบทั้งอัตนัยและปรนัย เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน

ด้านความรู้ (Knowledge) การที่ให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาสุขศึกษามากขึ้น เช่น หลังจากสอนเรื่องการทำหนังสือแล้ว นักเรียนมีความรู้และอธิบายได้ว่าสื่อมีอิทธิพลในด้านใดบ้าง และมีผลเสียต่อตนเองอย่างไร เป็นต้น

ด้านทัศนคติ (Attitude) นักเรียนมีทัศนคติหรือปฏิกิริยาในด้านความรู้สึกนึกคิดต่อเรื่องการทำหนังสือมากขึ้น เช่น หลังจากสอนเรื่องการทำหนังสือ แล้วนักเรียนมีการคิดวิเคราะห์จากการใช้สื่อต่าง ๆ เป็นต้น

ด้านปฏิบัติ (Practice) นักเรียนได้กระทำหรือมีความสามารถในเชิงปฏิบัติในเรื่องการทำหนังสืออย่างถูกต้องเหมาะสมกว่าเดิม เช่น หลังการสอนเรื่องการทำหนังสือ นักเรียนสามารถเลือกรับสื่อได้อย่างถูกต้องและการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า วิธีการวัดและการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ผู้ประเมินต้องทำการประเมินให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านคือ ความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และ

ปฏิบัติ (Practice) เมื่อผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

3. กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

3.1 ความหมายของกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ (Watson & Glaser, 1964; ทิศนา แคมณี, 2546, 2555; ทิศนา แคมณีและคณะ, 2544; ประเวศ วะสี, 2548; ลักษณะ สรวิวัฒน์, 2549; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2548; อาร์ม โฟธี, 2550)

กระบวนการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนก แยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดกลุ่มหรือจัดประเภทของข้อมูลอย่างเป็นระบบ การคิดวิเคราะห์จะมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของข้อมูลอย่างเป็นเหตุเป็นผลและมีการตรวจสอบข้อมูลหรือค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาหรือการตัดสินใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ทักษะการคิดวิเคราะห์จะต้องมีทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ ใช้ประกอบด้วย ได้แก่ ความสามารถในการอ้างอิง การตั้งสมมุติฐาน การแปลความหมายและการประเมินข้อโต้แย้งหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการต่อยอดทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ระบบการคิดวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพและถ่ายทอดความคิดนั้น ๆ ออกมาในรูปแบบของการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การเรียนรู้ที่เป็นทักษะทางปัญญาประกอบด้วย 4 ทักษะย่อยซึ่งแต่ละระดับเป็นพื้นฐานของกันและกันตามลำดับซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ที่เป็นการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองและความต่อเนื่องของการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นทักษะย่อยแต่ละระดับ ได้แก่

1) การจำแนกแยกแยะ (discriminations) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุต่าง ๆ ที่รับรู้เข้ามาว่าเหมือนหรือไม่เหมือนกัน

2) การสร้างความคิดรวบยอด (concepts) หมายถึง ความสามารถในการจัดกลุ่มวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ โดยระบุคุณสมบัติร่วมกันของวัตถุสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ทำให้กลุ่มวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นต่างจากกลุ่มวัตถุหรือสิ่งอื่น ๆ แบ่งเป็น 2 ระดับย่อย ๆ คือ

2.1) ความคิดรวบยอดระดับรูปธรรม (concrete concepts)

2.2) ความคิดรวบยอดระดับนามธรรมที่กำหนดขึ้นในสังคมหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ (defined concepts)

3) การสร้างกฎ (rules) หมายถึง ความสามารถในการนำความคิดรวบยอดต่าง ๆ มารวมเป็นกลุ่มตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้น เพื่อให้สามารถสรุปอ้างอิงและตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

4) การสร้างกระบวนการหรือกฎขั้นสูง (Procedures Of High Order Rules) หมายถึงความสามารถในการนำกฎหลาย ๆ ข้อที่สัมพันธ์กันมาประมวลเข้าด้วยกัน ซึ่งนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีและได้รับการพัฒนาได้แก่ ทักษะการจำแนกแยกแยะ ทักษะการสร้างความคิดรวบยอด ทักษะการสร้างกฎเกณฑ์ และทักษะการสร้างกระบวนการ ซึ่ง ทุกทักษะจะมีความสัมพันธ์กัน และนำไปสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติในการคิดตามองค์ประกอบต่างๆที่ได้กล่าวมาข้างต้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสม

3.2 ลักษณะของกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ประกอบด้วย 4 ประการ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546; ไพรินทร์ เหมบุตร, 2549; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

- 1) การมีความเข้าใจและให้เหตุผลแก่สิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อแปลความสิ่งนั้นซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ และค่านิยม
- 2) การตีความ ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องที่จะวิเคราะห์
- 3) การช่างสังเกต ช่างถาม ขอบเขตของคำถาม ยึดหลัก 5W1H คือใคร (Who) อะไร (What) ที่ไหน (When) เมื่อไร (When) อย่างไร (How)
- 4) ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ใช้คำถามค้นหาคำตอบ หาสาเหตุ หากการเชื่อมโยงส่ง ผลกระทบ วิธีการ ขั้นตอน แนวทางแก้ปัญหา คาดการณ์ข้างหน้าในอนาคต

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ คือเกิดจากการเริ่มต้นการสังเกตถึงข้อมูลที่เป็นเท็จ เพื่อให้ข้อมูลนั้นเป็นข้อเท็จจริง โดยการผ่านการหาการอ้างอิงจากแหล่งข้อมูล โดยการตีความหมายและหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และหาการเชื่อมโยงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในข้างหน้า

3.3 องค์ประกอบของกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ (วนิช สุธาร์ตน์ 2547; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

กระบวนการคิดก็จะมีผลไม่ชัดเจนตามไปด้วยการเชื่อมโยงสาระต่าง ๆ เข้าด้วยกันย่อมไม่สามารถกระทำได้และมีผลสืบเนื่องต่อไปคือ ทำให้การสรุปประเด็นที่ต้องการทั้งหลายขาดความชัดเจนหรืออาจผิดพลาดตามไปด้วย ความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้องประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้เหตุผล วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้เหตุผลต้องมีความชัดเจนโดยปกติการให้เหตุผลในเรื่องต่าง ๆ บุคคลจะต้องให้เหตุผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของเรื่องนั้น เช่นในการเขียนเรียงความ งานวิจัย การอภิปราย ฯลฯ ถ้า

วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้มีความชัดเจน การให้เหตุผลก็จะเป็นเรื่องง่าย แต่ถ้าไม่ชัดเจน หรือมีความสลับซับซ้อน จะต้องทำให้ชัดเจนการให้เหตุผลก็จะเป็นเรื่องง่าย หรืออาจจะต้องแบ่งแยก ออกเป็นข้อย่อย ๆ เพื่อลดความสลับซับซ้อนลง และนอกจากนี้เป็นเป้าหมายจะต้องมีความสำคัญและ มองเห็นว่าสามารถจะทำให้สำเร็จได้จริง

2) ความคิดเห็นหรือกรอบความจริงที่นำมาอ้าง เมื่อมีการให้เหตุผล ต้องมีความคิดเห็นหรือ กรอบของความจริงที่นำมาสนับสนุน ถ้าสิ่งที่นำมาอ้างมีข้อบกพร่อง การให้เหตุผลก็จะผิดพลาดหรือ บกพร่องตามไปด้วย ความคิดเห็นที่แคบเฉพาะตัว ซึ่งอาจเกิดจากอคติหรือการเทียบเคียงที่ผิด ทำให้ การให้เหตุผลทำได้ในขอบเขตอันจำกัด เทียงตรง และมีเสถียรภาพ

3) ความถูกต้องของสิ่งที่อ้างอิง การอ้างอิงข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ หรือสิ่งต่าง ๆ มีหลักการอยู่ว่า สิ่งที่นำมาอ้างจะต้องมีความชัดเจน มีความสอดคล้อง และมีความถูกต้องแน่นอนถ้าสิ่งที่นำมาอ้าง ผิดพลาดการสรุปผลหรือการสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นผลสืบเนื่องย่อมผิดพลาดด้วย สิ่งที่ต้อง ระมัดระวังก็คือ ต้องเข้าใจข้อจำกัดของข้อมูลต่าง ๆ ลองหาข้อมูลอื่น ๆ ที่มีลักษณะตรงกันข้ามหรือ ขัดแย้งกับข้อมูลที่เราเชื่อว่ามีหรือไม่มีและก็ต้องแน่ใจว่าข้อมูลที่ใช้อ้างนั้นมีความสมบูรณ์เพียงพอ ด้วยข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีความถูกต้อง มีการบิดเบือนหรือการนำเสนอเพียงบางส่วนและปิดบังหรือมี เจตนาปล่อยปละละเลยในบางส่วน ทำให้การนำไปอ้างอิงหรือเผยแพร่ขาดความสมบูรณ์ก่อให้เกิด ความได้เปรียบเสียเปรียบหรือสร้างความเสียหายต่อบุคคลองค์กรหรือสังคมได้ดังนั้นการตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารก่อนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงทุก ๆ เรื่องจึงเป็นเรื่องที่ควร จะกระทำด้วยความรอบคอบและระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง

4) การสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอด การให้เหตุผลจะต้องอาศัยการสร้างความคิดหรือ ความคิดรวบยอด ซึ่งมีตัวประกอบที่สำคัญคือทฤษฎี กฎ หลักการ อันเป็นตัวประกอบสำคัญของการ สร้างความคิดหรือความคิดรวบยอดถ้าหากเข้าใจผิดพลาดในเรื่องของทฤษฎี กฎ หรือหลักการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว การสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอดก็จะผิดพลาด การให้เหตุผลก็จะไม่ถูกต้อง ด้วย ดังนั้นเมื่อสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอดขึ้นมาได้แล้ว จะต้องแสดงหรืออธิบาย เพื่อป้องกัน ออกมาให้ชัดเจน ลักษณะของความคิดรวบยอดที่ดีจะต้องมีความกระจ่างมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์มี ความลึกซึ้ง และมีความเป็นกลางไม่โน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่ง

5) ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับสมมติฐาน การให้เหตุผลขึ้นอยู่กับสมมติฐานเมื่อใดมีการ กำหนดสมมติฐานขึ้นมาในกระบวนการแก้ปัญหา ต้องแน่ใจว่าสมมติฐานนั้น กำหนดขึ้นจากสิ่งที่เป็น ความจริงและจากหลักฐานที่ปรากฏอยู่ ความบกพร่องในการให้เหตุผลสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลไป ตัดยึดในสมมติฐานที่ตั้งขึ้น จนทำให้ความคิดเห็นโน้มเอียงหรือผิดไปจากสภาพที่ควรจะเป็น สมมติฐาน ที่ดีจะต้องมีความชัดเจน สามารถตัดสินใจ และมีเสถียรภาพเช่นเดียวกัน

6) การลงความเห็น การให้เหตุผลในทุก ๆ เรื่อง จะต้องแสดงถึงความเข้าใจด้วยการสรุป และให้ความหมายของข้อมูล ลักษณะการให้เหตุผลนั้นโดยธรรมชาติจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกันอยู่ระหว่างเหตุกับผล เช่นเพราะว่าสิ่งนี้เกิดสิ่งนั้นจึงเกิดขึ้น หรือเพราะว่าสิ่งนี้เป็นอย่างนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นจากสิ่งนี้จึงเป็นอย่างนั้น ถ้าความเข้าใจในข้อมูลเบื้องต้นผิดพลาดการให้เหตุผลย่อมผิดพลาดด้วย ทางออกที่ดีก็คือ การลงความเห็นจะทำได้ก็ต่อเมื่อมีหลักฐานบ่งบอกอย่างชัดเจน จะต้องตรวจสอบความเห็นนั้นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อไหนและมีอะไรเป็นตัวชี้ นำอยู่อีกบ้าง ซึ่งอาจทำให้การลงความเห็นผิดพลาด

7) การนำไปใช้ เมื่อมีข้อสรุปแล้วจะต้องมีการนำไปใช้หรือมีผลสืบเนื่อง จะต้องมีความคิดเห็นประกอบว่าข้อสรุปที่เกิดขึ้นนั้น สามารถนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ควรจะนำไปใช้ลักษณะใด จึงจะถูกต้อง ลักษณะใดไม่ถูกต้อง โดยพยายามคิดถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นผลต่อเนื้อเรื่องที่สามารเกิดขึ้นได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การคิดวิเคราะห์ที่ดีหรือมีมาตรฐาน ในอันดับแรกจะต้องรู้จักการให้เหตุผลที่ถูกต้องซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง ตามที่ได้แสดงรายละเอียดมาแล้ว เรื่องที่สำคัญและเป็นหัวใจของการคิดวิเคราะห์อีกเรื่องหนึ่งก็คือ เทคนิคการตั้งคำถาม เพื่อการวิเคราะห์เป็นการบอกให้ทราบว่านักคิดวิเคราะห์จะต้องใช้คำถามอย่างไร เพื่อเป็นการนำความคิดไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อการคิดวิเคราะห์ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญพอๆกับความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง การตั้งคำถามที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้การให้เหตุผลเป็นไปด้วยความสะดวก มีระบบและช่วยแก้ปัญหาได้ นักคิดวิเคราะห์ต้องมีความสามารถในการตั้งคำถามหลายๆแบบ คำถามที่ต้องการคำตอบกว้าง ๆ ต้องการหลาย ๆ คำตอบ คำถามต้องการคำตอบเดียวแต่มีความลึกซึ่ง ลักษณะคำถามที่จะช่วยให้คิดหาเหตุผลในระดับลึก หรือมีเหตุผลจากการใช้ปัญญาของการคิดวิเคราะห์นั้น จะต้องมียุทธวิธี 8 ประการ ดังต่อไปนี้

1) ความชัดเจน (Clarity) ความชัดเจนของปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการคิด เช่น ตัวอย่างของปัญหาที่ตั้งขึ้นมาเพื่อตรวจสอบความชัดเจน เช่นยังมีเรื่องอะไรอีกในส่วนนี้ที่เรายังไม่รู้สามารถยกตัวอย่างมาอ้างอิงได้หรือไม่ สามารถอธิบายขยายความส่วนนั้นให้มากขึ้นได้หรือไม่ความเที่ยงตรง (Accuracy) เป็นคำถามที่บอกว่าทุกคนสามารถ

2) ตรงกันหรือไม่ (Matched) เช่น จริงหรือ เป็นไปได้หรือ ทำไมถึงเป็นไปได้ สามารถตรวจสอบได้หรือไม่ตรวจสอบอย่างไร เราจะหาข้อมูลหลักฐานได้อย่างไร ถ้าตรงนั้นเป็นเรื่องจริงเราจะทดสอบมันได้อย่างไร

3) ความกระชับ ความพอดี (Precision) เป็นความกะทัดรัด ความเหมาะสม ความสมบูรณ์ของข้อมูล เช่น จำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องนี้อีกหรือไม่ ทำให้ดูดีกว่านี้ได้อีกหรือไม่ ทำให้กระชับกว่านี้ได้อีกหรือไม่

4) ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง (Relevance) เป็นการตั้งคำถามเพื่อคิดเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เช่น สิ่งนั้นเกี่ยวข้องกัปัญหาอย่างไร มันเกิดสิ่งต่าง ๆ ขึ้นตรงนั้นได้อย่างไร ผลที่เกิดขึ้นตรงนั้น มันมีที่มาจากอะไร ตรงส่วนนั้นช่วยให้เราเข้าใจอะไรได้บ้าง

5) ความลึก (Depth) หมายถึงความหมายในระดับที่ลึกความคิดลึกซึ้ง การตั้งคำถามที่สามารถเชื่อมโยงไปยังการคิดหาคำตอบที่ลึกซึ้ง ถ้าวาคำถามนั้นมีคุณค่ายิ่ง เช่น ตัวประกอบอะไรบ้างที่ทำให้ตรงนี้เป็นปัญหาสำคัญ อะไรที่ทำให้ปัญหาเรื่องนี้มันซับซ้อน สิ่งใดบ้างที่เป็นความลำบากหรือความยุ่งยากที่เราจะต้องพบ

6) ความกว้างของการมอง (Breadth) เป็นการทดลองเปลี่ยนมุมมอง โดยให้ผู้อื่นช่วยเช่น จำเป็นจะต้องมองสิ่งนี้จากด้านอื่น คนอื่น ด้วยหรือไม่ มองปัญหานี้โดยใช้วิถีทางอื่น ๆ บ้างหรือไม่ ควรจะให้ความสำคัญของความคิดเห็นจากบุคคลอื่นหรือไม่ ยังมีข้อมูลอะไรในเรื่องนี้อีกหรือไม่ที่ไม่นำมากล่าวถึง

7) หลักตรรกวิทยา (Logic) มองในด้านของความคิดเห็นและการใช้เหตุผล เช่นทุกเรื่องที่เรา รู้ เราเข้าใจตรงกันหมดหรือไม่ สิ่งทีพุดมีหลักฐานอ้างอิงหรือไม่ สิ่งทีสรุปนั้นเป็นเหตุผลที่สมบูรณ์หรือไม่ สิ่งทีกล่าวอ้างมีขอบข่ายครอบคลุมรายละเอียดทั้งหมดหรือไม่

8) ความสำคัญ (Significance) ซึ่งหมายถึง การตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบว่าสิ่งเหล่านั้นมีความสำคัญอย่างแท้จริงหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากในบางครั้งพบว่า ความสำคัญเป็นสิ่งที่เราต้องการจะให้เป็นมากกว่าเป็นความสำคัญจริงๆ เช่น ส่วนไหนของความจริงที่สำคัญที่สุด ยังมีเรื่องอื่น ๆ ทีมีความสำคัญอยู่อีกหรือไม่ นี่คืปัญหาที่สำคัญทีสุดในเรื่องนี้ใช่หรือไม่ ตรงนี้เป็นจุดสำคัญทีควรให้ ความสนใจหรือเปล่า

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์จะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้องอาศัยความสามารถในการให้เหตุผล เรื่องของการตั้งคำถามให้ชัดเจน เพราะการนำมาวิเคราะห์จะต้องอาศัยองค์ประกอบ ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้เหตุผล 2)ความคิดเห็นหรือกรอบความจริงทีนำมาอ้าง 3)ความถูกต้องของสิ่งทีนำมาอ้างอิง 4)การสร้างความคิดหรือความคิดรวบยอด 5)ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับสมมติฐาน 6)การลงความเห็น 7)การนำไปใช้ เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ต่อไป

3.4 พฤติกรรมบ่งชี้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ (ดิลก ดิลกานนท์, 2543; ทิศนา แชนณี, 2555; ทิศนา แชนณีและคณะ, 2544; อมรศักดิ์ กิจธนานันท์, 2559; ฮากิหิมะ ฮาสึเมะ, 2558)

การฝึกให้คนมีพฤติกรรมทีบ่งชี้กระบวนการคิดวิเคราะห์ควรมีลักษณะที รู้จักคิดและตัดสินใจ ได้อย่างมีระบบ แนวทางการฝึกทำได้โดยให้พิจารณาจากเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ทีทีเป็นเรื่องจริงและสมมติให้ผูเรียนได้มีโอกาสคิดวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน

1) วิเคราะห์ว่าอะไรคือปัญหา ขั้นนี้ผู้เรียนต้องรวบรวมปัญหา หาข้อมูลพร้อมสาเหตุของปัญหาจากการคิด การถาม การอ่าน หรือพิจารณาจากข้อเท็จจริงนั้น ๆ

2) กำหนดทางเลือก เพื่อหาสาเหตุของปัญหานั้นได้แล้ว ผู้เรียนจะต้องหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหา โดยพิจารณาความเป็นไปได้และข้อจำกัดต่าง ๆ ทางเลือกที่จะแก้ปัญหานั้นไม่จำเป็นต้องมีทางเลือกทางเดียว อาจมีหลาย ๆ ทางเลือก

3) ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด เป็นทางเลือกที่จะแก้ปัญหานั้น โดยมีเกณฑ์การตัดสินใจที่สำคัญ คือผลได้ ผลเสีย ที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกนั้นซึ่งจะเกิดขึ้นในด้านส่วนตัว สังคมและส่วนรวม

4) ตัดสินใจ เมื่อพิจารณาทางเลือกอย่างรอบคอบในขั้นที่ 3 แล้วตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดหลังจากที่ผู้เรียนได้รับการฝึกคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจ เลือกที่จะแก้ปัญหานั้นในสถานการณ์นั้น ๆ แล้วผู้เรียนได้มีโอกาสเสนอความคิดและมีการอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งบางครั้งจะมีความขัดแย้งขึ้นผู้ที่จะประสานความเข้าใจในกลุ่มช่วงแรก ๆ ครูต้องแนะนำ และสังเกตการณ์อยู่ห่าง ๆ จะพบว่าผู้เรียนจะมีพฤติกรรมที่มึนงงการทำงานอย่างมีระบบและเป็นผู้ที่มีความรอบคอบ มีเหตุผล ผลแก้ปัญหา ตัดสินใจกับปัญหาต่างๆได้อย่างมั่นใจ

สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่สามารถบ่งชี้ได้ว่า ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพคือ ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักการตัดสินใจและประเมินสถานการณ์อย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอนของการคิดวิเคราะห์คือ การรวบรวมปัญหา การค้นหาสาเหตุของปัญหา การเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหา และประเมินสถานการณ์เพื่อการตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด ตามลำดับ

3.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบเรื่องความสามารถในการให้เหตุผลอย่างถูกต้อง รวมทั้งเทคนิคการตั้งคำถามจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องในทุก ๆ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา ผู้ที่จะทำการคิดวิเคราะห์จะต้องทำความเข้าใจปัญหาอย่างกระจ่างแจ้ง ด้วยการตั้งคำถามหลาย ๆ คำถาม เพื่อให้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่นั้นอย่างดีที่สุด ตัวอย่างคำถาม เช่น ปัญหานี้เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของบ้านเมืองใช่หรือไม่ (ความสำคัญ) ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันอีกหรือไม่ (ความสำคัญ) ทราบได้อย่างไรว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด (ความชัดเจน)

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ในขั้นนี้ผู้ที่ทำการคิดวิเคราะห์จะต้องรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากการสังเกต จากการอ่าน จากข้อมูลการประชุม จากข้อเขียน บันทึก

การประชุม บทความ จากการสัมภาษณ์ การวิจัย และอื่น ๆ การเก็บข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง และด้วยวิธีการหลาย ๆ วิธีจะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ชัดเจน และมีความเที่ยงตรงคำถามที่จะต้องตั้งในตอนนี้ ได้แก่ เราจะหาข้อมูลให้ครบถ้วนโดยวิธีใดได้อีกบ้างและหาอย่างไร (เที่ยงตรง), ข้อมูลนี้มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาอย่างไร (ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง), จำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องใดอีกบ้าง (ความกระชับพอดี)

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล หมายถึง ผู้ที่คิดวิเคราะห์พิจารณาความถูกต้องเที่ยงตรงของสิ่งที่นำมาอ้าง รวมทั้งการประเมินความพอเพียงของข้อมูลที่จะนำมาใช้ คำถามที่ควรจะนำมาใช้ในตอนนี้ได้แก่ ข้อมูลที่ได้มามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร (ความเที่ยงตรง), เราจะหาหลักฐานได้อย่างไรถ้าข้อมูลที่ได้อาจเป็นเรื่องจริง (ความเที่ยงตรง), ยังมีเรื่องอะไรอีกในส่วนนี้ที่ยังไม่รู้ (ความชัดเจน), ยังมีข้อมูลอะไรในเรื่องนี้ที่ยังไม่นำมากล่าวถึง (ความกว้างของการมอง)

ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ เป็นขั้นที่ผู้คิดจะต้องสร้างความคิด ความคิดรวบยอด หรือสร้างหลักการขึ้นให้ได้ด้วยการเริ่มต้นจากการระบุลักษณะของข้อมูล แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล พิจารณาขีดจำกัดหรือขอบเขตของปัญหา รวมทั้งข้อตกลงพื้นฐาน การสังเคราะห์ข้อมูลเข้าเป็นระบบและกำหนดข้อสันนิษฐานเบื้องต้นคำถามที่ควรนำมาใช้ในตอนนี้ได้แก่ ข้อมูลส่วนนี้เกี่ยวข้องกับปัญหาอย่างไร (ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง), จำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องนี้อีกหรือไม่ จากใครที่ใด (ความกว้างของการมอง), อะไรบ้างที่ทำให้การจัดข้อมูลในเรื่องนี้เกิดความลำบาก (ความลึก), จะตรวจสอบได้อย่างไรว่าการจัดข้อมูลมีความถูกต้อง(ความเที่ยงตรง),สามารถจัดข้อมูลโดยวิธีอื่นได้อีกหรือไม่

ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน เป็นขั้นที่นักคิดวิเคราะห์จะต้องนำข้อมูลที่จัดระบบระเบียบแล้วมาตั้งเป็นสมมติฐานเพื่อกำหนดขอบเขตและการหาข้อสรุปของข้อคำถาม หรือปัญหาที่กำหนดไว้ซึ่งจะต้องอาศัยความคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ในเชิงของเหตุผลอย่างถูกต้อง สมมติฐานที่ตั้งขึ้นจะต้องมีความชัดเจนและมาจากข้อมูลที่ถูกต้องปราศจากอคติหรือความลำเอียงของผู้ที่เกี่ยวข้องคำถามที่ควรนำมาใช้ในตอนนี้ได้แก่ ถ้าสมมติฐานที่ตั้งขึ้นถูกต้อง เราจะมีวิธีตรวจสอบได้อย่างไร (ความเที่ยงตรง), สามารถทำให้กระชับกว่านี้ได้หรือไม่ (ความกระชับ ความพอดี), รายละเอียดแต่ละส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาอย่างไร (ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง)

ขั้นที่ 6 การสรุป เป็นขั้นตอนของการลงความเห็น หรือการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับผลอย่างแท้จริง ซึ่งผู้คิดวิเคราะห์จะต้องเลือกพิจารณาเลือกวิธีการที่เหมาะสมตามสภาพของข้อมูลที่ปรากฏ โดยใช้เหตุผลทั้งทางตรรกศาสตร์ เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ และพิจารณาถึงความเป็นไปได้ตามสภาพที่เป็นจริงประกอบกัน คำถามที่ควรนำมาถามได้แก่, เราสามารถจะตรวจสอบได้หรือไม่ ตรวจสอบอย่างไร (ความเที่ยงตรง), ผลที่เกิดขึ้นมันมีที่มาอย่างไร (ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง), ข้อสรุปนี้ทำให้เราเข้าใจอะไรได้บ้าง (ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง), สิ่งที่เราสรุปนั้นเป็นเหตุผลที่สมบูรณ์หรือไม่ (หลักตรรกวิทยา)

ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป เป็นขั้นสุดท้ายของการคิดวิเคราะห์ เป็นการประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุป และพิจารณาผลสืบเนื่องที่จะเกิดขึ้นต่อไป เช่น การนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง หรือการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ๆ คำถามที่ควรนำมาถามได้แก่ ส่วนไหนของข้อสรุปที่มีความสำคัญที่สุด (ความสำคัญ) ยังมีข้อสรุปเรื่องใดอีกที่ควรนำมากล่าวถึง (ความกว้างของการมอง), ถ้านำเรื่องนี้ไปปฏิบัติจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง (ความกว้างของการมอง), อะไรจะทำให้ปัญหามีความซับซ้อนยิ่งขึ้น (ความลึก)

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การจำแนก แยกแยะ ตีความ และจัดประเภทของข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันในด้านต่างๆของข้อมูล อย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการจัดระบบข้อมูล จากการคิดวิเคราะห์ข้อมูล มาดำเนินการหาข้อสรุปเพื่อตัดสินใจ โดยการพิจารณาและประเมินข้อมูลอย่างเที่ยงตรง และเป็นเหตุเป็นผล ก่อนตัดสินใจลงมือปฏิบัติ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ เป็นขั้นที่ผู้คิดจะต้องสร้างความคิด ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 6 การสรุป ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป

4. การรู้เท่าทันสื่อ

4.1 ความหมายและความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ (Baran, 2004; Potter, 2005; จินตนา ต้นสุวรรณนนท์, 2550; นภินทร ศิริไทย, 2547; พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552)

การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) หมายถึง ทักษะหรือความสามารถของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจ สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ ตีความ ประเมิน เนื้อหาของสื่อ รวมถึงความสามารถในการเข้าถึงสื่อและเลือกรับสื่อต่างๆ อย่างมีสติ และตระหนักถึงผลกระทบในด้านต่างๆของการใช้สื่อ ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจการครอบงำของสื่อ และสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อและเนื้อหาจากสื่อต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างมาก เนื่องจากเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อสื่อ ทำให้สื่อต่างๆมีความรวดเร็ว กว้างขวาง และเชื่อมต่อเป็นเครือข่ายที่มีขนาดใหญ่และทั่วโลก โดยที่ประชาชนทุกคนไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า สื่อต่างๆได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตของคนในยุคนี้แล้ว ทักษะการรู้เท่าทันสื่อจึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ ผู้ใช้สื่อมีทักษะความสามารถในการกระตือรือร้นในการวิเคราะห์ ตีความ และใช้สื่อ

ได้อย่างปลอดภัย ไม่ถูกรบกวนจากสื่อ สามารถบริโภคสื่อ อย่างเป็นเหตุเป็นผล สามารถเลือกรับสื่อ และใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพในบริบทต่าง ๆ การรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นแนวคิดที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยมีการระบุไว้ในยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสื่อสารมวลชนขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ในกรอบแนวคิดเรื่อง “การส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกและการเสริมสร้างสมรรถนะในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน” โดยมีหลักการหนึ่งระบุไว้ว่าด้วย “การยกระดับการรู้เท่าทันสื่อให้สูงขึ้น” ส่งผลให้ประเทศสมาชิกขององค์การยูเนสโกต่างขานรับหลักการนี้และนำไปขับเคลื่อนในประเทศของตนเอง

กล่าวโดยสรุปทักษะการรู้เท่าทันสื่อหมายถึง ทักษะหรือความสามารถของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจ สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ ตีความ ประเมิน เนื้อหาของสื่อ รวมถึงความสามารถในการเข้าถึงสื่อและเลือกรับสื่อต่างๆ อย่างมีสติ และตระหนักถึงผลกระทบในด้านต่างๆ ของการใช้สื่อ ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจการครอบงำของสื่อ และสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อและเนื้อหาจากสื่อต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ทักษะการรู้เท่าทันสื่อจึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ ผู้ใช้สื่อสามารถเลือกรับสื่อและใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพในบริบทต่าง ๆ

4.2 ทักษะที่จำเป็นต่อการรู้เท่าทันสื่อ (Center for Media Literacy, 2008)

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและใช้ชีวิตไว้ว่า ประชาชนต้องการรู้มากกว่าเนื้อหาความรู้หลัก พวกเขาจำเป็นต้องรู้ว่าจะใช้ความรู้และทักษะของตนเองที่มีอยู่อย่างไร การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร การมีส่วนร่วม การแก้ปัญหาการตัดสินใจ นอกจากนั้นพวกเขาจะต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาความรู้ของตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอและมีการระบุถึงทักษะที่จำเป็นในการรู้เท่าทันสื่อไว้ดังนี้

1) ทักษะในการเข้าถึง (Access Skill) ทักษะนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมและมีประโยชน์และสามารถทำความเข้าใจความหมายของเนื้อหาสาระได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ทักษะการวิเคราะห์ (Analyze Skill) ทักษะนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถตรวจสอบการออกแบบทั้งรูปแบบของเนื้อหาสาระโครงสร้างของเนื้อหาสาระและลำดับเหตุการณ์ของเนื้อหาสาร รวมถึงสามารถใช้แนวคิดต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในการทำความเข้าใจบริบทของเนื้อหาสาระที่นำเสนอ

3) ทักษะการประเมินเนื้อหาสาระ (Evaluate Skill) ทักษะนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระไปยังประสบการณ์ส่วนบุคคลและทำการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้องคุณภาพและความเกี่ยวข้องของเนื้อหาสาระ

4) ทักษะการสร้างสรรค์ (Create Skill) ทักษะนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถเขียนความคิดของพวกเขาโดยใช้ข้อความเสียงและ/หรือภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาสารของพวกเขา

5) ทักษะการมีส่วนร่วม (Participate Skill) ทักษะนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมหรือปฏิสัมพันธ์ซึ่งจะส่งผลกระทบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

สรุปได้ว่า มนุษย์จำเป็นต้องมีทักษะที่จำเป็นต่อการสื่อสาร 5 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะในการเข้าถึง 2) ทักษะการวิเคราะห์ 3) ทักษะการประเมินเนื้อหาสาระ 4) ทักษะการสร้างสรรค์ 5) ทักษะการมีส่วนร่วม ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษา 2 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการวิเคราะห์และทักษะการประเมินเนื้อหาสาระ นำมาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาในการสื่อสารผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้องและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของบุคคลในสังคม ในการอยู่ร่วมกันได้อย่างปลอดภัย

4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ (Celot & Perez Tornero, 2009)

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่คณะกรรมการการยุโรป กล่าวถึงโครงสร้างของการรู้เท่าทันสื่อว่าประกอบด้วย 2 มิติคือ

1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม (Environmental Factors) เป็นระดับพื้นฐานซึ่งเป็นชุดของปัจจัยที่เป็นไปตามบริบทที่มีผลต่อบุคคลแต่ละคนและเชื่อมโยงกับสื่อมวลชนศึกษาและสิทธิของพลเมืองซึ่งประกอบด้วย 2 มิติย่อยได้แก่

1.1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ (Media Availability) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ

1.2) บริบทการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy Context) ได้แก่ สื่อมวลชนศึกษา นโยบายการรู้เท่าทันสื่อประชาสังคมและอุตสาหกรรมสื่อ

2) ความสามารถส่วนบุคคล (Individual Competences) หมายถึง ความสามารถเฉพาะของบุคคลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการฝึกปฏิบัติทางทักษะ (การเข้าถึง การวิเคราะห์และการสื่อสาร) เพื่อเพิ่มระดับของความตระหนักรู้วิเคราะห์อย่างวิพากษ์และความสามารถที่สร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาซึ่งประกอบด้วย 2 มิติย่อยได้แก่

2.1) ความสามารถของบุคคล (Personal Competences) ประกอบด้วย

2.1.1) ทักษะการใช้สื่อ (Use Skills) เป็นเงื่อนไขแรกของการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นการประสานระหว่างความสามารถในการเข้าถึงสื่อและทักษะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ ได้แก่

การใช้สื่ออย่างเหมาะสมและคล่องแคล่ว ทักษะทางคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตและการใช้อินเทอร์เน็ตที่รู้ตัวหน้า

2.1.2) ทำความเข้าใจในสื่ออย่างพินิจพิเคราะห์ (Critical Understanding) เป็นส่วนสำคัญสุดของความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลและสื่อโดยที่แต่ละบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสื่ออย่างไรขึ้นกับความเข้าใจอย่างพินิจพิเคราะห์ทั้งในแง่ของเนื้อหาและบริบทได้แก่ความรู้เกี่ยวกับสื่อและข้อบังคับของสื่อความเข้าใจในเนื้อหาสื่อและพฤติกรรมของผู้ใช้สื่อ

2.2) ความสามารถทางสังคม (Social Competences) ประกอบด้วยความสามารถทางการสื่อสาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมความสัมพันธ์ทางสังคมและการสร้างสรรค์เนื้อหา

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า โครงสร้างเกี่ยวกับแนวคิดการรู้เท่าทันสื่อประกอบด้วย 2 มิติ คือ 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นบริบทพื้นฐานที่มีผลต่อบุคคลแต่ละคน ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ บริบทการรู้เท่าทันสื่อ 2) ความสามารถส่วนบุคคล คือความสามารถเฉพาะของการฝึกทักษะปฏิบัติของแต่ละบุคคลเป็นต้น

4.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อ (Buckingham, 2005; Livingstone, 2008)

1) อายุ (Age) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงและการตอบสนองต่อสื่อ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างผู้ที่มีอายุมากกับคนวัยหนุ่มสาวพบว่าผู้ที่มีอายุมากมีระดับของการเข้าถึงสื่อใหม่น้อยกว่าคนวัยหนุ่มสาวแต่มีความเข้าใจอย่างพินิจพิเคราะห์สูงกว่า

2) สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio – Economic Status : SES) หมายถึง รายได้ การศึกษาและระดับชั้นทางสังคมซึ่งล้วนมีผลต่อการเข้าถึงความเข้าใจและการสร้างสรรค์ในมิติของการรู้เท่าทันสื่อเช่น รายได้มีความสำคัญต่อการเข้าถึงสื่อหรือการศึกษามีความสำคัญอย่างมากต่อความเข้าใจอย่างพินิจพิเคราะห์

3) เพศ (Gender) เป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญที่เชื่อมโยงกับทักษะระดับสูงที่ เพิ่มขึ้นโดยอยู่บนพื้นฐานของการเข้าถึงสื่อเช่นเพศชายมีโอกาสนในการสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อในเว็บไซต์และสื่อชุมชนมากกว่าเพศหญิง

4) ความพิการหรือการไร้ความสามารถ (Disability) ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญแต่ทั้งนี้ขึ้นกับลักษณะของเทคโนโลยีและลักษณะของการรู้เท่าทันสื่อ (หรือการใช้เทคโนโลยี)

5) การออกแบบของเทคโนโลยีและเนื้อหา (Design) พบว่าถ้าสื่อและแบบเรียนทางการสื่อสารและเทคโนโลยีได้รับการออกแบบมาอย่างดี ดังนั้นความจำเป็นในเรื่องของทักษะการรู้เท่าทันสื่อของประชาชนก็จะลดน้อยลง แต่ถ้าหากว่าการออกแบบเทคโนโลยีและเนื้อหาไม่มีคุณภาพย่อมมีผลทำให้ความจำเป็นในการรู้เท่าทันสื่อของประชาชนเพิ่มมากขึ้น

6) ความตระหนักรู้ของผู้บริโภค (Consumer Awareness) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการก่อให้เกิดความเชื่อถือในเนื้อหาสื่อตลอดจนสถาบันสื่อและในบริบทที่เป็นข้อกำหนดของสื่ออันจะเป็นการลดความเชื่อที่ไร้เหตุผล

7) คุณค่าที่รับรู้ได้ (Perceived Value) เช่น อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อมีคุณค่าที่รับรู้ได้จึงทำให้การรู้เท่าทันสื่อสามารถเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

8) ความสามารถในการตน (Self-Efficacy) เป็นองค์ประกอบสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อโดยเป็นการผสมผสานเชื่อมโยงระหว่างทักษะและความมั่นใจในตนเองในการใช้สื่อซึ่งนำไปสู่การค้นคว้าและการเรียนรู้ที่มากขึ้น

9) เครือข่ายทางสังคม (Social Networks) มีบทบาทสำคัญต่อบุคคลในการส่งเสริมเพื่อให้ได้รับและคงไว้ซึ่งการเข้าถึงสื่อโดยเฉพาะเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการจะช่วยส่งเสริมทุนทางสังคมในชุมชนได้เป็นอย่างดี

10) ส่วนประกอบทางครอบครัว (Family Composition) กล่าวคือ ครอบครัวที่มีเด็กๆในบ้านจะช่วยเพิ่มการรู้เท่าทันสื่อในแง่ของการเข้าถึงสื่อใหม่ได้ง่ายขึ้น โดยเด็กๆ สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของช่องว่างระหว่างวัยและช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองของตนอย่างไม่เป็นทางการ

11) สถานที่ทำงาน (Work) ช่วยทำให้บุคคลที่ทำงานกับเทคโนโลยีสื่อใหม่ได้มีโอกาสเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์มากขึ้นส่งผลให้การรู้เท่าทันสื่อเพิ่มขึ้น

12) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Stakeholders) โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นนักการศึกษา กลุ่มผู้บริโภค โรงงานอุตสาหกรรมและรัฐบาลล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันในการทำให้ประชาชนมีประสบการณ์และความชำนาญด้านสื่อ ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางซึ่งย่อมส่งผลให้การรู้เท่าทันสื่อเพิ่มมากขึ้น

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ 1) อายุ 2) สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม 3) เพศ 4) ความพิการหรือความสามารถ 5) การออกแบบของเทคโนโลยีและเนื้อหา 6) ความตระหนักรู้ของผู้บริโภค 7) คุณค่าที่รับรู้ได้ 8) ความสามารถในการตน 9) เครือข่ายทางสังคม 10) ส่วนประกอบทางครอบครัว 11) สถานที่ทำงาน 12) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อในสังคมปัจจุบัน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วรพจน์ พวงสุวรรณ (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อเปรียบเทียบระยะเวลาที่ใช้ในการเล่นเกมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการเล่นเกมคอมพิวเตอร์กับการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่างๆ โดยผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการเล่นเกมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีความแตกต่างกัน และการเล่นเกมคอมพิวเตอร์กับการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่างๆไม่มีความสัมพันธ์กัน

จินดารัตน์ บวรบริหาร (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาว่านักเรียนมีความรู้เท่าทันสื่อหรือไม่ อย่างไร และพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อ การประเมินความเสี่ยง และพฤติกรรมการป้องกันตนเอง ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ในการศึกษาวิจัย ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามร่วมกับการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับต่ำ มีการประเมินว่าการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นมีความเสี่ยงสูง และด้านพฤติกรรมการป้องกันตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต ไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินความเสี่ยงบนอินเทอร์เน็ต และในขณะที่ ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันตัว กล่าวคือ นักเรียนที่มีความรู้เท่าทันสื่อสูง จะมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองในระดับต่ำ

วิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวแทนที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยด้านพฤติกรรมการอ่าน ปัจจัยด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการเปิดรับสื่อของนักเรียน และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนได้แก่ ปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยด้านพฤติกรรมการอ่าน ปัจจัยด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการเปิดรับสื่อของนักเรียน โดยมีอิทธิพลผ่านปัจจัยการเปิดรับสื่อ ตัวแปรที่

มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนได้แก่ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการอ่าน และรองลงมา คือ ปัจจัยด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคม

วิทย์ทิชัย พวงคำ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จากผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรจำนวน 3 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้สอน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกโดยส่งผ่านปัจจัยด้านคุณลักษณะภายในผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านคุณลักษณะภายในผู้เรียน มากกว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้สอน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ตัวแปรปัจจัยด้านคุณลักษณะภายในผู้เรียน ที่มีองค์ประกอบน้ำหนักมากที่สุดคือ เจตคติต่อการเรียน

มณฑนา บรรพสุทธิ (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ก่อนและหลังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้และมีค่าเฉลี่ยคะแนนระดับปานกลางและพัฒนาของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นในแต่ละแผนกิจกรรมแนะแนวและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับเห็นด้วยมากถึง 3 ด้าน คือด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับตามลำดับ

สุภารัตน์ แก้วสุทธิ (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต การรู้เท่าทันสื่อและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทางอินเทอร์เน็ต โดยผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา และมีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน โดยเด็กนักเรียนกลุ่มนี้ จะมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทางอินเทอร์เน็ต น้อยกว่ากลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าและมีรายได้ต่อเดือนที่มากกว่า และยังพบว่า คุณลักษณะของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทางอินเทอร์เน็ต ที่แตกต่างกันในด้านอาชีพ อายุและการศึกษาและในส่วนของเพศและรายได้พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

สิทธิพล อัจฉินทร์ (2554) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า (1) ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์หลังการอบรมเท่ากับ 35.09 คิดเป็นร้อยละ 77.98 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 (2) ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ได้ระดับคุณภาพดีมาก จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 64.38 และระดับดี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 35.62 (4) ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบ พบว่า นักเรียนมีคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 76.49 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้น การคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สุรเกียรติ ธาดาวัฒนาวิทย์ (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4-6: การวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างสังกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อ ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และเพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4-6 โดยผลการศึกษาวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศคือ การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ความสามารถของตนเอง ในขณะที่ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศคือ การสนับสนุนของสังคมที่ส่งผลผ่านการรับรู้ความสามารถของตนเองและความสามารถด้านภาษาต่อการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศไม่มีความแปรเปลี่ยน

จุฑารัตน์ พันธุ์ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีการพัฒนากระบวนการคิดดีขึ้น ซึ่งผู้เรียนได้ให้เหตุผลประกอบในทุกหัวข้ออยู่ในระดับดี โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H เป็นทักษะที่ใช้ได้ในระดับที่น่าพอใจ และผลแบบสะท้อนการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนเกิดการคิดที่เป็นกระบวนการเป็นขั้นตอน มีความคิดที่เป็นระบบและมีเหตุผลในการตัดสินใจ สรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ 5W1H เป็นทักษะที่ใช้ได้ในระดับที่น่าพอใจ และสามารถพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ตามจุดประสงค์

งานวิจัยต่างประเทศ

Lumpkin (1990) ได้ศึกษาผลการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหา วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนระดับชั้น 5-6 พบว่า นักเรียนระดับ 5-6 มี

ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ที่ไม่แตกต่างกัน นักเรียนระดับ 5 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน นักเรียนระดับ 6 กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์และความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม

McMahon (1993) ได้ทำการศึกษาวิจัย ในด้าน การประเมินวิเคราะห์สื่อ โดยเป็นมาตรฐานของวิชา สื่อศึกษา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประเทศออสเตรเลีย โดยประเมินทักษะในด้านความรู้ในการวิเคราะห์สื่อ 2 องค์ประกอบ คือ ด้านเนื้อหาสาระ ประเมินความรู้นักเรียนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางด้านภาษา การบรรยายบอกเล่าเรื่องราวและด้านบริบทโดยรวม ประเมินความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการผลิตสื่อ การเผยแพร่สื่อ ผู้รับสื่อและค่านิยมการใช้สื่อ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนโดยส่วนใหญ่ มีความสามารถและทักษะในการวิเคราะห์สื่ออยู่ในระดับสื่อ แต่ยังไม่มีความเข้าใจในด้านการวิเคราะห์ผลกระทบในการใช้สื่อ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังมีอายุน้อย ทำให้มีประสบการณ์การใช้สื่อน้อย ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาและผลกระทบของสื่อได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

Buckingham (2004) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อของเด็กและวัยรุ่น (The Media Literacy of Children and Young People) จากสันนิษฐานเชื่อว่า เด็กและวัยรุ่นในปัจจุบันมีการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อมากกว่าในอดีตและยังมีมากกว่าพ่อแม่ของพวกเขาเอง โดยใช้วิธีการวิจัยภาคสนาม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยศึกษาจากพฤติกรรมการใช้สื่อ 4 ประเภท ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่ออินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในการศึกษาครั้งนี้ ได้นิยามคำว่า การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ว่าประกอบไปด้วยความสามารถของผู้รับสารใน 3 มิติด้วยกัน คือ 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อและเนื้อหาสาระ 2) ความสามารถในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระ และ 3) ความสามารถในการสร้างเนื้อหาเพื่อสื่อสาร ในบริบทที่หลากหลาย โดยผลของการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทั้ง 3 ด้านของเด็กวัยรุ่น เป็นดังนี้ 1) ความสามารถในการเข้าถึงสื่อและเนื้อหาสาระ พบว่าเด็กมีความสามารถในการเข้าถึงทุกสื่อที่มีเนื้อหาสาระตรงกับความต้องการ รวมทั้งสามารถหลีกเลี่ยงเนื้อหาที่ไม่ตรงกับความต้องการได้ โดยเด็กและวัยรุ่นสามารถจะเข้าถึงสื่อโทรทัศน์เพื่อให้ได้ประโยชน์ตรงตามความต้องการ โดยกลุ่มเด็กโตที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นจะสามารถเลือกและตัดสินใจด้วยตนเองในการเข้าถึงเนื้อหาจากสื่อโทรทัศน์ 2) ความสามารถในการทำความเข้าใจกับเนื้อหารายการโทรทัศน์ พบว่า เด็กและวัยรุ่นมีความเข้าใจในภาษาของโทรทัศน์ หรือเข้าใจความหมายต่างๆ จากภาพที่ได้เห็น สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างเรื่องที่แต่งขึ้นสร้างหรือจินตนาการขึ้นจากภาพในโทรทัศน์ เช่น ละครกับความเป็นจริงในสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการทางความคิดและพัฒนาการทางสังคมที่ 3) ความสามารถในการสร้างเนื้อหาเพื่อสื่อสาร โดยผลการวิจัยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเรื่องความรู้เท่าทันสื่อในเด็กอาจจะเป็นกลวิธีที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการปิดกั้นหรือการป้องกัน

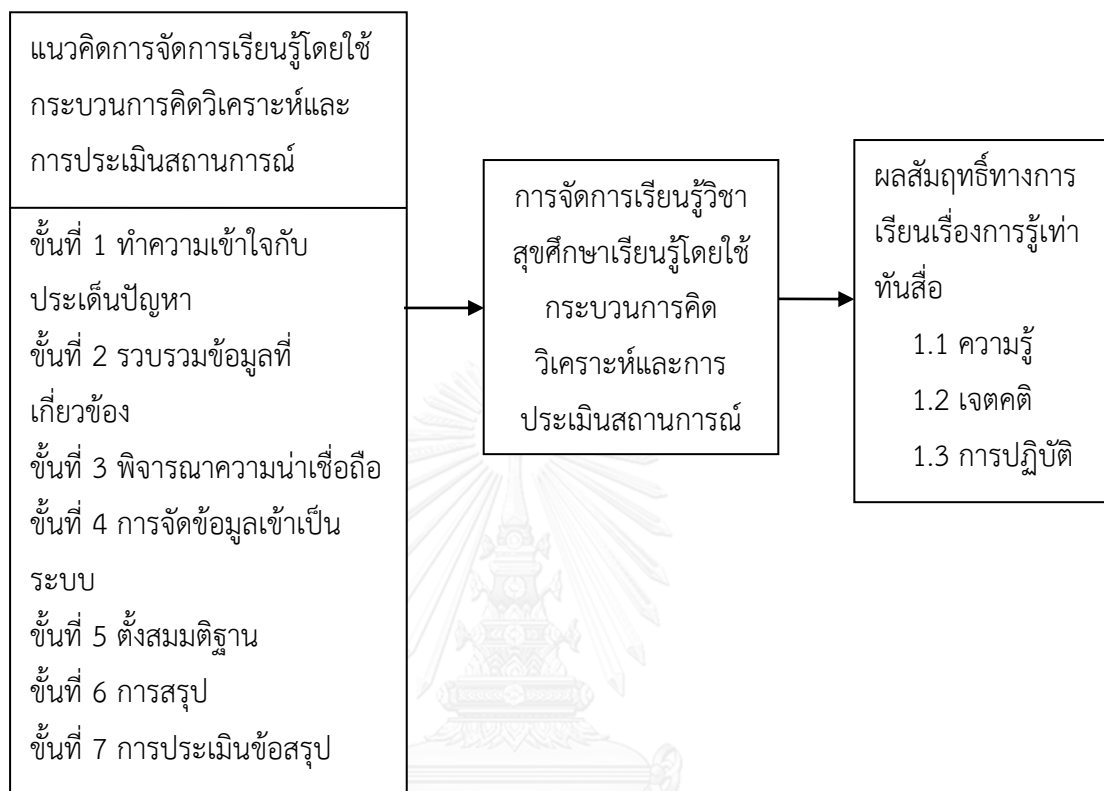
RobbGireco (2007) ได้ทำการศึกษา ตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อและตัวแปรที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อ องค์ความรู้ โดยการศึกษามาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาสังเคราะห์ โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะประกอบไปด้วย องค์ความรู้ด้านสื่อ และการรู้เท่าทันสื่อ จากการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า การรู้เท่าทันสื่อเป็นตัวกลางของกระบวนการการศึกษาองค์ความรู้จากสื่อ โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์ความรู้ได้แก่ เนื้อหา ช่องทางการใช้สื่อ โครงสร้างทางสังคม ความแตกต่างทางสังคม และความสนใจในการใช้สื่อ

Livingstone (2008) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพบกันของวัฒนธรรมการวิจัยของการรู้เท่าทันสื่อและการรู้สารสนเทศ ระเบียบแบบแผน ความตระหนักและวิธีการ โดยเริ่มทำการศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีที่แตกต่างกัน ในด้านการศึกษาวัฒนธรรมของการวิจัย การรู้เท่าทันสื่อและการรู้สารสนเทศ โดยผลการวิจัย พบว่า การรู้เท่าทันสื่อมีแนวความคิดมาจากการถ่ายทอด การเผยแพร่สื่อ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อไฮเทคส์และในด้านความรู้สารสนเทศมีแนวความคิดมาจากการใช้คอมพิวเตอร์ระบบสารสนเทศ

สรุปงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อและการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกทางด้านสิ่งแวดล้อมและผู้ปกครอง มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งปัจจัยด้านพฤติกรรมส่วนบุคคลที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อคือ พฤติกรรมการอ่าน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการอ่าน ส่งผลต่อการรู้เท่าทันสื่อโดยตรง โดยเฉพาะพฤติกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนวิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง

- 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3.1 สร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อ
 - 1.3.2 สร้างและพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ
 - 1.3.3.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้
 - 1.3.3.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ
 - 1.3.3.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง
- 2.2 การติดต่อประสานงานการทดลอง
- 2.3 ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

- 3.1 วิเคราะห์ข้อมูล
- 3.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังภาพที่ 2

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1.2 ศึกษาเอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

1.1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

1.1.4 ศึกษาเอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวัดประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแบบวัดความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

1.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 9506 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 80 คน

1.2.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2 โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

1.2.1.1 เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหาร และอาจารย์ให้ความร่วมมือในการทดลองจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

1.2.1.2 การสุ่มห้องเรียนเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยทำการสุ่มห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเพื่อกำหนดห้องเรียนกลุ่มตัวอย่าง เข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยได้ห้องมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 เป็นกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนปกติ และห้องมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 เป็นห้องทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

1.3 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

1.3.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมากำหนดแผนการจัดการเรียนรู้

1.3.1.2 ศึกษาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3.1.3 ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการสถานการณ์ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาการรู้เท่าทันสื่อ อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของอินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและอิทธิพลของสื่อต่อความรุนแรง

1.3.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิตทางสุขศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ตรวจพิจารณาความตรงตามจุดประสงค์ ความตรงตามเนื้อและความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง โดยนำมาหาความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับความตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Congruence หรือ IOC) พิจารณาหัวข้อที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .05 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.68 และทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.68 จึงได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปทดลองใช้จำนวน 8 แผนและรวบรวมข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3.1.6 แก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ให้มีความสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสมในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และนำมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

สรุปผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติกับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติกับแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ	การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์
<p>1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้นักเรียนเตรียมพร้อมเข้าสู่การเรียน</p> <p>2. ช้้นสอน</p> <p>2.1 ครูอธิบายเนื้อหา</p> <p>2.2 ครูบรรยายเนื้อหาสาระ</p>	<p>ขั้นที่ 1 การนำเสนอปัญหาหรือภัยอันตรายต่างๆที่เกิดจากการบริโภคสื่อ และตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่นำมาเสนอ เพื่อให้เข้าใจเนื้อหา และรายละเอียดต่างๆของปัญหา</p> <p>ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยการหาข้อมูลเพิ่มเติม จากเอกสารต่างๆ หรือจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันจากเพื่อนในชั้นเรียน</p> <p>ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยการร่วมกันวิเคราะห์ อภิปรายภายในชั้นเรียนว่าข้อมูลที่คิดวิเคราะห์ และอภิปรายกันภายในชั้นเรียนนั้น ข้อมูลใด มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด เพราะเหตุใด</p> <p>ขั้นที่ 4 แยกแยะข้อมูลต่างๆ ได้แก่ สาเหตุของปัญหา รายละเอียดของปัญหา ผลกระทบที่ตามมาจากปัญหา แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยการเรียงลำดับข้อมูลต่างๆให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น</p> <p>ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนกำหนด ขอบเขตของปัญหาหาข้อสรุปของคำตอบที่จัดข้อมูลต่างๆเข้าเป็นระบบ เพื่อนำมาประเมินสถานการณ์ และให้ทราบถึงแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุด</p>

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ	การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์
<p>3. ชั้นสรุป</p> <p>ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป</p>	<p>ชั้นที่ 6 สรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหาและระบุข้อคิดที่ได้จากการคิด วิเคราะห์ข้อมูลจากประเด็นปัญหา</p> <p>ชั้นที่ 7 ให้นักเรียนประเมินข้อสรุปจากชั้นตอนที่ 6 เพื่อพิจารณาเชื่อมโยงกับชีวิตจริงว่าข้อสรุปที่ได้สรุปและลงความเห็นในแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงหรือไม่อย่างไร</p>

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

1.3.2.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.3.2.1.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

1.3.2.1.2 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3 เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ

1.3.2.1.3 กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของอินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและอิทธิพลของสื่อต่อความรุนแรง

1.3.2.1.4 สร้างแบบวัดความรู้เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบ ตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน

1.3.2.1.5 นำแบบวัดความรู้ ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวง พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องด้านภาษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.3.2.1.6 นำแบบวัดความรู้ที่แก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิตทาง สุขศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินการ สถานการณ์ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับ พฤติกรรมที่ต้องการวัด ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวง และความถูกต้องด้านภาษา นำมาหา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อ คำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง รวมเท่ากับ 0.90 และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อมีค่าตั้งแต่ 0.50 - 1.00

1.3.2.1.7 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.3.2.1.8 นำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักเรียน มาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบวัด โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าระดับความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการเลือกแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ โดยมีเกณฑ์เลือกข้อ ทดสอบที่มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป ค่าระดับความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.2 - 0.8 และมีค่าอำนาจ จำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ส่วนข้อทดสอบที่มีระดับความยากง่ายและอำนาจจำแนกไม่ตรงตามเกณฑ์ คุณภาพของ แบบวัดความรู้จะตัดทิ้ง ผลการวิเคราะห์ พบว่า ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81 มีค่าความยากง่าย อยู่ในช่วง 0.27 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.20 - 0.60 จึงได้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนด้านความรู้ เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ตามเกณฑ์ที่ต้องการไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 20 ข้อ

1.3.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ด้านเจตคติผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.3.2.2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความเจตคติ

1.3.2.2.2 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียน เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ตามสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับ อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อ วิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของอินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น อิทธิพล

ของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและอิทธิพลของสื่อต่อความรุนแรงประยุกต์วิธีการและเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert, 1932) ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับคือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกเห็นด้วยอย่างมากกับข้อความนั้น
เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกเห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นบางครั้งและบางครั้งมีความคิดความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างมากกับข้อความนั้น

1.3.2.2.3 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นในแต่ละข้อความในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติของนักเรียน เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของอินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและอิทธิพลของสื่อต่อความรุนแรง ดังนี้

ข้อความที่เป็นข้อความทางบวก กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่เป็นข้อความทางลบ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

1.3.2.2.4 กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติ	ผลการตัดสินเจตคติ
4.51 – 5.00	มีเจตคติระดับดีมาก
3.51 – 4.50	มีเจตคติระดับดี
2.51 – 3.50	มีเจตคติระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีเจตคติระดับพอใช้
1.00 – 1.50	มีเจตคติระดับควรปรับปรุง

1.3.2.2.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติจำนวน 25 ข้อ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้ พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องด้านภาษาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.3.2.2.6 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิตทางสุศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ลักษณะการใช้คำถ้อย และความถูกต้องด้านภาษา นำมาหาความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับวัตถุประสงค์ (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.71 และได้ความสอดคล้องทุกข้อมีค่าตั้งแต่ 0.50 - 1.00

1.3.2.2.7 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.3.2.2.8 นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติมาทำการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของ Cronbach ซึ่งคำนวณโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80 ได้จำนวนข้อทดสอบในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ เรื่องการรู้เท่าทัน ความรุนแรง จำนวน 20 ข้อ

1.3.2.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ด้านการปฏิบัติ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.3.2.3.1 ศึกษาแนวคิดและวิธีการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปฏิบัติ จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3.2.3.2 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียน เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ตามสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับ อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของอินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและอิทธิพลของสื่อต่อความรุนแรง ประยุกต์วิธีการและเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's, 1932) ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ คือ

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 6-7 วัน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 3-5 วัน
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 1-2 วัน
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมนั้นเลย

1.3.2.3.3 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติในแต่ละข้อความในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติของนักเรียน ดังนี้

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางบวก กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้	1	คะแนน

ในข้อความการปฏิบัติที่เป็นข้อความทางลบ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้	1	คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้	4	คะแนน

1.3.2.3.4 กำหนดเกณฑ์การตัดสินการปฏิบัติดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติ	ผลการตัดสินการปฏิบัติ
3.50 - 4.00	มีผลการปฏิบัติระดับดีมาก
2.50 - 3.49	มีผลการปฏิบัติระดับดี
2.00 - 2.49	มีผลการปฏิบัติระดับปานกลาง
1.50 - 1.99	มีผลการปฏิบัติระดับพอใช้
1.00 - 1.49	มีผลการปฏิบัติระดับควรปรับปรุง

1.3.2.3.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ จำนวน 25 ข้อ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้ พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องด้านภาษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.3.2.3.6 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ที่แก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญา ครุศาสตร์มหาบัณฑิตทางสุศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และความถูกต้องด้านภาษา นำมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Congruence หรือ IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.89 และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 - 1.00

1.3.2.3.7 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.3.2.3.8 นำผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ มาทำการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของ Cronbach ซึ่งคำนวณโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81 ได้จำนวนข้อทดสอบในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 20 ข้อ

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) แบบ 2 กลุ่ม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The Pretest – Posttest Control Group Design) ดังแบบแผนการทดลอง

ตารางที่ 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	การวัดก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง
E	O ₁	X	O ₂
C	O ₃		O ₄

- E = กลุ่มทดลองที่ได้จากการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์
- C = กลุ่มควบคุมที่ได้จากการเรียนรู้แบบปกติ
- O₁ O₃ = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อที่วัดได้ก่อนการทดลอง
- O₂ O₄ = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อที่วัดได้หลังการทดลอง
- X = การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์

2.2 การติดต่อประสานงานการทดลอง

2.2.1 ติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากผู้บริหารโรงเรียน

2.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวัดและประเมินผลแก่รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน และร่วมกันกำหนดตารางเวลาการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์

2.3 ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.3 การดำเนินการก่อนทดลองการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์มี ดังนี้

2.1.3.1 ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนทำการทดลอง (Pre-test)

2.1.3.2 นำผลการทดสอบก่อนการทดลองมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ เรื่องการรู้เท่าทันสื่อแตกต่างกันหรือไม่ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่มทดลอง (n = 40)		กลุ่มควบคุม (n = 40)		t	p
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
ด้านความรู้	11.35	1.62	11.60	2.12	0.59	0.55
ด้านเจตคติ	65.43	3.86	64.25	5.86	1.05	0.29
ด้านการปฏิบัติ	60.05	5.48	59.73	5.76	0.25	0.79

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.4 ดำเนินการทดลอง

2.1.4.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 8 แผน จัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 1 แผน คาบละ 50 นาที รวม 8 สัปดาห์ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง	จำนวน คาบ
1. การรู้เท่าทันสื่อ	1
2. อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น	1
3. อิทธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น	1
4. อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น	1
5. อิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น	1
6. อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อวัยรุ่น	1
7. อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพ	1
8. อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรง	1

2.1.4.2 กลุ่มควบคุม ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยอาจารย์ประจำโรงเรียน ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติของครูประจำโรงเรียนสัปดาห์ละ 1 คาบเรียน รวม 8 สัปดาห์ สาระการเรียนรู้ของห้องควบคุมเหมือนกับห้องทดลอง เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของอินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและอิทธิพลของสื่อต่อความรุนแรง

2.1.5 การดำเนินงานหลังการทดลอง

2.1.5.1 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ หลังการทดลอง (Post-test) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฉบับเดียวกันกับแบบวัดก่อนเรียน

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์หาค่าความเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โดยการทดสอบค่าที (t-test) ดังนี้

3.1.1 วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อเพื่อหาความเที่ยง ค่าระดับความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกด้วยคอมพิวเตอร์

3.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ (\bar{X}) ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อโดยใช้คอมพิวเตอร์

3.1.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้คอมพิวเตอร์

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมโดย การทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมโดยการทดสอบ ค่าที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาแบบปกติ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาแบบปกติ

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาแบบปกติ

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษาแบบปกติ ปรากฏดังตารางที่ 5,6,7 และภาพที่ 3

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
กลุ่มทดลอง	40	11.35	1.62	15.65	1.62	12.44	0.00*
กลุ่มควบคุม	40	11.60	2.12	12.18	4.29	0.83	0.40

* $P < .05$

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.35 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 15.65 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของกลุ่มควบคุม หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ ไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.60 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 12.18 คะแนน

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองจำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง (n=40)		หลังการทดลอง (n=40)		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
1	นักเรียนคิดว่าสาเหตุที่สำคัญของการถูกหลอกหลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	0.70	0.46	0.90	0.30	2.24*
2	เพราะเหตุใด นิดถึงเชื่อบุคคลที่เชิญชวนให้เข้าร่วมทำบุญโดยการโอนเงิน	0.63	0.49	0.83	0.38	2.24*
3	ถ้านักเรียนเป็นนิตและมีบุคคลเชิญชวนให้เข้าร่วมทำบุญ นักเรียนควรทำอย่างไร	0.65	0.48	1.00	0.00	4.58*
4	จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่าทักษะใดที่จำเป็นต่อการใช้อินเตอร์เน็ตมากที่สุด	0.65	0.48	1.00	0.00	4.58*
5	นักเรียนคิดว่าบุคคลในข้อใดมีพฤติกรรมคล้ายกับนิตมากที่สุด	0.45	0.50	0.70	0.46	2.91*
6	นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญที่สุดของการถูกหลอกหลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	0.23	0.42	0.35	0.48	1.40

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
7	ถ้านักเรียนเป็นนอຍหน้า นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองได้อย่างไร หากจำเป็นต้องออกไปพบติเจคนดังกล่าวอย่างเลี่ยงไม่ได้	0.65	0.48	0.85	0.36	2.08*
8	เมื่อติเจชวนขึ้นไปบนห้องถ้านักเรียนเป็นนอຍหน้า จะตัดสินใจอย่างไร	0.68	0.47	0.90	0.30	2.96*
9	จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่าทักษะการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างไร	0.63	0.49	0.80	0.40	1.74*
10	หากเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับเพื่อนของนักเรียน นักเรียนจะมีวิธีการช่วยเหลือเพื่อนอย่างไรเป็นอันดับแรก ก่อนที่เพื่อนจะออกไปพบติเจคนดังกล่าว	0.43	0.50	0.60	0.49	2.01*
11	นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญของการถูกลอกลงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	0.50	0.50	0.75	0.43	2.23*
12	นักเรียนคิดว่านักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองได้อย่างไร หากจำเป็นต้องไปสัมภาษณ์งานในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย	0.60	0.49	0.90	0.30	3.36*
13	ถ้านักเรียนเป็นพิกุล นักเรียนจะทำอย่างไรเมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์อันตราย	0.65	0.48	0.98	0.15	4.33*
14	หากนักเรียนเป็นพิกุล สิ่งแรกที่นักเรียนต้องคำนึงถึงเมื่อทำการสมัครงานคือข้อใด	0.68	0.47	0.95	0.22	3.43*

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
15	ในฐานะที่นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของ พลเมือง นักเรียนคิดว่าข้อใดเป็นแนว ทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ให้ หมดไปจากสังคมไทยได้ดีที่สุด	0.60	0.49	0.93	0.26	4.33*
16	นักเรียนคิดว่า ข้อใดเป็นสาเหตุที่ สำคัญทางพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ เหมาะสมของสุชาติ	0.08	0.26	0.15	0.36	1.77*
17	นักเรียนคิดว่านักเรียนจะมีวิธีการ ป้องกันตนเองได้อย่างไรจากเว็บไซต์ อนาจารเหล่านั้น	0.65	0.48	0.93	0.26	3.13*
18	ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสาวของสุชาติ และตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเริ่มอย่างไร	0.43	0.50	0.63	0.49	2.24*
19	จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่า สุชาติจะได้รับผลกระทบอย่างไรต่อ การกระทำของตนเอง	0.65	0.48	0.75	0.43	1.66*
20	หากสุชาติเป็นบุคคลในครอบครัวของ นักเรียน นักเรียนจะมีวิธีการช่วยเหลือ สุชาติอย่างไร ให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ เหมาะสม	0.85	0.36	0.93	0.26	1.13
	รวม	11.35	1.62	15.65	1.62	12.44

* $P < .05$

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้
ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์

และการประเมินสถานการณ์ สูงก่อนกว่าทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.35 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 15.65

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ ยกเว้นข้อ 6 และ 20

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความถาม	ก่อนการทดลอง (n=40)		หลังการทดลอง (n=40)		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
1	นักเรียนคิดว่าสาเหตุที่สำคัญของการถูกหลอกหลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	0.80	0.40	0.80	0.40	0.00
2	เพราะเหตุใด นิดถึงเชื่อบุคคลที่เชิญชวนให้เข้าร่วมทำบุญโดยการโอนเงิน	0.68	0.47	0.65	0.48	0.25
3	ถ้านักเรียนเป็นนิดและมีบุคคลเชิญชวนให้เข้าร่วมทำบุญ นักเรียนควรทำอย่างไร	0.73	0.45	0.90	0.30	2.21*
4	จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่าทักษะใดที่จำเป็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด	0.73	0.45	0.73	0.45	0.00
5	นักเรียนคิดว่าบุคคลในข้อใดมีพฤติกรรมคล้ายกับนิดมากที่สุด	0.53	0.50	0.55	0.50	0.20
6	นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญที่สุดของการถูกหลอกหลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	0.35	0.48	0.28	0.45	0.82
7	ถ้านักเรียนเป็นน้อยหน้า นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองได้อย่างไร หากจำเป็นต้องออกไปพบดีเจคนดังกล่าวอย่างเลี่ยงไม่ได้	0.60	0.49	0.60	0.49	0.00
8	เมื่อดีเจชวนขึ้นไปบนห้องถ้านักเรียนเป็นน้อยหน้า จะตัดสินใจอย่างไร	0.73	0.45	0.73	0.45	0.00

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
9	จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่าทักษะการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างไร	0.45	0.50	0.45	0.50	0.00
10	หากเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับเพื่อนของนักเรียน นักเรียนจะมีวิธีการช่วยเหลือเพื่อนอย่างไรเป็นอันดับแรก ก่อนที่เพื่อนจะออกไปพบติเจคนดังกล่าว	0.40	0.49	0.55	0.50	1.63*
11	นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญของการถูกหลอกลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	0.63	0.49	0.75	0.43	1.30
12	นักเรียนคิดว่านักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองได้อย่างไรหากจำเป็นต้องไปสัมภาษณ์งานในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย	0.63	0.49	0.58	0.50	0.53
13	ถ้านักเรียนเป็นพิกุล นักเรียนจะทำอย่างไรเมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์อันตราย	0.68	0.47	0.75	0.43	0.68
14	หากนักเรียนเป็นพิกุล สิ่งแรกที่นักเรียนต้องคำนึงถึงเมื่อทำการสมัครงานคือข้อใด	0.50	0.50	0.65	0.48	1.35
15	ในฐานะที่นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของพลเมือง นักเรียนคิดว่าข้อใดเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ให้หมดไปจากสังคมไทยได้ดีที่สุด	0.65	0.48	0.73	0.45	0.82
16	นักเรียนคิดว่า ข้อใดเป็นสาเหตุที่สำคัญทางพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของสุชาติ	0.10	0.30	0.30	0.72	0.62

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
17	นักเรียนคิดว่านักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองได้อย่างไรจากเว็บไซต์อนาจารเหล่านั้น	0.73	0.45	0.60	0.49	1.45
18	ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสาวของสุชาติและตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเริ่มอย่างไร	0.30	0.46	0.45	0.50	1.52
19	จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่าสุชาติจะได้รับผลกระทบอย่างไรต่อการกระทำของตนเอง	0.65	0.48	0.65	0.48	0.00
20	หากสุชาติเป็นบุคคลในครอบครัวของนักเรียน นักเรียนจะมีวิธีการช่วยเหลือสุชาติอย่างไร ให้มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม	0.78	0.42	0.65	0.48	0.40
	รวม	11.60	2.12	12.18	4.29	0.83

* $P < .05$

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุม หลังจากการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติไม่แตกต่างจากการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.60 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 12.18

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 3 และ 10

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์

และการประเมินสถานการณ์และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏดังตารางที่ 8,9,10 และภาพที่ 4

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
กลุ่มทดลอง	40	65.43	3.86	71.28	3.85	8.86	0.00*
กลุ่มควบคุม	40	64.25	5.86	63.70	3.67	0.63	0.52

* $P < .05$

จากตารางที่ 9 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ของกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 65.43คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 71.28คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ของกลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ ไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 64.25 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 63.70 คะแนน

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อคำถาม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
1	การดูละครทีวี มีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีเราจะต้องคิดวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการดูทีวี	4.23	0.73	4.75	0.43	4.42*

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
2	นักแสดงทุกคนในทีวี ล้วนเป็นคนดีมีคุณธรรม เราสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของนักแสดงเหล่านั้นได้ในทุก ๆ ด้าน	3.30	0.64	3.88	0.60	4.47*
3	วัยรุ่นส่วนมากมีพฤติกรรมความรุนแรงมาจากสื่อโทรทัศน์	3.23	0.76	3.65	0.70	3.98*
4	ข่าวสารจากสื่อวิทยุ สามารถเชื่อถือได้	3.13	0.64	2.88	0.60	1.65*
5	วิทยุคลื่นต่างๆให้ความเพลิดเพลินในการรับฟังและประโยชน์ต่อผู้ฟังมาก	3.55	0.63	3.53	0.67	0.19
6	ไม่ควรซื้อสินค้าผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง เพราะเป็นการซื้อสินค้าที่ไม่เห็นภาพหรือตัวอักษร	2.30	0.82	2.50	0.87	1.21
7	ดีใจตามคลื่นวิทยุล้วนเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ สามารถเลียนแบบพฤติกรรมได้	3.33	0.61	3.90	0.63	4.16*
8	ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งที่ผ่านการคัดกรองมาเป็นอย่างดีแล้ว	2.43	0.81	3.10	0.70	4.39*
9	นิตยสารทุกฉบับล้วนให้สาระและประโยชน์แต่ผู้อ่าน	3.25	0.74	3.00	0.64	2.13*
10	หนังสือพิมพ์ทุกสำนักพิมพ์สามารถเชื่อถือได้	2.85	0.62	3.23	0.66	2.94*
11	การพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์เขียนเกินความเป็นจริงเสมอ	2.35	0.80	2.55	1.13	1.01
12	ข่าวจากสื่อออนไลน์เป็นสิ่งที่เราควรคิดวิเคราะห์ก่อนเชื่อถือ	3.98	0.62	4.75	0.70	4.90*

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
13	เราสามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวผ่านสื่อออนไลน์ได้ เพราะสื่อมีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือ	3.80	0.88	4.18	0.71	2.15*
14	การเขียนข้อความผ่านสื่อออนไลน์ เป็นสิ่งที่เราสามารถกระทำได้อย่างไม่มีข้อจำกัด เพราะเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล	3.53	0.64	3.95	0.71	3.18*
15	สินค้าที่ขายในอินเทอร์เน็ตเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดีและน่าเชื่อถือกว่าการซื้อสินค้าตามท้องตลาด	3.43	0.71	3.78	0.73	2.56*
16	การทำความรู้จักเพื่อนใหม่ทางอินเทอร์เน็ต ไม่ถือว่าเป็นอันตรายจากการใช้สื่อออนไลน์	3.25	0.77	3.38	0.70	1.09
17	การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางด้านสุขภาพจิต	2.20	0.79	2.00	0.84	1.53
18	พฤติกรรมแสดงของนักแสดงในทีวี นำมาซึ่งพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น	3.30	0.68	3.60	0.67	2.30*
19	พฤติกรรมการเล่นแบบที่ไม่เหมาะสม มักมาจากการขาดการคิดวิเคราะห์ในการใช้สื่อต่าง ๆ	4.03	0.66	4.35	0.58	2.69*
20	พฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น มักมาจากการขาดการคิดวิเคราะห์ในการใช้สื่อต่าง ๆ	4.00	0.75	4.35	0.70	2.40*
	รวม	65.43	3.86	71.28	3.85	8.86*

* $P < .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ และการประเมินสถานการณ์ สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 65.43 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 71.28

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1,2,3,4,7,8,9,10,12,13,14,15,18,19 และ20

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง (n=40)		หลังการทดลอง (n=40)		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
1	การดูละครทีวี มีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี เราจะต้องคิดวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการดูทีวี	4.10	0.54	4.50	0.67	3.25*
2	นักแสดงทุกคนในทีวี ล้วนเป็นคนดีมีคุณธรรม เราสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของนักแสดงเหล่านั้นได้ในทุกๆด้าน	2.95	0.93	3.33	0.88	2.06*
3	วัยรุ่นส่วนมากมีพฤติกรรมความรุนแรงมาจากสื่อโทรทัศน์	3.48	0.64	3.75	0.70	2.43*
4	ข่าวสารจากสื่อวิทยุ สามารถเชื่อถือได้	3.00	0.50	2.83	0.67	1.48
5	วิทยุคลื่นต่างๆให้ความเพลิดเพลินในการรับฟังและประโยชน์ต่อผู้ฟังมาก	3.45	0.59	3.55	0.59	0.75
6	ไม่ควรซื้อสินค้าผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง เพราะเป็นการซื้อสินค้าที่ไม่เห็นภาพหรือตัวอักษร	2.05	0.93	2.13	0.85	0.41

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
7	ดีเจตามคลื่นวิทยุล้วนเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ สามารถเลียนแบบพฤติกรรมได้	3.20	0.72	2.35	0.48	6.02*
8	ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งที่ผ่าน การคัดกรองมาเป็นอย่างดีแล้ว	2.65	0.73	2.80	0.68	1.18
9	นิตยสารทุกฉบับล้วนให้สาระและ ประโยชน์แต่ผู้อ่าน	3.20	0.51	3.03	0.86	1.15
10	หนังสือพิมพ์ทุกสำนักพิมพ์ สามารถ เชื่อถือได้	2.78	0.66	3.33	0.76	3.43*
11	การพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ เขียน เกินความเป็นจริงเสมอ	2.48	0.78	2.55	0.90	0.42
12	ข่าวจากสื่อออนไลน์เป็นสิ่งที่เราควร คิดวิเคราะห์ก่อนเชื่อถือ	3.93	0.69	2.50	0.50	11.08*
13	เราสามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวผ่าน สื่อออนไลน์ได้ เพราะสื่อมีความ ปลอดภัยและน่าเชื่อถือ	3.58	0.78	2.50	0.50	7.00*
14	การเขียนข้อความผ่านสื่อออนไลน์ เป็นสิ่งที่เราสามารถกระทำได้อย่างไม่ มีข้อจำกัด เพราะเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล	3.40	0.81	3.75	0.80	2.87*
15	สินค้าที่ขายในอินเทอร์เน็ตเป็นสินค้าที่ มีคุณภาพดีและน่าเชื่อถือกว่าการซื้อ สินค้าตามท้องตลาด	3.50	0.78	3.55	0.90	0.30
16	การทำความรู้จักเพื่อนใหม่ทาง อินเทอร์เน็ต ไม่ถือว่าเป็นอันตรายจาก การใช้สื่อออนไลน์	3.35	0.83	3.30	0.88	0.25

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
17	การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางด้านสุขภาพจิต	2.05	0.78	2.00	0.84	0.40
18	พฤติกรรมกรรมการแสดงของนักแสดงในทีวีนำมาซึ่งพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น	3.45	0.67	3.58	0.74	0.96
19	พฤติกรรมการเล่นแบบที่ไม่เหมาะสมมักมาจากการขาดการคิดวิเคราะห์ในการใช้สื่อต่าง ๆ	3.88	0.75	4.15	0.70	2.13*
20	พฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น มักมาจากการขาดการคิดวิเคราะห์ในการใช้สื่อต่าง ๆ	3.80	0.88	4.25	0.74	3.49*
	รวม	64.25	5.86	63.70	3.67	0.63

* $P < .05$

จากตารางที่ 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มควบคุม หลังจากการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติไม่แตกต่างจากการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 64.25 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 63.70

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1,2,3,7,10,12,13,14,19 และ20

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏดังตารางที่ 11,12,13 และภาพที่ 5

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
กลุ่มทดลอง	40	60.05	5.48	65.18	5.26	7.01	0.00*
กลุ่มควบคุม	40	59.73	5.76	61.78	5.21	1.75	0.08

* $P < .05$

จากตารางที่ 12 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ของกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 60.05 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 65.18 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ของกลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ ไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่า 59.73 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 61.78 คะแนน

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองจำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
1	ฉันดูรายการโทรทัศน์เฉพาะช่องที่ฉันชอบเท่านั้น	2.08	0.76	2.63	0.97	2.76*
2	ฉันเลือกดูละครเรื่องที่ฉันชอบเท่านั้น	2.03	0.83	2.78	0.97	3.45*
3	ฉันซื้อสินค้าตามดารานักแสดงที่ฉันชื่นชอบ	3.45	0.67	3.53	0.64	0.59
4	ฉันนำพฤติกรรมของดารานักแสดงที่ฉันชื่นชอบมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน	3.45	0.55	3.45	0.67	0.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
5	ฉันวิเคราะห์และแยกแยะพฤติกรรมของตัวละครขณะดูทีวี	3.00	0.64	3.10	0.59	0.75
6	ฉันเปิดวิทยุฟังเพลงเฉพาะในช่วงของดีเจที่ฉันชื่นชอบเท่านั้น	3.15	0.94	3.40	0.81	1.53
7	ฉันซื้อสินค้าที่ดีเจที่ฉันชื่นชอบโฆษณาขายผ่านทางวิทยุ	3.50	0.50	3.98	0.15	5.42*
8	ฉันส่งข้อความเข้าไปในคลื่นวิทยุเพื่อจะขอเพลงส่งให้กับที่ฉันรัก	3.48	0.50	3.83	0.50	3.55*
9	ฉันนำคำแสดงที่ได้รับฟังจากคลื่นวิทยุมาใช้ในชีวิตประจำวัน	3.25	0.58	3.58	0.59	2.57*
10	ฉันรับฟังข่าวสารผ่านคลื่นวิทยุที่ฉันชื่นชอบเท่านั้น	2.85	0.94	3.23	0.83	2.10*
11	ฉันอ่านหนังสือพิมพ์ เพียงสำนักพิมพ์ใดสำนักพิมพ์หนึ่งเท่านั้น	3.15	0.77	3.28	0.55	1.00
12	ฉันชอบอ่านนิตยสารซูชิบิตารา เพราะเป็นข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ	3.10	0.54	3.25	0.54	1.77*
13	ฉันเลือกซื้อนิตยสารตามความสวยงามของปกหนังสือ	2.78	0.76	2.90	0.95	0.77
14	ฉันออกไปพบเพื่อนใหม่ที่รู้จักกันผ่านอินเทอร์เน็ต	3.43	0.54	3.58	0.84	1.06
15	ฉันเขียนข้อมูลส่วนตัวผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อทำการบ้าน	1.35	0.53	2.50	1.26	5.31*
16	นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญของการถูกลอกหลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	2.90	0.77	2.83	0.74	0.53
17	ฉันไม่สามารถควบคุมระยะเวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของตนเองได้	2.70	0.91	2.70	0.75	0.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
18	ฉันเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรงจากตัวละครในเกมที่ฉันเล่น	3.58	0.50	3.78	0.42	2.08*
19	ฉันอดนอน เพื่อเล่นเกมคอมพิวเตอร์	3.50	0.64	3.60	0.63	0.89
20	ฉันรู้สึกหดหู่หรือกระวนกระวายใจเมื่อเลิกใช้อินเทอร์เน็ต	3.35	0.73	3.30	0.75	0.36
รวม		60.05	5.48	65.18	5.26	7.01*

* $P < .05$

จากตารางที่ 13 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์สูงกว่าทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 60.05 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 65.18

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1,2,7,8,9,10,12,15 และ18

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
1	ฉันดูรายการโทรทัศน์เฉพาะช่องที่ฉันชอบเท่านั้น	2.05	0.67	2.13	0.68	0.51
2	ฉันเลือกดูละครเรื่องที่ฉันชอบเท่านั้น	1.95	0.78	2.13	0.79	1.06
3	ฉันซื้อสินค้าตามดารานักแสดงที่ฉันชื่นชอบ	3.25	0.67	3.35	0.62	0.81

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
4	ฉันนำพฤติกรรมของดาราที่ฉันชื่นชอบมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน	3.35	0.62	3.30	0.64	0.36
5	ฉันวิเคราะห์และแยกแยะพฤติกรรมของตัวละครขณะดูทีวี	2.73	0.84	2.83	0.74	0.70
6	ฉันเปิดวิทยุฟังเพลงเฉพาะในช่วงของดีเจที่ฉันชื่นชอบเท่านั้น	3.10	0.81	3.33	0.73	1.65*
7	ฉันซื้อสินค้าที่ดีที่สุดที่ฉันชื่นชอบโฆษณาขายผ่านทางวิทยุ	3.63	0.49	3.85	0.36	2.68*
8	ฉันส่งข้อความเข้าไปในคลื่นวิทยุเพื่อจะขอเพลงส่งให้กับที่ฉันรัก	3.45	0.59	3.75	0.67	2.50*
9	ฉันนำคำแสดงที่ได้รับฟังจากคลื่นวิทยุมาใช้ในชีวิตประจำวัน	3.35	0.58	3.60	0.63	1.81*
10	ฉันรับฟังข่าวสารผ่านคลื่นวิทยุที่ฉันชื่นชอบเท่านั้น	3.20	0.60	3.43	0.67	1.50
11	ฉันอ่านหนังสือพิมพ์ เพียงสำนักพิมพ์ใดสำนักพิมพ์หนึ่งเท่านั้น	3.30	0.46	3.30	0.68	0.00
12	ฉันชอบอ่านนิตยสารซูบชิบดารา เพราะเป็นข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ	2.98	0.73	3.33	0.57	2.87*
13	ฉันเลือกซื้อนิตยสารตามความสวยงามของปกหนังสือ	3.10	0.70	3.13	0.85	0.14
14	ฉันออกไปพบเพื่อนใหม่ที่รู้จักกันผ่านอินเทอร์เน็ต	3.25	0.84	3.30	0.91	0.26
15	ฉันเขียนข้อมูลส่วนตัวผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อทำการบ้าน	1.80	1.01	1.70	0.88	0.47

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
16	นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญของการถูกหลอกหลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	2.83	0.93	2.85	0.70	0.13
17	ฉันไม่สามารถควบคุมระยะเวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของตนเองได้	2.43	0.95	2.55	0.95	0.79
18	ฉันเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรงจากตัวละครในเกมที่ฉันเล่น	3.40	0.81	3.38	0.74	0.15
19	ฉันอดนอน เพื่อเล่นเกมคอมพิวเตอร์	3.33	0.85	3.38	0.74	0.29
20	ฉันรู้สึกหดหู่หรือกระวนกระวายใจเมื่อเลิกใช้อินเทอร์เน็ต	3.28	0.84	3.20	0.72	0.65
	รวม	59.73	5.76	61.78	5.21	1.75

* $P < .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มควบคุม หลังจากรับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 59.73 คะแนน หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 61.78

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 6,7,8,9 และ12

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และ

การประเมินสถานการณ์และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏดังตารางที่ 14,15 และภาพที่ 3

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านด้านความรู้ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	หลังการทดลอง		t	p
		\bar{x}	SD		
กลุ่มทดลอง	40	15.65	1.62	4.79	0.00*
กลุ่มควบคุม	40	12.18	4.29		

* $P < .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 15.65 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 12.18 คะแนน

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	กลุ่มทดลอง (n=40)		กลุ่มควบคุม (n=40)		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
		1	นักเรียนคิดว่าสาเหตุที่สำคัญของการถูก หลอกลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	0.90	0.30	
2	เพราะเหตุใด นิดถึงเชื่อบุคคลที่เชิญชวน ให้เข้าร่วมทำบุญโดยการโอนเงิน	0.83	0.38	0.65	0.48	1.79*
3	ถ้านักเรียนเป็นนิตและมีบุคคลเชิญชวน ให้เข้าร่วมทำบุญนักเรียนควรทำอย่างไร	1.00	0.00	0.90	.30	2.08*
4	จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่า ทักษะใดที่จำเป็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต มากที่สุด	1.00	0.00	0.73	0.45	3.84*

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	กลุ่มทดลอง (n=40)		กลุ่มควบคุม (n=40)		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
5	นักเรียนคิดว่าบุคคลในข้อใดมีพฤติกรรมคล้ายกับนิมิตมากที่สุด	0.70	0.46	0.55	0.50	1.38
6	นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญที่สุดของการถูกลอกหลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	0.35	0.48	0.28	0.45	0.71
7	ถ้านักเรียนเป็นน้อยหน้า นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองได้อย่างไร หากจำเป็นต้องออกไปพบดีเจคนดังกล่าวอย่างเลี่ยงไม่ได้	0.85	0.36	0.60	0.49	2.57*
8	เมื่อดีเจชวนขึ้นไปบนห้องถ้านักเรียนเป็นน้อยหน้า จะตัดสินใจอย่างไร	0.90	0.30	0.73	0.45	2.03*
9	จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่าทักษะการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างไร	0.80	0.40	0.45	0.50	3.42*
10	หากเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับเพื่อนของนักเรียน นักเรียนจะมีวิธีการช่วยเหลือเพื่อนอย่างไรเป็นอันดับแรก ก่อนที่เพื่อนจะออกไปพบดีเจ	0.60	0.49	0.55	0.50	0.44
11	นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญของการถูกลอกหลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	0.75	0.43	0.75	0.43	0.00
12	นักเรียนคิดว่านักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองได้อย่างไรหากจำเป็นต้องไปสัมภาษณ์งานในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย	0.90	0.30	0.58	0.50	3.51*

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	กลุ่มทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
13	ถ้านักเรียนเป็นพิกุล นักเรียนจะทำ อย่างไรเมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์ อันตราย	0.98	0.15	0.75	0.43	3.05*
14	หากนักเรียนเป็นพิกุล สิ่งแรกที่ นักเรียนต้องคำนึงถึงเมื่อทำการสมัคร งานคือข้อใด	0.95	0.22	0.65	0.48	3.57*
15	ในฐานะที่นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของ พลเมือง นักเรียนคิดว่าข้อใดเป็นแนว ทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ให้ หมดไปจากสังคมไทยได้ดีที่สุด	0.93	0.26	0.73	0.45	2.40*
16	นักเรียนคิดว่า ข้อใดเป็นสาเหตุที่ สำคัญทางพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ เหมาะสมของสุชาติ	0.15	0.36	0.30	0.72	2.62*
17	นักเรียนคิดว่านักเรียนจะมีวิธีการ ป้องกันตนเองได้อย่างไรจากเว็บไซต์ อนาจารเหล่านั้น	0.93	0.26	0.60	0.49	3.64*
18	ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสาวของสุชาติ และตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเริ่มอย่างไร	0.63	0.49	0.45	0.50	1.57*
19	จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่า สุชาติจะได้รับผลกระทบอย่างไรต่อ การกระทำของตนเอง	0.75	0.43	0.65	0.48	0.96

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	กลุ่มทดลอง		หลังการทดลอง		t
		(n=40)		(n=40)		
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
20	หากสุขภาพดีเป็นบุคคลในครอบครัวของนักเรียน นักเรียนจะมีวิธีการช่วยเหลือสุขภาพดีอย่างไร ให้มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม	0.93	0.26	0.65	0.48	3.15*
	รวม	15.65	1.62	12.18	4.29	4.79*

* $P < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 15.65 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 12.18 คะแนน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 2,3,4,7,8,9,12,13,14,15,16,17,18 และ20

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ และการประเมินสถานการณ์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏดังตารางที่ 16,17 และภาพที่ 4

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านด้านเจตคติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	หลังการทดลอง		t	p
		\bar{x}	SD		
กลุ่มทดลอง	40	71.28	3.85	9.00	0.00*
กลุ่มควบคุม	40	63.70	3.67		

* $P < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 71.28 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 63.70 คะแนน

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	กลุ่มทดลอง (n=40)		กลุ่มควบคุม (n=40)		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
1	การดูละครทีวี มีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี เราจะต้องคิดวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการดูทีวี	4.75	0.43	4.50	0.67	1.95*
2	นักแสดงทุกคนในทีวี ล้วนเป็นคนดีมีคุณธรรม เราสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของนักแสดงเหล่านั้นได้ใน	3.88	0.60	3.33	0.88	3.23*
3	วัยรุ่นส่วนมากมีพฤติกรรมความรุนแรงมาจากสื่อโทรทัศน์	3.65	0.70	3.75	0.70	0.63
4	ข่าวสารจากสื่อวิทยุ สามารถเชื่อถือได้	2.88	0.60	2.83	0.67	0.34
5	วิทยุคลื่นต่างๆให้ความเพลิดเพลินในการรับฟังและประโยชน์ต่อผู้ฟังมาก	3.53	0.67	3.55	0.59	0.17
6	ไม่ควรซื้อสินค้าผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง เพราะเป็นการซื้อสินค้าที่ไม่เห็นภาพหรือตัวอักษร	2.50	0.87	2.13	0.85	1.93*
7	ดีเจตามคลื่นวิทยุล้วนเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ สามารถเลียนแบบพฤติกรรมได้	3.90	0.63	2.35	0.48	12.31*
8	ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งที่ผ่านการคัดกรองมาเป็นอย่างดีแล้ว	3.10	0.70	2.80	0.68	1.92*

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความคำถาม	กลุ่มทดลอง (n=40)		กลุ่มควบคุม (n=40)		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
9	นิตยสารทุกฉบับล้วนให้สาระและประโยชน์แก่ผู้อ่าน	3.00	0.64	3.03	0.86	0.14
10	หนังสือพิมพ์ทุกสำนักพิมพ์ สามารถเชื่อถือได้	3.23	0.66	3.33	0.76	0.62
11	การพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ เขียนเกินความเป็นจริงเสมอ	2.55	1.13	2.55	0.90	0.00
12	ข่าวจากสื่อออนไลน์เป็นสิ่งที่เราควรคิดวิเคราะห์ก่อนเชื่อถือ	4.75	0.70	2.50	0.50	16.36*
13	เราสามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวผ่านสื่อออนไลน์ได้ เพราะสื่อมีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือ	4.18	0.71	2.50	0.50	12.12*
14	การเขียนข้อความผ่านสื่อออนไลน์ เป็นสิ่งที่เราสามารถกระทำได้อย่างไม่มีข้อจำกัด เพราะเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล	3.95	0.71	3.75	0.80	1.17
15	สินค้าที่ขายในอินเทอร์เน็ตเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดีและน่าเชื่อถือกว่าการซื้อสินค้าตามท้องตลาด	3.78	0.73	3.55	0.90	1.22
16	การทำความรู้จักเพื่อนใหม่ทางอินเทอร์เน็ต ไม่ถือว่าเป็นอันตรายจากการใช้สื่อออนไลน์	3.38	0.70	3.30	0.88	0.42
17	การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางด้านสุขภาพจิต	2.00	0.84	2.00	0.84	0.00
18	พฤติกรรมกรรมการแสดงของนักแสดงในทีวี นำมาซึ่งพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น	3.60	0.67	3.58	0.74	0.15

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง (n=40)		กลุ่มควบคุม (n=40)		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
19	พฤติกรรมการเล่นแบบที่ไม่เหมาะสม มักมาจากการขาดการคิดวิเคราะห์ใน การใช้สื่อต่าง ๆ	4.35	0.58	4.15	0.70	1.39
20	พฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น มักมาจากการขาดการคิดวิเคราะห์ใน การใช้สื่อต่าง ๆ	4.35	0.70	4.25	0.74	0.62
รวม		71.28	3.85	63.70	3.67	9.00*

* $P < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 71.28 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 63.70 คะแนน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1,2,6,7,8,12 และ 13

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติปรากฏดังตารางที่ 18,19 และภาพที่ 5

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านด้านการปฏิบัติ
หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	หลังการทดลอง		t	p
		\bar{x}	SD		
กลุ่มทดลอง	40	65.18	5.26	2.90	0.00*
กลุ่มควบคุม	40	61.78	5.21		

* $P < .05$

จากตารางที่ 18 พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 65.18 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 61.78 คะแนน

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อคำถาม	กลุ่มทดลอง (n=40)		กลุ่มควบคุม (n=40)		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
1	ฉันดูรายการโทรทัศน์เฉพาะช่องที่ฉันชอบเท่านั้น	2.63	0.97	2.13	0.68	2.64*
2	ฉันเลือกดูละครเรื่องที่ฉันชอบเท่านั้น	2.78	0.97	2.13	0.79	3.27*
3	ฉันซื้อสินค้าตามดารานักแสดงที่ฉันชื่นชอบ	3.53	0.64	3.35	0.62	1.24
4	ฉันนำพฤติกรรมของดารานักแสดงที่ฉันชื่นชอบมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน	3.45	0.67	3.30	0.64	1.01
5	ฉันวิเคราะห์และแยกแยะพฤติกรรมของตัวละครขณะดูทีวี	3.10	0.59	2.83	0.74	1.82*
6	ฉันเปิดวิทยุฟังเพลงเฉพาะในช่วงของดีเจที่ฉันชื่นชอบเท่านั้น	3.40	0.81	3.33	0.73	0.43
7	ฉันซื้อสินค้าที่ดีเจที่ฉันชื่นชอบโฆษณาขายผ่านทางวิทยุ	3.98	0.15	3.85	0.36	2.00*
8	ฉันส่งข้อความเข้าไปในคลื่นวิทยุเพื่อจะขอเพลงส่งให้กับที่ฉันรัก	3.83	0.50	3.75	0.67	0.56
9	ฉันนำคำแสลงที่ได้รับฟังจากคลื่นวิทยุมาใช้ในชีวิตประจำวัน	3.58	0.59	3.60	0.63	0.18
10	ฉันรับฟังข่าวสารผ่านคลื่นวิทยุที่ฉันชื่นชอบเท่านั้น	3.23	0.83	3.43	0.67	1.18

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	กลุ่มทดลอง (n=40)		กลุ่มควบคุม (n=40)		t
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	
11	ฉันอ่านหนังสือพิมพ์ เพียงสำนักพิมพ์ ใด สำนักพิมพ์หนึ่งเท่านั้น	3.28	0.55	3.30	0.68	0.17
12	ฉันชอบอ่านนิตยสารซูชิบิตารา เพราะเป็นข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ	3.25	0.54	3.33	0.57	0.60
13	ฉันเลือกซื้อนิตยสารตามความสวยงาม ของปกหนังสือ	2.90	0.95	3.13	0.85	1.11
14	ฉันออกไปพบเพื่อนใหม่ที่รู้จักกันผ่าน อินเทอร์เน็ต	3.58	0.84	3.30	0.91	1.40
15	ฉันเขียนข้อมูลส่วนตัวผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อทำการบ้าน	2.50	1.26	1.70	0.88	0.00*
16	นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญของการ ถูกลอกกลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด	2.83	0.74	2.85	0.70	0.15
17	ฉันไม่สามารถควบคุมระยะเวลาการใช้ งานอินเทอร์เน็ตของตนเองได้	2.70	0.75	2.55	0.95	0.77
18	ฉันเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรง จากตัวละครในเกมที่ฉันเล่น	3.78	0.42	3.38	0.74	2.96
19	ฉันอดนอน เพื่อเล่นเกมคอมพิวเตอร์	3.60	0.63	3.38	0.74	1.46
20	ฉันรู้สึกหดหู่หรือกระวนกระวายใจเมื่อ เลิกใช้อินเทอร์เน็ต	3.30	0.75	3.20	0.72	0.60
รวม		65.18	5.26	61.78	5.21	2.90

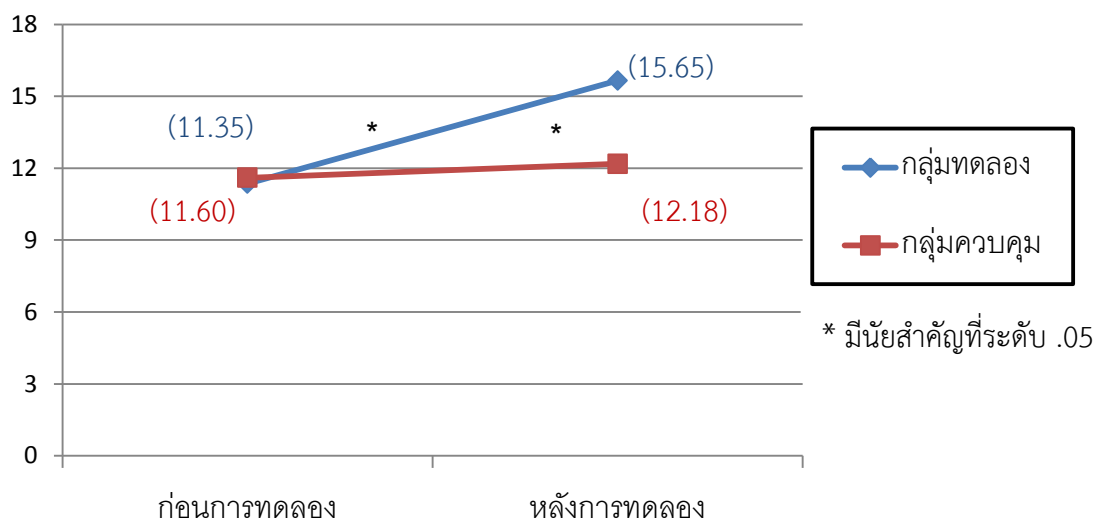
* $P < .05$

จากตารางที่ 19 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้ว
การปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 65.18 คะแนน นักเรียนกลุ่ม
ควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 61.78 คะแนน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้าน การปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ในข้อที่ 1,2,5,7,15 และ18

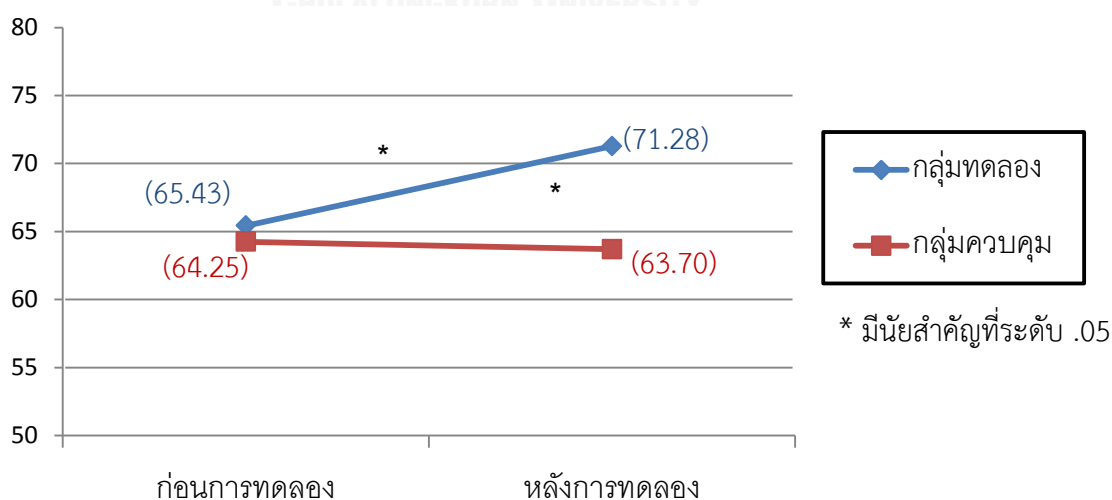

ภาพที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังการทดลอง
ของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

จากแผนภาพที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 15.65 คะแนน และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 12.18 คะแนน

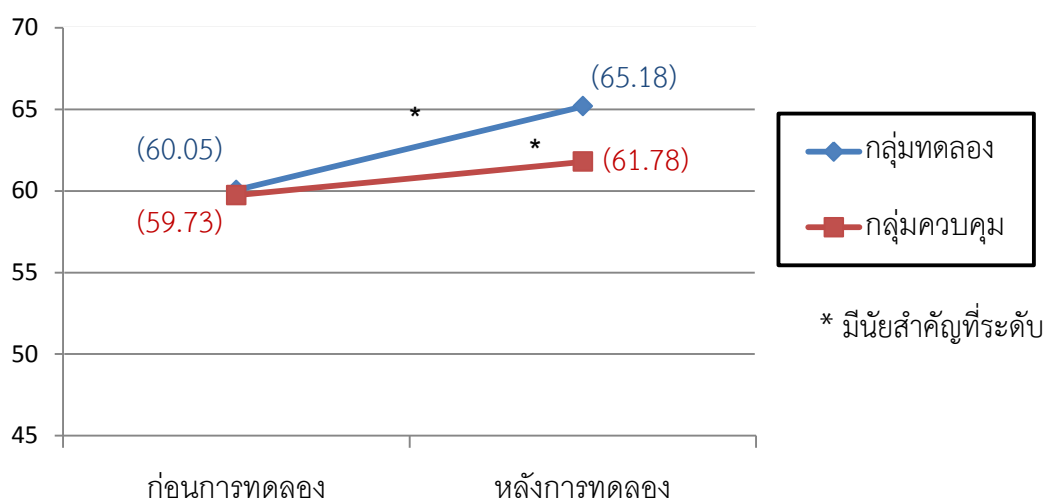
ภาพที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ หลังการทดลอง
ของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

จากแผนภาพที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์

และประเมินสถานการณ์ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 71.28 คะแนน และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 63.70 คะแนน

ภาพที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

จากแผนภาพที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 65.18 คะแนน และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 61.78 คะแนน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 80 คน โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ จำนวน 40 คน และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 40 คน ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ จำนวน 8 แผน มีค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.68 และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.90, 0.71 และ 0.89 ตามลำดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81, 0.80 และ 0.81 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยค่า “ที”

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ด้านความรู้ เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ ยกเว้นข้อ 6 และ 20 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา ด้านเจตคติ เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายข้อที่ 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 18, 19, และ 20 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา ด้านปฏิบัติ เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายข้อที่ 1,2,7,8,9,10,12,15 และ18 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

1.2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ด้านความรู้ ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แต่ในรายข้อที่ 3 และ 10 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ด้านเจตคติ ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แต่ในรายข้อที่ 1, 2, 3, 7, 10, 12, 13, 14, 19 และ 20 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ด้านการปฏิบัติ ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แต่ในรายข้อที่ 6, 7, 8, 9, และ 12 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ สูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ด้านความรู้ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายชื่อที่ 2, 3, 4, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, และ 20 นักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ด้านเจตคติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายชื่อที่ 1, 2, 3, 6, 7, 8, 12, และ 13 นักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ด้านการปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายชื่อที่ 1, 2, 5, 7, 15, และ 18 นักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประเด็นนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ พบว่าหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สามารถอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเองร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ส่งผลให้นักเรียนได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ และไตร่ตรอง

เพื่อประเมินสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ครูผู้สอนได้นำเสนอปัญหาที่เกิดจากการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อผู้ใช้สื่อเช่น ภัยอันตรายจากการใช้อินเตอร์เน็ต เป็นต้น แล้วให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ จากข้อมูลต่าง ๆ ทั้งที่ครูให้และข้อมูลที่นักเรียนค้นหาเพิ่มเติมด้วยตนเอง และนำมาพิจารณาเพื่อหาสาเหตุของปัญหา ผลกระทบของปัญหา และวิธีการรู้เท่าทันสื่อเหล่านั้นว่านักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองและใช้สื่ออย่างรู้เท่าทันภัยอันตรายได้อย่างไร เมื่อนักเรียนเห็นตัวอย่างปัญหาที่ครูผู้สอนได้นำเสนอแล้วนั้น นักเรียนให้ความสนใจเนื่องจากเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวและในเนื้อหาของกรนำเสนอมีนักเรียนบางคนเคยประสบปัญหาดังกล่าวขึ้น ทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น ประกอบกับ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ทั้ง 7 ขั้นตอนไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้มีการคิด วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ ตามลำดับขั้นตอนเพื่อใช้ในการตั้งศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์สื่อในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนออกมา ยกตัวอย่างเช่น ในคาบเรียนของการสอนด้านสื่อประเภทอินเทอร์เน็ต ผู้สอนได้ให้สถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่พบจากการใช้งานผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โดยนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ทำให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ในหลากหลายแง่มุมว่า ปัญหาต่าง ๆ จากการใช้อินเทอร์เน็ตนั้น มีสาเหตุมาจากอะไรและมีปัญหาอะไรอีกบ้างที่เรายังไม่ได้กล่าวถึง ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้รับความรู้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ของตนเองและเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับการคิดวิเคราะห์นั้นไปประเมินสถานการณ์เพื่อเลือกหรือตัดสินใจว่าจะทำอย่างไร และเมื่อเกิดขึ้นกับตนเองหรือคนรอบข้างนักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไร นักเรียนสามารถตอบคำถามจากโจทย์ที่ครูกำหนดขึ้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในด้านความรู้อย่างครบถ้วน และนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมในขั้นตอนการแสดงละครหน้าชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ผ่านการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ด้วยตนเองร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนจดจำความรู้ได้ดีกว่าการบรรยายในชั้นเรียนจากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ลักขณา สิริวัฒน์ (2549) ที่กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์สามารถ ช่วยให้ผู้เรียนแยกแยะส่วนย่อยๆ ของเหตุการณ์เรื่องราว ว่าประกอบด้วยอะไรมีจุดมุ่งหมายหรือความประสงค์สิ่งใด จนเกิดความชัดเจนและเข้าใจในเนื้อหา จนสามารถนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับแนวคิดของ ประเวศ วะสี (2548) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้ต้องให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกคิด ฝึก ตั้งคำถาม เพราะคำถามเป็นเครื่องมือในการได้มาซึ่งความรู้ ควรให้ผู้เรียนฝึกการ ถาม - ตอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความแจ่มแจ้ง ในเรื่องที่ศึกษารวมทั้งได้ฝึกการใช้เหตุผล การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นหาคำตอบจากเรื่องที่เรียนได้ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ENREF 55 อภิรดี ศรีสยาม (2554) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โดยพบว่านักเรียนที่เรียนรายวิชาสันติภาพที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา มากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสิทธิพล อัจฉรินทร์ (2554) ที่ได้ทำการศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ พบว่า นักเรียนมีคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 76.49 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เป็นอย่างดี

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และเรียนรู้จากสื่อการสอนที่เป็นประเภทของสื่อชนิดต่างๆที่หลากหลายในการค้นคว้าหาความรู้ อาทิเช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีความรับผิดชอบและสร้างชิ้นงานผ่านใบงานมาส่งตามกำหนดอย่างสวยงามและสร้างสรรค์ อาทิเช่น การสร้างแผนผังความคิดในการแก้ไขปัญหาจากการบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์ ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนจับกลุ่ม ทำแผนผังความคิด กลุ่มละ 3 คน และมอบหมายให้นักเรียนไปค้นคว้าวิธีการปฏิเสธคนแปลกหน้าจากสื่อออนไลน์ที่เข้ามาคุกคามในชีวิต แล้วให้นักเรียนสร้างแผนภาพความคิดว่าจะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร และจะตัดสินใจหาข้อสรุปจากสถานการณ์ดังกล่าวได้อย่างไร และออกมานำเสนอโดยการแสดงตัวอย่างหรือสาธิตวิธีการแก้ไขปัญหาให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนดู ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า นักเรียนเกิดความสนใจเป็นอย่างมาก ร่วมกันระดมสมองปรึกษากันภายในกลุ่มอย่างสนใจและสนุกสนานในการทำกิจกรรม นอกจากนี้ผู้เรียนยังเตรียมสื่อการนำเสนอมาจากบ้านด้วยตนเองโดยที่ผู้วิจัยไม่ได้มอบหมาย เพื่อสร้างความสมจริงและความสนุกสนานในการนำเสนอ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ เอื้อบรรยากาศในการเรียนรู้ และเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำทลายความคิดของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ ยังเป็นการต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ในการ ค้นหาข้อมูล เพื่อคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อีกด้วย การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับทั้งความรู้และเจตคติที่ดี ควบคู่กันไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮากิฮิเมะ ฮาสึแม (2558) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่สามารถสร้างทัศนคติที่ดีมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าเนื้อหาทางวิชาการ เพราะการเรียนรู้ไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงความรู้ แต่เป็นกระบวนการระยะยาวที่เกี่ยวข้องทั้งพฤติกรรมและทัศนคติ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงต่าง ๆ ต่อไป และสอดคล้องกับแนวคิดของ Potter (2005) ที่

กล่าวว่า การรู้เท่าทันสื่อ เป็นมุมมองจากการที่บุคคลเปิดรับสื่อและตีความหมายของเนื้อหาสื่อตามที่ได้เปิดรับด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของสื่อและมีสติในการเปิดรับโดยวัตถุประสงค์ของการรู้เท่าทันสื่อคือการเสริมสร้างพลังอำนาจของบุคคลเพื่อให้บุคคลควบคุมสื่อไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของสื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิพล อัจฉินทร์ (2554) ที่ได้ทำการศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านการคิดวิเคราะห์ที่นำผลการคิดวิเคราะห์ ที่ผ่านการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง การอภิปรายร่วมกันภายในชั้นเรียน และการรวบรวมข้อมูลต่างๆเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจและประเมินสถานการณ์ไปสู่การปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากการบริโภคสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตรประจำวัน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีทักษะในการรู้เท่าทันสื่อในด้านการปฏิบัติ และมีการเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล สามารถนำทักษะการปฏิบัติไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริง เช่น การจัดการเรียนรู้เรื่อง การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อออนไลน์ ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอสาริตโดยแสดงวิธีการซื้อและขายสินค้าผ่านสื่อออนไลน์ โดยแบ่งฝ่ายออกเป็นฝ่ายขายและฝ่ายซื้อให้นักเรียนได้แสดงวิธีการปฏิบัติเสมือนจริง หรือนำเหตุการณ์จริงในชีวิตรประจำวันออกมาแสดงให้เพื่อนดู และให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนร่วมกันอภิปราย เสนอแนะความคิดเห็นว่า วิธีการปฏิบัติของนักเรียนแต่ละกลุ่มนั้นเหมาะสมและปลอดภัยต่อการใช้บริการทางสื่อออนไลน์หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง และนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ อมรศักดิ์ กิจฉนวนันท์ (2559) ที่กล่าวว่า ความคิดจะนำมาซึ่งการกระทำและการกระทำจะนำไปสู่ผลลัพธ์ ผลลัพธ์จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับจุดเริ่มต้นที่สำคัญคือ การคิด การคิดที่ถูกต้องย่อมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง ตรงกันข้าม หากมีการคิดวิเคราะห์ปัญหาผิดทิศทาง ทรัพยากรที่ใช้ไปเพื่อแก้ปัญหานั้นย่อมไม่เกิดผล ไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาได้ และอาจยังเป็นการสร้างปัญหาที่ยุ่ยากขึ้นมาได้อีก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิศนา แคมณี (2555) กล่าวว่า การคิดมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการคิดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำ การปฏิบัติ และการแสดงออกของบุคคล การนำกระบวนการทางสมองที่ผ่านการสืบค้น นำเข้าข้อมูล การประเมินผลไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม เพื่อสร้างความหมายให้กับตนเอง เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจไปสู่ การนำไปปฏิบัติใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 สามารถอภิปรายในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนด้านความรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ เป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ การสืบค้นข้อมูล การจัดระบบความคิด ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นแบบแผนตามขั้นตอนการสอน 7 ขั้นตอน โดยแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องจัดลำดับความคิดของตนเอง สืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง อภิปรายร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนโดยนำข้อมูลของตนเองมารวมกันอภิปรายและเสนอแนะประเด็นต่าง ๆ ในชั้นเรียน ตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ตามลำดับ จนกระทั่งสามารถสรุปข้อมูลและนำมาตัดสินใจประเมินสถานการณ์เพื่อหาแนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหาได้อย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำความรู้ได้ดีกว่าการท่องจำจากหนังสือหรือการรับฟังการบรรยายจากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว เช่น การจัดการเรียนรู้เรื่อง การบริโภคสื่อโทรทัศน์ ในกิจกรรมการเล่าสู่กันฟังเกี่ยวกับประสบการณ์การรับชมโทรทัศน์ ที่ให้นักเรียนบอกเล่าประสบการณ์การรับชมโทรทัศน์ และให้นักเรียนไปหาแนวทางการรับชมเนื้อหาสื่อจากโทรทัศน์ที่ปลอดภัยต่อตนเองและบุคคลในครอบครัว หรือ การจัดการเรียนรู้เรื่อง การบริโภคสื่อวิทยุ ที่ให้นักเรียนไปสืบหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาวิเคราะห์ ร่วมกับเนื้อหาของสื่อวิทยุที่ครูให้นักเรียนฟัง ว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ฝึกการสืบค้น จัดระบบเรียบเรียงข้อมูล และตัดสินใจประเมินเนื้อหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน สอดคล้องกับประเวศ วะสี (2548) ที่กล่าวไว้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้นักเรียนมีโอกาสฝึกคิด วิเคราะห์ ตั้งคำถาม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้กระจ่างกับเรื่องที่ศึกษา ฝึกการใช้เหตุผลและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างรอบด้าน และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผู้ศึกษาวิธีและเทคนิคการสอนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้เนื่องจากวิธีการคิดวิเคราะห์มีการปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบและมีความสำคัญอย่างยิ่งอีกทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะของการนำไปปรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของอาร์ม โปธิ์พัฒน์ (2550) ได้กล่าวว่า วิธีการคิดวิเคราะห์ เป็นสิ่งที่สามารถสอนได้เพราะเป็นเรื่อง

ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทางสมอง ตามทฤษฎีของ Bloom เริ่มจาก ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการสอนให้เกิดพุทธิพิสัยในระดับสูงคือ การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินผล และในส่วนของ การวิเคราะห์ยังได้แยกแยะพฤติกรรม การเรียนรู้คือความสามารถที่จะนำความคิดต่าง ๆ มารวมกันเพื่อนเกิดมโนทัศน์ใหม่ ๆ เพื่อให้เข้าใจ สถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์เน้น กิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ใกล้ตัวและนักเรียนจำเป็นต้องใช้ใน ชีวิตประจำวัน โดยเน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของนักเรียนในการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ กับ ประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ ทำให้นักเรียนเกิดการสร้างสรรค์ ความรู้ด้วยตนเองและการแบ่งปันความรู้และเสนอแนะความรู้ให้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งกระตุ้น แรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและสนุกสนานต่อบรรยากาศในการ เรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ทำให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในชั้นเรียน ทั้งในรูปแบบของการจับคู่ การจับกลุ่ม ย่อย กลุ่มใหญ่ และการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันทั้งชั้นเรียน จึงเกิดการปลูกฝัง ค่านิยม ความคิดเห็นในแนวความคิดของบุคคลที่มีอายุในระดับเดียวกัน ซึ่งกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อ เจตคติและค่านิยมต่อความคิดของนักเรียนอยู่แล้ว ทำให้ผู้วิจัย หรือเพื่อน ๆ ได้ร่วมกันแสดงความคิด เห็น หาข้อสรุปในการเรียนแต่ละคาบอย่างถูกต้องและเหมาะสมไปด้วยกันทั้งชั้นเรียน จึงเกิดการ ปลูกฝังเจตคติและค่านิยมอย่างเป็นรูปธรรม ในการจัดการเรียนรู้ภายในคาบเรียนแต่ละสัปดาห์ ผู้วิจัย จะส่งเสริมให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานที่ผ่านการคิดวิเคราะห์สื่อต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์และให้ เพื่อนให้คะแนน และให้ข้อเสนอแนะ ทำให้เกิดการกระตุ้นในการนำเสนอและเกิดบรรยากาศที่ดีต่อ การเรียนรู้ในแต่ละคาบการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ดิลก ดิลกานนท์ (2543) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียน ได้รับการฝึกคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจ เลือกที่จะแก้ปัญหาในสถานการณ์ นั้น ๆ แล้วผู้เรียนได้มี โอกาสเสนอความคิดและมีการอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะทำให้ ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมที่มีการทำงานอย่างมีระบบและเป็นผู้ที่มีความรอบคอบ มีเหตุผล มีเหตุมีผล แก้ปัญหา ตัดสินใจกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์เน้น การนำเสนอวิธีการป้องกันและการแก้ไขปัญหาที่นำไปใช้ได้จริง และเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน ผ่านกระบวนการเรียนรู้

ที่เน้นการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำเสนอตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นจากสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นแนวทางในการ ค้นหาข้อมูลต่าง ๆ จัดระบบข้อมูล พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผ่านการคิดวิเคราะห์ และนำมาสรุปเพื่อประเมินวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยกิจกรรมหรือสื่อที่นำมาใช้ในการสอนมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริงของนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมที่กำหนดให้ให้นักเรียนได้แสดงวิธีการเลือกซื้อหรือขายสินค้าออนไลน์ ผ่านการนำเสนอโดยการปฏิบัติเสมือนจริง หรือนำเหตุการณ์จริงในชีวิตประจำวันออกมาแสดงให้เพื่อนดู ทำให้นักเรียนเกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดทักษะทางสังคมในการทำงานกลุ่ม เกิดทักษะการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ผ่านการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2558) ที่กล่าวว่า การสอนสุขศึกษาที่ดี ควรใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การสอนให้นักเรียนมีความรู้และทัศนคติที่ดีจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการปฏิบัติที่ดีขึ้น ในการสอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในบทเรียนด้วยการฝึกปฏิบัติย่อมมีผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างเจตคติและการปฏิบัติจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและสอดคล้องกับหลักการเบื้องต้นของการสอนสุขศึกษาของ สุชาติ โสมประยูรและเอมอัชฌา วัฒนบูรณนทร์ (2543) กล่าวไว้ว่า การสอนที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและกิจกรรมในชั้นเรียนควรมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์จริงของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ และการประเมินสถานการณ์ ผู้วิจัยควรศึกษาขั้นตอน และรูปแบบการสอนอย่างแจ่มแจ้ง และมีการเตรียมการอย่างรอบคอบเพื่ออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจในรูปแบบของการวิจัย โดยครูผู้สอนควรทำคู่มือในเรื่องขั้นตอนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์มาให้นักเรียนศึกษาทุกครั้งที่สอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยในขั้นตอนของการสอน

1.2 การใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์จากตัวนักเรียนอย่างแท้จริง ผู้วิจัยควรยกตัวอย่าง สาธิตวิธีการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่างก่อนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ในทุกครั้งก่อนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนทราบแนวทางในการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในการรู้เท่าทันสื่อ

1.3 ควรมีการชมเชยจากครูผู้สอนเพื่อเป็นการเสริมแรงทางบวกและเพิ่มแรงจูงใจให้กับนักเรียนในแต่ละคาบ เพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจในการคิด วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะยากหรือซับซ้อนต่อการคิดวิเคราะห์

1.4 ในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยควรเน้นย้ำให้ผู้เรียนคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาและการป้องกันอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันมากที่สุด โดยผู้วิจัยสามารถตรวจสอบได้โดยการให้นักเรียนออกมาสาธิต แสดงสถานการณ์จำลอง และให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียนเพื่อความถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.5 ในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ จะต้องมีการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อได้ใช้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์อย่างทั่วถึง ผู้วิจัยควรให้นักเรียนจับกลุ่มโดยมีสมาชิกไม่เกิน 4 คน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุก ๆ คนอย่างเท่าเทียมกัน

1.6 ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เล่าประสบการณ์ที่ตนเองเคยประสบปัญหาจากการใช้สื่อประเภทต่างๆที่คล้ายคลึงกับปัญหาที่ครูนำมาเสนอ เพื่อให้นักเรียนในชั้นเรียนได้ฟังและนำข้อมูลจากเพื่อนในชั้นเรียนไปเป็นข้อมูลเพิ่มเติมในการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์กับเนื้อหาสาระในเรื่องอื่น ๆ ในวิชาสุขศึกษาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาอื่นๆ

2.2 ควรมีการนำวิธีการสอนของแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ หรือวิธีอื่น ๆ มาบูรณาการร่วมกับวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ

2.3 ควรนำวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เพื่อส่งเสริมทักษะทางด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการดูแลตนเอง เป็นต้น ร่วมกับการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. (2551). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย.
- จินดารัตน์ บวรบริหาร. (2548). ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรม การป้องกันตัวเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา ต้นสุวรรณนนท์. (2550). ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. วารสารพฤติกรรมศาสตร์ ปีที่ : 14, 1 (2551), 21-32.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2539). การสอนสุขศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2554). เอกสารคำสอนรายวิชา 2723358 วิธีวิทยาการสอนสุขศึกษา. สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารครูศาสตร์, 4(ตุลาคม – ธันวาคม 2557), 43 - 62.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2558). โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จตุรรัตน์ พันธ. (2556). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. สาขาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยเขตบางเขน.
- ดิลก ดิลกานนท์. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- ทิตนา แคมณี. (2546). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทิตินา แคมณี. (2555). ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการจัดการเรียนรู้. วารสารวิชาการ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- ทิตินา แคมณีและคณะ. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เดอะมาสเตอร์ กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด.
- นภินทร ศิริไทย. (2547). ความรู้เรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ ภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน. การพัฒนาองค์ความรู้การเรียนรู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ สู่หลักสูตรในระบบและนอกระบบการศึกษาของไทย. 55-64.
- ประเวศ วะสี. (2548). การจัดการความรู้กระบวนการปลดปล่อยมนุษย์สู่ศักยภาพเสรีภาพและความสุข. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- พรทิพย์ เย็นจะบก. (2552). ถอดรหัส ลับความคิดเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ คู่มือการเรียนรู้เท่าทันสื่อ. กรุงเทพมหานคร: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- ไพรินทร์ เหมบุตร. (2549). Analysis thinking. สืบค้นจาก : http://tishafan-analysisisthinking.blogspot.com/p/blog-page_18.html.
- มณฑนา บรรพสุทธิ. (2553). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย. (2555). พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตของเยาวชน. สืบค้นจาก : <http://www.inetfoundation.or.th/>.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2549). การคิด. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วนิช สุภารัตน์ (2547). การคิดและความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วรพจน์ พวงสุวรรณ. (2541). การศึกษาพฤติกรรมการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนมัธยมในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต(สื่อสารมวลชน), คณะวารสารและสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิทย์ทิชัย พวงคำ. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิกา จงรักโชคชัย. (2551). การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ (Lack of critical thinking). สืบค้นจาก : <http://taamkru.com/th/การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์/>.

- สำนักกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ. (2555). การใช้สื่อออนไลน์ของวัยรุ่น. สืบค้นจาก : <http://www.thaihealth.or.th/>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2557). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน. สืบค้นจาก : www.nso.go.th/.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข. (2556). การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสังคมไทย. สืบค้นจาก : <http://pr.moph.go.th/iprg/>.
- สิทธิพล อัจฉินทร์. (2554). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1, :72-82
- สื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน. (2555). สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน. สืบค้นจาก : www.childmedia.net/.
- สุชาติ โสมประยูร. (2542). การสอนสุขศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ โสมประยูร และเอมอักษมา วัฒนบูรานนท์. (2543). การสอนสุขศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เอมีเทรตติ้ง.
- สุภารัตน์ แก้วสุทธิ. (2553). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต การรู้เท่าทันสื่อและพฤติกรรมกำบังตนเอง จากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทางอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเกียรติ ธาดาวัฒนาวิทย์. (2555). การพัฒนาเชิงโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6: การวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างสังกัด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2546). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- แหล่งเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศแห่งประเทศไทย. (ม.ม.ป). (2558). เฝ้าระวังสื่อร้าย ขยายสื่อดี. สืบค้นจาก : <http://www.familymediawatch.org/>
- องค์การอนามัยโลก. (1994). Life skills education for children and adolescents in schools: Switzerland.
- อภิรดี ศรีสยาม. (2554). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวสันติวิธีสำหรับมัธยมศึกษาตอนต้น. สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรศักดิ์ กิจธนนันท์. (2559). expert speaker. สืบค้นจาก : [http:// www.enttraining.net/amornsak-expert.php](http://www.enttraining.net/amornsak-expert.php).

อาร์ม โพธิ์. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์และความสามารถวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเขียนแผนผังมโนติ. สารนิพนธ์ กศม. (การศึกษามัธยม). กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์. (2556). หลักการทางสุขศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ฮากีหม๊ะ หาสีแม. (2558). การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้. สืบค้นจาก : www.hukmulhakim.blogspot.com.

ภาษาอังกฤษ

Baran, J. (2004). Introduction to mass communication. (3rd) Boston, MA: McGraw Hill.

Buckingham, D. (2004). Children and new media in L. Lievrouw and S.Livingstone (eds.). Handbook of new media 2nd edition.

Buckingham, D. (2005). The medie literacy of children and young people: A review of the research literature: Project Report. of com.

Celot & Perez Tornero. (2009). Study on assessment criteria for media literacy Brussels: The European Commission.

Center for Media Literacy. (2008). literacy for the 21st century: An overview & orientation guide to media literacy education 2nd ed: Malibu, CA: Center for Media Literacy.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes Likert, R. Archives of Psychology, 22, 140.

Livingstone, S. (2008). Converging traditions of research on media and information literacies: disciplinary, critical, and methodological issues. Available from: <http://eprints.lse.ac.uk/23564/1>. 2013, Jan 7.

Lumpkin, W. (1990). effect of teaching critical thinking skill on the critical thinking ability, achievement and retention of social studies content by fifth and sixth graders (fifth graders). Dissertatiln Abstracts International.

McMahon, M. (1993). monitoring standards in media studiesb : problems and strategies. Australian Journal of Education, 37, 97-182.

Potter, H. F. (2005). Media literacy. 3rd ed. California: SAGE.

- RobbGireco, M. (2007). resources in school of communications and theater TEMPLE UNIVERSITY media literacy as an independent and interactive variable in the knowledge gap hypothesis. media education lab working papar series.
Available from: http://www.mediaeducationlab.com/sites/mediaeducationlab.com/files/202_Working_papers_RobbGireco.pdf. 26 September 2007
- Sarayuthpitak, J. (2011). “smoking cessation program for thai male adolescent”. Pacific Rim International Journal of Nursing Research, 15(2) (April — June 2011), 111-124.
- Sarayuthpitak, J. (2012). “Intervention activities model development for smoking behavior change in male adolescent”. Journal of Sports Science and Health, 13(1)(3rd), 80-81.
- Watson & Glaser. (1964). Watson - Glaser Critical thinking Appraisal manual froms Am and Bm. Great Britain: World book.
- Wood, T. (2006). Communication in our lives. Belmont, CA: Wadsworth.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้
กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา

1. อาจารย์ จินตนา บันลือศักดิ์
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
2. อาจารย์ จารุวรรณ ตันจันทร์พงศ์
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะเค็อ กุลประสูติติก
อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการสุขภาพและสุขศึกษา
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของวัยรุ่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน 1 คาบ เวลา 50 นาที

สาระที่ 1	การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
มาตรฐาน พ 1.1	เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
ตัวชี้วัด พ.1.1 ม.3/3	วิเคราะห์ สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น

สาระสำคัญ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน เพื่อที่จะสร้างเอกลักษณ์ของตนเองให้เกิดขึ้นแต่ก็ต้องเผชิญกับอิทธิพลและความคาดหวังของสังคม ตลอดจนสื่อต่างๆ ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การรู้เท่าทันสื่อ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ เป็นต้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่วัยรุ่นจะต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพได้ในอนาคต

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อได้
2. นักเรียนวางแผนการปฏิบัติในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อได้อย่างเหมาะสมกับวัย
3. นักเรียนแสดงทักษะการปฏิบัติตนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อได้

สาระการเรียนรู้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ
2. การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจ ตีความ ประเมินเนื้อหาสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของอินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและความรุนแรง ด้วยความตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา

- 1.1 ครูนำบัตรสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น มาให้นักเรียนดู พร้อม อธิบายว่า สื่อต่างๆที่อยู่รอบตัวเรามีอะไรบ้าง
- 1.2 ให้นักเรียนเลือกวิเคราะห์สื่อที่นักเรียนสนใจคนละ 1 สื่อ สาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภัยอันตรายจากสื่อที่นักเรียนเลือก เช่น เกิดปัญหาการถูกล่อลวงจากโฆษณาชวนเชื่อผ่านทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

- 2.1 ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนที่เลือกวิเคราะห์สื่อเหมือนกับตนเอง
- 2.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าประเด็นปัญหาของเพื่อนที่จับคู่กับตนเองนั้น มีความเหมือนและแตกต่างจากของตนเองอย่างไร

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล

- 3.1 ให้นักเรียนและคู่ของตนเอง อภิปรายว่า ประเด็นปัญหาของเพื่อน มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้ในการเกิดปัญหาในสถานการณ์จริง มากน้อยเพียงใด
- 3.2 ให้นักเรียนและคู่ของตนเองวิเคราะห์ว่า จากประเด็นคำถามของแต่ละคน ครอบคลุมกับปัญหาเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อที่ตนเองเลือกหรือไม่

ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ

- 4.1 แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาของเพื่อนแต่ละคน นอกเหนือจากคู่ของตนเอง เพิ่มอีก 1 คน
- 4.2 หลังจากแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนและคู่ของตนเอง เรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อที่ตนเองเลือก ที่ได้ช่วยกันรวบรวมในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน

- 5.1 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางการแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์จริง ที่เกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อที่ตนเองเลือก อย่างไร
- 5.2 ครูสุ่มเลือกนักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนจำนวน 3 คู่ ในด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 6 การสรุป

- 6.1 ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหาเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อที่ตนเองเลือก
- 6.2 และจากการสรุปและลงความเห็น นั้นทำให้นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อที่ตนเองเลือก

ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป

- 7.1 ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากวิเคราะห์ในเรื่องการรู้เท่าสื่อ จากการวิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อที่ตนเองเลือก ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนรู้

1. การหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อหรือแหล่งความรู้ที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือห้องสมุด เป็นต้น
2. ข่าวเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อต่างๆ
3. ใบงาน การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เรื่อง “อันตรายที่เกิดจากสื่อต่างๆ”

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในชั้นเรียน
2. แบบสังเกตการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนภายในชั้นเรียน
3. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรวม
4. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในคู่ของตนเอง
5. ความถูกต้องของการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ความถูกต้องและเหมาะสมของการทำใบงาน

ชื่อ-สกุลชั้นเลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง “อันตรายที่เกิดจากสื่อต่างๆ”

คำสั่ง : ให้นักเรียนจับคู่และเลือกวิเคราะห์สื่อที่นักเรียนสนใจ 1 สื่อ จากการนำเสนอบัตรคำหน้าชั้นเรียน และวิเคราะห์อันตรายที่เกิดจากสื่อ ตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดให้

สนใจวิเคราะห์สื่อ

.....ประเด็นปัญหา

เกี่ยวกับอันตรายจากสื่อที่สนใจ

.....
.....
.....

ความเหมือน และความต่างของประเด็นปัญหาของเพื่อนที่จับคู่กับตนเอง

ความเหมือน

.....
.....
.....

ความต่าง

.....
.....
.....

ประเด็นปัญหาของเพื่อน มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้จริง มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

ประเด็นปัญหาของเพื่อน ครอบคลุมกับปัญหาอันตรายที่เกิดจากสื่อที่ตนเองเลือกหรือไม่ และคิดว่ามีประเด็นปัญหาในด้านใดบ้าง ที่ยังไม่ได้กล่าวถึง

.....
.....
.....

ให้นักเรียนและคู่ของตนเองเดินไปหาเพื่อนที่วิเคราะห์สื่อชนิดเดียวกับตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาซึ่งกันและกัน และนำข้อมูลกลับมายังคู่ของตนเองเพื่อเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นอันตรายที่เกิดจากสื่อที่ตนเองเลือก

.....

.....

.....

ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริงอย่างไรและออกมาแสดงทักษะปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

.....

.....

.....

ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอันตรายที่เกิดจากสื่อที่นักเรียนเลือก

.....

.....

.....

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์สื่อในประเด็นปัญหาอันตรายที่เกิดจากสื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนเลือกวิเคราะห์

.....

.....

.....

ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากวิเคราะห์สื่อต่างที่นักเรียนสนใจ ในประเด็นปัญหาอันตรายที่เกิดจากสื่อนี้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อธิพจน์ของสังคมต่อพัฒนาการของวัยรุ่น

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง อธิพจน์ของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน 1 คาบ เวลา 50 นาที

สาระที่ 1	การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
มาตรฐาน พ 1.1	เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
ตัวชี้วัด พ.1.1 ม.3/3	วิเคราะห์ สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น

สาระสำคัญ

สื่อโทรทัศน์ที่มีผลต่อวัยรุ่นนั้น ปัจจุบันพบว่า มีการนำเสนอของสื่อในบางแง่มุมที่ไม่เหมาะสม อันเป็นเหตุให้วัยรุ่นได้รับทราบและซึมซับถึงแง่มุมทางลบ จนเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรม การเลียนแบบขึ้น หรือที่เรียกว่า “Copy Cat” เช่น ละครโทรทัศน์บ้างเรื่องที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรง และพฤติกรรมทางเพศ ก็อาจจะทำให้วัยรุ่นซึมซับพฤติกรรมความรุนแรงและพฤติกรรมทางเพศนั้นได้ แต่ขณะเดียวกันในทางตรงกันข้ามก็มีบางแง่มุมที่นำเสนอไปในทางที่ดี ซึ่งวัยรุ่นก็อาจจะเลียนแบบ พฤติกรรมดีงามในแง่มุมนั้นได้เช่นกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อโทรทัศน์ได้
2. นักเรียนวางแผนการปฏิบัติในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อโทรทัศน์ได้อย่างเหมาะสมกับวัย
3. นักเรียนแสดงทักษะการปฏิบัติตนในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อโทรทัศน์ได้

สาระการเรียนรู้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อโทรทัศน์
2. สื่อโทรทัศน์ คือ สื่อที่ได้รับความนิยมมากกว่าสื่ออื่น ๆ เนื่องจากสามารถได้ยินเสียงและเห็นภาพได้ด้วยในเวลาเดียวกัน อีกทั้งยังสามารถเข้าถึงผู้ชมได้ทุกหนทุกแห่ง ซึ่งเป็นสื่อที่นำเสนอ สารพัดเรื่องต่อสาธารณชนในวงกว้าง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา

- 1.1 ให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอจาก ละคร เรื่อง “ฮอว์มอว์นวัยว้าวุ่น 2” (เวลา 3.00 นาที)
- 1.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นปัญหา คนละ 1 ประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่นจากการดูคลิปวิดีโอ เช่น เกิดปัญหาการลอกเลียนแบบพฤติกรรมของตัวละครในด้านการทะเลาะวิวาทและการปะทะความรุนแรง เป็นต้น

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

- 2.1 ให้นักเรียนจับกลุ่ม 5 คน
- 2.2 แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาของแต่ละคน ภายในกลุ่ม
- 2.3 ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าประเด็นปัญหาของเพื่อนในกลุ่ม มีความเหมือนและแตกต่างจากของตนเองอย่างไร

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล

- 3.1 ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกัน อภิปรายว่า ประเด็นปัญหาของเพื่อนแต่ละคน ภายในกลุ่ม มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้ในการเกิดปัญหาในสถานการณ์จริง มากน้อยเพียงใด
- 3.2 ให้นักเรียนภายในกลุ่มวิเคราะห์ว่า จากประเด็นคำถามทั้ง 5 ประเด็นของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม ว่าครอบคลุมกับปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่น ที่เกิดขึ้นจากการดูคลิปวิดีโอ หรือไม่

ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ

- 4.1 ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่น ที่ได้ช่วยกัน รวบรวมในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน

- 5.1 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์จริงอย่างไร
- 5.2 ครูสุ่มเลือกนักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมติ 2 กลุ่ม ในด้านการปฏิบัติตนเอง อยู่ในสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 6 การสรุป

- 6.1 ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่นในการใช้สื่อโทรทัศน์
- 6.2 และจากการสรุปและลงความเห็น นั้นทำให้นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น จากการดูคลิปวิดีโอบ้าง

ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป

- 7.1 ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากวิเคราะห์ในเรื่องการรู้เท่าสื่อ จากการดูคลิปวิดีโอนี้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนรู้

1. การหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อหรือแหล่งความรู้ที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือห้องสมุด เป็นต้น
2. วีดิทัศน์ เรื่อง “ฮอร์โมนวัยรุ่นวุ่น”
3. ใบงาน การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เรื่อง “อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น”

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในชั้นเรียน
2. แบบสังเกตการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มภายในชั้นเรียน
3. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้รวม
4. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในกลุ่มของตนเอง
5. ความถูกต้องของการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ความถูกต้องและเหมาะสมของการทำใบงานรายบุคคล

ชื่อ-สกุลชั้นเลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง พฤติกรรมวัยรุ่น จากสื่อโทรทัศน์

คำสั่ง : ให้นักเรียน จับกลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม จำนวน 3 คน และช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลจากการชมคลิปวิดีโอ จาก ละคร เรื่อง “ฮอว์มอว์ว้าวุ่น 2”

ประเด็นปัญหาจากการดู คลิปวิดีโอจาก ละคร เรื่อง “ฮอว์มอว์ว้าวุ่น 2”

.....
.....

ความเหมือน และความต่างของประเด็นปัญหาของสมาชิกภายในกลุ่ม

ความเหมือน

.....
.....

ความต่าง

.....
.....

ประเด็นปัญหาของเพื่อนแต่ละคนภายในกลุ่ม มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้จริง มากน้อยเพียงใด

.....
.....

ประเด็นปัญหาของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม ครอบคลุมกับปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่นหรือไม่ และคิดว่ามีประเด็นปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นด้านใดบ้าง ที่ยังไม่ได้กล่าวถึง

.....
.....
.....

ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกัน แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับ
 ความสำคัญของประเด็นปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่น ที่ได้ช่วยกันรวบรวมในข้อที่ 4

.....

.....

.....

ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหาใน
 สถานการณ์จริงอย่างไรและออกมาแสดงทักษะปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

.....

.....

.....

ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหา
 ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่น

.....

.....

.....

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น จากการดูคลิปวิดีโอข้าง

.....

.....

.....

ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น จาก
 การดูคลิปวิดีโอนี้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของวัยรุ่น
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง อธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น
ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
จำนวน 1 คาบ เวลา 50 นาที

สาระที่ 1	การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
มาตรฐาน พ 1.1	เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
ตัวชี้วัด พ.1.1 ม.3/3	วิเคราะห์ สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น

สาระสำคัญ

สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่ยังมีบทบาทอย่างมากต่อวัยรุ่นในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ในวงกว้าง โดยภาพรวมวิทยุยังมีบทบาทในเชิงบวกต่อวัยรุ่นอยู่มาก ยกเว้นในบางรายการที่อาจเน้นหนักความบันเทิงมากเกินไป มีการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ มีการขายโฆษณาแอบแฝง หรือมีการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ทำให้ผู้ฟังที่เป็นวัยรุ่นเกิด ความเข้าใจผิด และแสดงออกในพฤติกรรมที่ผิด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อวิทยุกระจายเสียงได้
2. นักเรียนวางแผนการปฏิบัติในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อวิทยุกระจายเสียงได้อย่างเหมาะสมกับวัย
3. นักเรียนแสดงทักษะการปฏิบัติตนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อวิทยุกระจายเสียงได้

สาระการเรียนรู้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ
2. สื่อวิทยุกระจายเสียง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา

- 1.1 ครูให้นักเรียนฟังวิทยุเสนอข่าวเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง
- 1.2 ให้นักเรียนชมภาพประกอบการบรรยายข่าว จำนวน 2 ข่าว

1.3 ให้นักเรียนเลือกวิเคราะห์ข่าวที่นักเรียนสนใจคนละ 1 ข่าว สาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภัยอันตรายจากข่าวที่นักเรียนเลือก เช่น เกิดปัญหาการถูกล่อกลวงจากโฆษณาชวนเชื่อผ่านวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

2.1 ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนที่เลือกวิเคราะห์ข่าวเหมือนกับตนเอง

2.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าประเด็นปัญหาของเพื่อนที่จับคู่กับตนเองนั้น มีความเหมือนและแตกต่างจากของตนเองอย่างไร

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล

3.1 ให้นักเรียนและคู่ของตนเอง อภิปรายว่า ประเด็นปัญหาของเพื่อน มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้ในการเกิดปัญหาในสถานการณ์จริง มากน้อยเพียงใด

3.2 ให้นักเรียนและคู่ของตนเองวิเคราะห์ว่า จากประเด็นคำถามของแต่ละคน ครอบคลุมกับปัญหาเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง หรือไม่

ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ

4.1 แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาของเพื่อนแต่ละคนนอกเหนือจากคู่ของตนเอง เพิ่มอีก 1 คน

4.2 หลังจากแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนและคู่ของตนเอง เรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง ที่ได้ช่วยกันรวบรวมในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน

5.1 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางการแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์จริงอย่างไร

5.2 ครูสุ่มเลือกนักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนจำนวน 3 คู่ ในด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 6 การสรุป

6.1 ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหาเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง

6.2 และจากการสรุปและลงความเห็น นั้นทำให้นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง

ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป

7.1 ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากวิเคราะห์ในเรื่องการรู้เท่าสื่อ จากการวิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อ วิทยุกระจายเสียง ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องสามารถนำไปใช้ได้จริง ในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนรู้

1. การหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อหรือแหล่งความรู้ที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือห้องสมุด เป็นต้น
2. ข่าวเกี่ยวกับภัยอันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง
3. ใบงาน การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เรื่อง “อันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง”
4. เครื่องเล่นวิทยุ

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในชั้นเรียน
2. แบบสังเกตการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนภายในชั้นเรียน
3. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรวม
4. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในคู่ของตนเอง
5. ความถูกต้องของการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ความถูกต้องและเหมาะสมของการทำใบงาน

ชื่อ-สกุลชั้นเลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง “อันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง”

คำสั่ง : ให้นักเรียนจับคู่และเลือกวิเคราะห์ข่าวที่นักเรียนสนใจ 1 ข่าว จากการนำเสนอข่าวหน้าชั้นเรียน และวิเคราะห์ข่าวตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดให้

สนใจวิเคราะห์ข่าวเรื่อง

.....ประเด็นปัญหา
จากข่าวที่สนใจ

ความเหมือน และความต่างของประเด็นปัญหาของเพื่อนที่จับคู่กับตนเอง

ความเหมือน

ความต่าง

ประเด็นปัญหาของเพื่อน มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้จริง มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

ประเด็นปัญหาของเพื่อน ครอบคลุมกับปัญหาอันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียงหรือไม่ และคิดว่ามีประเด็นปัญหาในด้านใดบ้าง ที่ยังไม่ได้กล่าวถึง

ให้นักเรียนและคู่ของตนเองเดินไปหาเพื่อนที่วิเคราะห์ข่าวเดียวกับตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยน
ประเด็นปัญหาซึ่งกันและกัน และนำข้อมูลกลับมายังคู่ของตนเองเพื่อเรียงลำดับความสำคัญ
ของประเด็นอันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง

.....

.....

.....

ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหาใน
สถานการณ์จริงอย่างไรและออกมาแสดงทักษะปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

.....

.....

.....

ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง

.....

.....

.....

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ข่าวในประเด็นปัญหาอันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง

.....

.....

.....

ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ข่าวประเด็นปัญหาอันตรายที่เกิดจาก
สื่อวิทยุกระจายเสียงนี้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของวัยรุ่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน 1 คาบ เวลา 50 นาที

สาระที่ 1	การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
มาตรฐาน พ 1.1	เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
ตัวชี้วัด พ.1.1 ม.3/3	วิเคราะห์ สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น

สาระสำคัญ

สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่เน้นไปทางกระบวนการด้านการพิมพ์ทุกรูปแบบ ซึ่งจัดพิมพ์ลงบนกระดาษ ซึ่งเนื้อหาในสิ่งพิมพ์ก็จะมี ความแตกต่างกันไปเช่น ด้านข่าวสารบ้านเมือง บันเทิง การ์ตูน สารคดี เป็นต้น โดยเนื้อหา ของสิ่งพิมพ์จะมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งทั้งสองด้านมีผลต่อวัยรุ่น ในการลอกเลียนแบบหรือเป็นแบบอย่างทางสังคม ดังนั้น สื่อสิ่งพิมพ์ก็อาจเป็นสาเหตุให้วัยรุ่นมี พฤติกรรมต่อการดำเนินชีวิตในสังคมที่ไม่เหมาะสมได้เช่นเดียวกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อสิ่งพิมพ์ได้
2. นักเรียนวางแผนการปฏิบัติในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อสิ่งพิมพ์ได้อย่างเหมาะสมกับวัย
3. นักเรียนแสดงทักษะการปฏิบัติตนในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อสิ่งพิมพ์ได้

สาระการเรียนรู้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อ
2. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สื่อที่ผลิตขึ้นจากกระบวนการทางการพิมพ์ทุกรูปแบบ ซึ่งจัดพิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุอื่น ๆ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้
 - 2.1 หนังสือพิมพ์
 - 2.2 นิตยสารและวารสาร
 - 2.3 หนังสือเล่ม
 - 2.4 สื่อพิมพ์เฉพาะกิจ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา

- 1.1 ให้นักเรียนจับกลุ่ม 5 – 6 คน
- 1.2 ครูแจกหนังสือพิมพ์ให้นักเรียนกลุ่มละ 2 เล่ม
- 1.3 ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นปัญหา 3 ประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่นจากการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น โฆษณาชวนเชื่อมากเกินไป การแสดงภาพวาบหวามในข่าวบันเทิง เป็น

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

- 2.1 ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าประเด็นปัญหาภายในกลุ่มจากการศึกษาเอกสารที่ครูแจกให้แล้วเลือกมา 1 ประเด็น ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด
- 2.2 เขียนข้อดีและข้อเสียจากประเด็นที่นักเรียนเลือก

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล

- 3.1 ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกัน อภิปรายว่า ประเด็นปัญหาว่ามีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้ในการเกิดปัญหาในสถานการณ์จริง มากน้อยเพียงใด
- 3.2 ให้นักเรียนภายในกลุ่มวิเคราะห์ว่า ประเด็นปัญหานั้น ว่าครอบคลุมกับปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่น ที่เกิดขึ้นจากการใช้หนังสือพิมพ์ หรือไม่

ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ

- 4.1 แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาของแต่ละคน ภายในกลุ่ม
- 4.2 ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่น ที่ได้ช่วยกันรวบรวมในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน

- 5.1 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริงอย่างไร
- 5.2 ครูสุ่มเลือกนักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมติ 2 กลุ่ม ในด้านการปฏิบัติตนเองเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 6 การสรุป

- 6.1 ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่นในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์
- 6.2 และจากการสรุปและลงความเห็น นั้นทำให้นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น จากการอ่านหนังสือพิมพ์บ้าง

ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป

- 7.1 ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากวิเคราะห์ในเรื่องการรู้เท่าสื่อ จากการอ่านหนังสือพิมพ์ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนรู้

1. การหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อหรือแหล่งความรู้ที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือห้องสมุด เป็นต้น
2. หนังสือพิมพ์
3. ใบงาน การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เรื่อง “อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น”
4. นิตยสารและวารสาร 80 เล่ม

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในชั้นเรียน
2. แบบสังเกตการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มภายในชั้นเรียน
3. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้รวม
4. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในกลุ่มของตนเอง
5. ความถูกต้องของการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ความถูกต้องและเหมาะสมของการทำใบงานรายบุคคล

ชื่อ-สกุลชั้นเลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง “อันตรายที่เกิดจากสื่อวิทยุกระจายเสียง”

คำสั่ง : ให้นักเรียนจับคู่และเลือกวิเคราะห์ข่าวที่นักเรียนสนใจ 1 ข่าว จากการนำเสนอข่าวหน้าชั้นเรียน และวิเคราะห์ข่าวตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดให้

ประเด็นปัญหาที่สนใจ

.....

.....

.....

ประเด็นที่เลือก

.....

ข้อดี

.....

.....

.....

ข้อเสีย

.....

.....

.....

ประเด็นปัญหา มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้จริง มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

ประเด็นปัญหาของเพื่อน ครอบคลุมกับปัญหาอันตรายที่เกิดจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือไม่ และคิดว่ามีประเด็นปัญหาในด้านใดบ้าง ที่ยังไม่ได้กล่าวถึง

.....

.....

.....

.....

ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็น เพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาซึ่งกันและกันและนำข้อมูล
กลับมาเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นอันตรายที่เกิดจากสื่อสิ่งพิมพ์

ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหาใน
สถานการณ์จริงอย่างไรและออกมาแสดงทักษะปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอันตรายที่เกิดจากสื่อสิ่งพิมพ์

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ข่าวในประเด็นปัญหาอันตรายที่เกิดจากสื่อสิ่งพิมพ์

ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากวิเคราะห์ข่าวประเด็นปัญหาอันตรายที่เกิดจาก
สื่อสิ่งพิมพ์นี้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของวัยรุ่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง อิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน 1 คาบ เวลา 50 นาที

สาระที่ 1	การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
มาตรฐาน พ 1.1	เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
ตัวชี้วัด พ.1.1 ม.3/3	วิเคราะห์ สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น

สาระสำคัญ

สื่ออินเทอร์เน็ตนับเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมาก ทั้งในด้านบวกและในด้านลบ โดยทางด้านบวก วัยรุ่นจะได้รับความรู้และคุณภาพทางการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้รับข้อมูลข่าวสาร ความสนุกสนานและความบันเทิงที่ครบครัน หากใช้อย่างมีวิจารณญาณ แต่ถ้ามีการนำไปใช้ในด้านลบ เช่น การเผยแพร่ภาพลามกอนาจาร การล่อลวงผ่านห้องสนทนา การติดเกม เป็นต้นดังนั้นวัยรุ่นต้องรู้จักเลือกรับส่วนที่เป็นด้านดี ตัดส่วนที่เป็นด้านไม่ดี และเชื่อฟังคำแนะนำจากเตือนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตได้
2. นักเรียนวางแผนการปฏิบัติในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสมกับวัย
3. นักเรียนแสดงทักษะการปฏิบัติตนในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตได้

สาระการเรียนรู้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อ
2. สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารและเครื่องมือสื่อสารทุกประเภทให้กับผู้คนทั่วโลก ซึ่งมีสาระและประโยชน์ต่อการทำงาน การศึกษา การพัฒนาตนเอง การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงสังคมในหลาย ๆ ด้านจนอาจกล่าวได้ว่า “อินเทอร์เน็ตจะเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิต การศึกษา การทำงาน การละเล่น การพักผ่อนหย่อนใจและอื่น ๆ ของชีวิต”

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา

- 1.1 ให้นักเรียนหาข่าว อันตรายที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ต จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ
- 1.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นปัญหา คนละ 1 ประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับอันตรายที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น การถูกหลอกซื้อเครื่องสำอาง กล้องถ่ายรูป เครื่องแต่งกาย เป็นต้น

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

- 2.1 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 คน
- 2.2 แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาของแต่ละคน ภายในกลุ่ม
- 2.3 ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าประเด็นปัญหาของเพื่อนในกลุ่ม มีความเหมือนและแตกต่างจากของตนเองอย่างไร

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล

- 3.1 ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกัน อภิปรายว่า ประเด็นปัญหาของเพื่อนแต่ละคน ภายในกลุ่ม มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้ในการเกิดปัญหาในสถานการณ์จริง มากน้อยเพียงใด
- 3.2 ให้นักเรียนภายในกลุ่มวิเคราะห์ว่า จากประเด็นคำถามของสมาชิกแต่ละคน ภายในกลุ่ม ว่าครอบคลุมกับปัญหาพฤติกรรมกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น ที่เกิดขึ้น จากการวิเคราะห์ข่าวที่นักเรียนนำมา หรือไม่

ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ

- 4.1 แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาของแต่ละคน ภายในกลุ่ม
- 4.2 ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาพฤติกรรมกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของวัยรุ่น ที่ได้ช่วยกันรวบรวมในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน

- 5.1 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์จริงอย่างไร
- 5.2 ครูให้นักเรียนประชุมกันภายในกลุ่มแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันตนเองจากการใช้อินเทอร์เน็ต

ขั้นที่ 6 การสรุป

- 6.1 ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต
- 6.2 และจากการสรุปและลงความเห็น นั้นทำให้นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น จากการการใช้อินเทอร์เน็ต

ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป

- 7.1 ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากวิเคราะห์ในเรื่องการรู้เท่าสื่อ จากการใช้อินเทอร์เน็ต ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนรู้

1. การหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อหรือแหล่งความรู้ที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือห้องสมุด เป็นต้น
2. ใบงาน การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เรื่อง “อิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น”

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในชั้นเรียน
2. แบบสังเกตการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มภายในชั้นเรียน
3. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้รวม
4. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในกลุ่มของตนเอง
5. ความถูกต้องของการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ความถูกต้องและเหมาะสมของการทำใบงานรายบุคคล

ชื่อ-สกุลชั้นเลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง อิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น

คำสั่ง : ให้นักเรียน จับกลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม จำนวน 4 คน และช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นปัญหาจากข่าวการใช้อินเทอร์เน็ต

.....

ความเหมือน และความต่างของประเด็นปัญหาของสมาชิกภายในกลุ่ม

ความเหมือน

.....

ความต่าง

.....

ประเด็นปัญหาของเพื่อนแต่ละคนภายในกลุ่ม มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้จริง มากน้อย
 เพียงใด

.....

ประเด็นปัญหาของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม ครอบคลุมกับปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่น
 หรือไม่ และคิดว่ามีประเด็นปัญหาสื่ออินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่นด้านใดบ้าง ที่ยังไม่ได้กล่าวถึง

.....

ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกัน แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับ

ความสำคัญของประเด็นปัญหาสื่ออินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น ที่ได้ช่วยกันรวบรวมในข้อที่ 4

.....

.....

.....

ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหาใน
สถานการณ์จริงอย่างไรและออกมาแสดงทักษะปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

.....

.....

.....

ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสื่ออินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น

.....

.....

.....

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสื่ออินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น

.....

.....

.....

ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสื่ออินเทอร์เน็ตต่อ
วัยรุ่นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของวัยรุ่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อวัยรุ่น

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน 1 คาบ เวลา 50 นาที

สาระที่ 1	การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
มาตรฐาน พ 1.1	เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
ตัวชี้วัด พ.1.1 ม.3/3	วิเคราะห์ สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น

สาระสำคัญ

การสื่อสารในยุคปัจจุบันได้รับการพัฒนาอย่างมาก จนกระทั่งไม่มีใครสามารถตามผลิตภัณฑ์ด้านเทคโนโลยีได้ทัน เพราะมันมีความก้าวหน้าทุกวันที่เดียว คนส่วนมากพูดว่าการสื่อสารเป็นดาบสองคม เนื่องจากมันมีทั้งคุณและโทษ แต่ที่จริงประโยชน์และความเสียหายนั้นอยู่ที่คนใช้ ไม่ได้อยู่ที่การสื่อสาร อาทิเช่น สื่อสังคมออนไลน์ คนที่ใช้มันต่างหากที่จะทำให้เครื่องมือนี้มีคุณประโยชน์ต่อชีวิตหรือเป็นความหายนะต่อสังคม สื่อสังคมออนไลน์ช่วยประหยัดเวลาและเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ชีวิตหลายชีวิต ต้องประสบภัยและความวิบัติแห่งอุบายของผู้ไม่มีความรับผิดชอบ โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการทำร้ายผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ในเรื่องการทำแท้งสื่อสังคมออนไลน์ได้
2. นักเรียนวางแผนการปฏิบัติในเรื่องการทำแท้งสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างเหมาะสมกับวัย
3. นักเรียนแสดงทักษะการปฏิบัติตนในเรื่องการทำแท้งสื่อสังคมออนไลน์ได้

สาระการเรียนรู้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในเรื่องการทำแท้งสื่อสังคมออนไลน์
2. สื่อสังคมออนไลน์ คือ การติดต่อผ่านอินเทอร์เน็ตไร้สารอาจจะไม่เห็นหน้าหรือเห็นก็ได้แล้วแต่จุดประสงค์ของผู้ใช้ ที่ต้องการให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด สังคมออนไลน์มีทั้งทางบวกและทางลบและอยู่ที่ผู้รับสารในการเลือกวิเคราะห์ข่าวสารที่ได้รับ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา

- 1.1 ครูสอบถามนักเรียนว่าใช้เคยใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภทไหนมากที่สุดเช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น
- 1.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นปัญหา คนละ 1 ประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับอันตรายที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น ถูกคุกคาม ล่อลวงและถูกโรคจิตลวง ละเมิดผ่านสื่อ

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

- 2.1 ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนนำปัญหาที่ได้พบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์
- 2.2 แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาของกันและกัน
- 2.3 ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าประเด็นปัญหาของเพื่อน มีความเหมือนและแตกต่างจากของตนเองอย่างไร

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล

- 3.1 ให้นักเรียนช่วยกัน อภิปรายว่า ประเด็นปัญหาของเพื่อน มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้ในการเกิดปัญหาในสถานการณ์จริง มากน้อยเพียงใด
- 3.1 ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่า จากประเด็นคำถามของเพื่อนและของตนเอง ว่าครอบคลุมกับปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อวัยรุ่น ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข่าวที่นักเรียนนำมา หรือไม่

ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ

- 4.1 แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาของแต่ละคน
- 4.2 ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อวัยรุ่น ที่ได้ช่วยกันรวบรวมในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน

- 5.1 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์จริงอย่างไร
- 5.2 ครูให้นักเรียนออกมาแสดงทักษะการปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงจากการถูกล่อลวง หรือถูกกระทำซ้ำเราผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ขั้นที่ 6 การสรุป

6.1 ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของวัยรุ่น

6.2 และจากการสรุปและลงความเห็น นั้นทำให้นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น จากการการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป

7.1 ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากวิเคราะห์ในเรื่องการรู้เท่าสื่อ จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อวัยรุ่น ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนรู้

1. การหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อหรือแหล่งความรู้ที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือห้องสมุด เป็นต้น
2. ไปงาน การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เรื่อง “อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อวัยรุ่น”

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในชั้นเรียน
2. แบบสังเกตการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มภายในชั้นเรียน
3. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้รวม
4. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในกลุ่มของตนเอง
5. ความถูกต้องของการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ความถูกต้องและเหมาะสมของการทำใบงานรายบุคคล

ชื่อ-สกุลชั้นเลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อวัยรุ่น

คำสั่ง : ให้นักเรียน จับคู่ 2 คน และช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลจากประสบการณ์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ประเด็นปัญหาจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์

.....
.....

ความเหมือน และความต่างของประเด็นปัญหา

ความเหมือน

.....
.....

ความต่าง

.....
.....

ประเด็นปัญหาของเพื่อน มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้จริง มากน้อยเพียงใด

.....
.....

ประเด็นปัญหาของเพื่อนและของตนเอง ครอบคลุมกับปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ และคิดว่ามีประเด็นปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นด้านใดบ้าง ที่ยังไม่ได้กล่าวถึง

.....
.....

ให้นักเรียนช่วยกัน แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับความสำคัญของ

ประเด็นปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ที่ได้ช่วยกันรวบรวมในข้อที่ 4

.....
.....

ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหาใน
สถานการณ์จริงอย่างไรและออกมาแสดงทักษะปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

.....

.....

.....

ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์

.....

.....

.....

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์

.....

.....

.....

ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการใช้สื่อสังคม
ออนไลน์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพ

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน 1 คาบ เวลา 50 นาที

สาระที่ 5	ความปลอดภัยในชีวิต
มาตรฐาน พ 5.1	ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การ ใช้ยา สาร เสพติดและความรุนแรง
ตัวชี้วัด พ.5.1 ม.3/3	วิเคราะห์อิทธิพลของสื่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

สาระสำคัญ

สื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพมีปัจจัยเสี่ยงหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพจะส่งผลการดำรงชีวิตประจำวันของบุคคลนั้น ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อตัวบุคคลผู้มีพฤติกรรมเสี่ยงแล้วยังส่งผลกระทบต่อ ครอบครัว ชุมชน และสังคมด้วย ดังนั้นการศึกษาทำความเข้าใจและรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อพฤติกรรมสุขภาพด้านต่าง ๆ จะทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพได้
2. นักเรียนวางแผนการปฏิบัติในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพได้อย่างเหมาะสมกับวัย
3. นักเรียนแสดงทักษะการปฏิบัติตนในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพได้

สาระการเรียนรู้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพ
2. อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา

- 1.1 ให้นักเรียนดูภาพที่ครูนำมาให้ดูเช่น ภาพคนอยู่ในอาการหวาดกลัวหรือคนกำลัง
ซีเมเศร้า เป็นต้น
- 1.2 ให้นักเรียนจับกลุ่ม 4 คน

1.3 ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นปัญหา คนละ 1 ประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพจากการใช้สื่อ เช่น รู้สึกหงุดหงิดเมื่อใช้อินเทอร์เน็ตลดลง เป็นต้น

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

2.1 แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาของแต่ละคน ภายในกลุ่มของตนเอง

2.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าประเด็นปัญหาของเพื่อนในกลุ่ม มีความเหมือนและแตกต่างจากของตนเองอย่างไร

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล

3.1 ให้นักเรียนภายในกลุ่มของตนเองช่วยกัน อภิปรายว่า ประเด็นปัญหาของเพื่อนว่ามีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้ในการเกิดปัญหาในสถานการณ์จริง มากน้อยเพียงใด

3.2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่า จากประเด็นคำถามทั้ง 2 ประเด็น ว่าครอบคลุมกับปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ที่เกิดขึ้นจากการใช้สื่อ หรือไม่

ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ

4.1 ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ที่ได้ช่วยกันรวบรวมในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน

5.1 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหา และป้องกันอันตรายจากการใช้สื่อในสถานการณ์จริงอย่างไร

5.2 ครูสุ่มเลือกนักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมติ 2 กลุ่ม ในด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 6 การสรุป

6.1 ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่นในการใช้สื่อที่มีผลต่อสุขภาพ

6.2 และจากการสรุปและลงความเห็น นั้นทำให้นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ

ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป

7.1 ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากวิเคราะห์ในเรื่องการรู้เท่าสื่อไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนรู้

1. การหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อหรือแหล่งความรู้ที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือห้องสมุด เป็นต้น
2. รูปคนที่อยู่ในอาการต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้สื่อออนไลน์
3. ใบงาน การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เรื่อง “อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพ”

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในชั้นเรียน
2. แบบสังเกตการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มภายในชั้นเรียน
3. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้รวม
4. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในกลุ่มของตนเอง
5. ความถูกต้องของการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ความถูกต้องและเหมาะสมของการทำใบงานรายบุคคล

ชื่อ-สกุลชั้นเลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพ

คำสั่ง : ให้นักเรียน จับกลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม จำนวน 4 คน และช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นปัญหาจากการดูภาพโรคที่เกิดจากใช้สื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพ

.....

ความเหมือน และความต่างของประเด็นปัญหาของสมาชิกภายในกลุ่ม

ความเหมือน

.....

ความต่าง

.....

ประเด็นปัญหาของเพื่อนแต่ละคนภายในกลุ่ม มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้จริง มากน้อย
 เพียงใด

.....

ประเด็นปัญหาของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม ครอบคลุมกับปัญหาพฤติกรรมสุขภาพ

หรือไม่ และคิดว่ามีประเด็นปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นด้านใดบ้าง ที่ยังไม่ได้กล่าวถึง

.....

ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกัน แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับ

ความสำคัญของประเด็นปัญหาพฤติกรรมสุขภาพ ที่ได้ช่วยกันรวบรวมในข้อที่ 4

.....

ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหาใน
สถานการณ์จริงอย่างไรและออกมาแสดงทักษะปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

.....

.....

.....

ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพ

.....

.....

.....

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพฤติกรรมสุขภาพ

.....

.....

.....

ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพฤติกรรมสุขภาพไป
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรง

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน 1 คาบ เวลา 50 นาที

สาระที่ 5	ความปลอดภัยในชีวิต
มาตรฐาน พ 5.1	ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การ ใช้ยา สาร เสพติดและความรุนแรง
ตัวชี้วัด พ.5.1 ม.3/3	วิเคราะห์อิทธิพลของสื่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง

สาระสำคัญ

หากบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีปัจจัยเสี่ยงหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความรุนแรงจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันของบุคคลนั้น ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อตัวบุคคลผู้มีพฤติกรรมเสี่ยงแล้วยังส่งผลกระทบต่อไปถึง ครอบครัว ชุมชน และสังคมด้วย ดังนั้นการศึกษาทำความเข้าใจและรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงตลอดจนความรุนแรงในลักษณะต่าง ๆ จะทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรงได้
2. นักเรียนวางแผนการปฏิบัติในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรงได้อย่างเหมาะสมกับวัย
3. นักเรียนแสดงทักษะการปฏิบัติตนในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรงได้

สาระการเรียนรู้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรง
2. อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรง ซึ่งมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมากในการลอกเลียนแบบทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงในสังคมได้เช่น การปล้นการข่มขืน ซึ่งมีต้นแบบมาจากเกมหรือการเสนอข่าวสารในทางลบนั่นเอง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา

- 1.1 ให้นักเรียนดูปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากสื่อ (3 นาที)
- 1.2 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นพฤติกรรมความรุนแรงจากสื่อที่เกิดจากสื่อจากประสบการณ์ของนักเรียน
- 1.3 ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นปัญหา คนละ 1 ประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรงจากสื่อ เช่น ชมชื่นซึ่งเกิดจากแสดงละคร ปล้นรถแท็กซี่เกิดจากการเลียนแบบเกม เป็นต้น

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

- 2.3 ให้นักเรียนจับกลุ่ม 5 คน
- 2.4 แลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาของแต่ละคน ภายในกลุ่ม
- 2.5 ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าประเด็นปัญหาของเพื่อนในกลุ่ม มีความเหมือนและแตกต่างจากของตนเองอย่างไร

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล

- 3.1 ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกัน อภิปรายว่า ประเด็นปัญหาของเพื่อนแต่ละคน ภายในกลุ่ม มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้ในการเกิดปัญหาในสถานการณ์จริง มากน้อยเพียงใด
- 3.2 ให้นักเรียนภายในกลุ่มวิเคราะห์ว่า จากประเด็นคำถามทั้ง 5 ประเด็นของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม ว่าครอบคลุมกับปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงจากสื่อ ที่เกิดขึ้นจากการดูคลิปวิดีโอ หรือไม่

ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ

- 4.1 ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่น ที่ได้ช่วยกัน รวบรวมในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน

- 5.1 ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์จริงอย่างไร ออกมาในลักษณะของ แผนผังความคิด
- 5.2 ครูสุ่มเลือกนักเรียนออกมานำเสนอและแสดงบทบาทสมมติ 2 กลุ่ม ในด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 6 การสรุป

- 6.1 ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรงจากสื่อ
- 6.2 และจากการสรุปและลงความเห็นนั้น ให้นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น จากการดูคลิปวิดีโอข้าง

ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป

- 7.1 ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากวิเคราะห์ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ จากการดูคลิปวิดีโอนี้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนรู้

1. การหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อหรือแหล่งความรู้ที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือห้องสมุด เป็นต้น
2. คลิปวิดีโอความรุนแรงที่เกิดจากสื่อ
3. ใบงาน การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เรื่อง “อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรง”

การประเมินผล

1. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในชั้นเรียน
2. แบบสังเกตการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มภายในชั้นเรียน
3. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้รวม
4. สังเกตการให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและการอภิปรายภายในกลุ่มของตนเอง
5. ความถูกต้องของการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ความถูกต้องและเหมาะสมของการทำใบงานรายบุคคล

ชื่อ-สกุลชั้นเลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรง

คำสั่ง : ให้นักเรียน จับกลุ่ม โดยมีสมาชิกภายในกลุ่ม จำนวน 5 คน และช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลจากการชมคลิปวิดีโอและการแสดงความคิดเห็นของเพื่อนภายในห้อง

ประเด็นปัญหาจากการดู คลิปวิดีโอจากและการแสดงความคิดเห็นของเพื่อนภายในห้อง

.....

ความเหมือน และความต่างของประเด็นปัญหาของสมาชิกภายในกลุ่ม

ความเหมือน

.....

ความต่าง

.....

ประเด็นปัญหาของเพื่อนแต่ละคนภายในกลุ่ม มีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นไปได้จริง มากน้อย

เพียงใด

.....

ประเด็นปัญหาของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม ครอบคลุมกับปัญหาอิทธิพลของสื่อต่อ

พฤติกรรมความรุนแรงหรือไม่ และคิดว่ามีประเด็นปัญหาอิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรง ด้านใดบ้าง ที่ยังไม่ได้กล่าวถึง

.....

.....

ให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกัน แยกลักษณะของปัญหาให้อยู่เป็นกลุ่ม และเรียงลำดับ
 ความสำคัญของประเด็นปัญหาอิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรงที่ได้ช่วยกันรวบรวม
 ในข้อที่ 4

.....

.....

.....

ให้นักเรียนทำการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์แนวทางในการแก้ไขปัญหาใน
 สถานการณ์จริงอย่างไรและออกมาแสดงทักษะปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริงในรูปแบบ
 แผนผังความรู้ (ในการบูรณาการ)

.....

.....

.....

ให้นักเรียนสรุปและลงความเห็นภาพรวมของผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากประเด็นปัญหา
 ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรง

.....

.....

.....

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาอิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรง
 จากการดูคลิปวิดีโอบ้าง

.....

.....

.....

ให้นักเรียนระบุแนวทางการนำข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาอิทธิพลของสื่อต่อ
 พฤติกรรมความรุนแรงจากการดูคลิปวิดีโอนี้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน มีจำนวน 60 ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้	จำนวน 20 ข้อ
ส่วนที่ 2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านเจตคติ	จำนวน 20 ข้อ
ส่วนที่ 3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการปฏิบัติ	จำนวน 20 ข้อ
2. ขอความร่วมมือให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในแต่ละส่วนของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาให้เข้าใจก่อนลงมือทำแบบทดสอบ
3. ใช้เวลาในการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา 60 นาที

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะไม่มีผลกระทบต่อคะแนนสอบใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น นักเรียนโปรดทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาให้ครบทุกข้อ คำตอบที่ผู้วิจัยได้จะเก็บเป็นความลับ

ขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

นายวิสุทธีวัฒน์ ต๊ะผัด

ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

จงใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถาม ข้อที่ 1 – 5

นิตเป็นคนชอบดูละครทีวีมาก และชื่นชอบพระเอกคนหนึ่งชื่อว่า นายเอ นิตได้ทำการสมัครเป็นสมาชิกแฟนคลับพระเอกที่ชื่อนายเอ ในเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะต้องกรอกประวัติและข้อมูลส่วนตัวก่อนที่จะสมัครสมาชิก นิตได้ทำการกรอกข้อมูลและสมัครเป็นสมาชิกในเว็บไซต์เพราะเห็นว่ามีสมาชิกคนอื่น ๆ อีกมากมายน่าจะมีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือได้ โดยในเว็บไซต์จะมีข้อมูลข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนายเออยู่มากมาย ในเวลาว่าง นิตมักจะอ่านข่าวสารเกี่ยวกับนายเอ ผ่านเว็บไซต์ดังกล่าวและในวันหนึ่งมีอีเมลส่งมาให้กับนิตในเนื้อหาอีเมลนั้นเป็นการเชิญชวนให้เข้าร่วมการทำบุญให้กับเด็กกำพร้าซึ่งมีนายเอ เป็นผู้นำและเป็นผู้สนับสนุนหลักในการทำบุญครั้งนี้และนอกจากนี้เนื้อหาภายในอีเมล ยังมีเลขบัญชีและชื่อบัญชีให้สำหรับโอนเงินร่วมทำบุญนิตจึงไม่รอช้าที่จะชื่นชมในความดีของพระเอกที่ตนเองชื่นชอบและโอนเงินเข้าบัญชีดังกล่าวเพื่อร่วมทำบุญ และในเวลาต่อมา นิตได้อ่านข่าวที่นายเอ ออกมาให้ข้อมูลว่ามีมิชชันนารีอ้างชื่อของตนเองเพื่อหลอกให้แฟนคลับของตนเองโอนเงินไปร่วมทำบุญ ซึ่งนิตก็คือหนึ่งในบุคคลที่โดนหลอกหลวง

- 1) นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญของการถูกหลอกหลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด
 1. ชื่นชอบดารานักแสดง
 2. รับฟังข่าวสารมากจนเกินไป
 3. เชื่อมมั่นในตนเองมากจนเกินไป
 4. ขาดการคิดวิเคราะห์ข่าวก่อนตัดสินใจ
- 2) เพราะเหตุใด นิตถึงเชื่อบุคคลที่เชิญชวนให้เข้าร่วมทำบุญโดยการโอนเงิน
 1. เพราะนิตชื่นชอบนายเอ
 2. เพราะนิตสงสารเด็กกำพร้า
 3. เพราะนิตเป็นคนชอบทำบุญ
 4. เพราะนิตคิดว่าเป็นการทำบุญร่วมกับนักแสดงที่ตนเองชื่นชอบ
- 3) ถ้านักเรียนเป็นนิต และมีบุคคลเชิญชวนให้เข้าร่วมทำบุญ นักเรียนควรทำอย่างไร
 1. ร่วมทำบุญทันทีเพราะถือว่าได้บุญเหมือนกัน
 2. ปรึกษาพ่อแม่ผู้ปกครองก่อนที่จะโอนเงินร่วมทำบุญ
 3. เชิญชวนเพื่อนสมาชิกแฟนคลับคนอื่น ๆ มาทำบุญร่วมกัน
 4. เป็นกระบอกเสียงกระจายข่าวไปยังบุคคลอื่น ๆ เพื่อเป็นการต่อบุญ

- 4) จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่า ทักษะใดที่จำเป็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด
1. ทักษะการต่อเครื่อง
 2. ทักษะการปฏิเสธ
 3. ทักษะการเอาตัวรอด
 4. ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์
- 5) นักเรียนคิดว่า บุคคลในข้อใด มีพฤติกรรมคล้ายกับชนิด มากที่สุด
1. นวล ซื้อเสื้อทีมฟุตบอลที่ตนเองชื่นชอบ ผ่านเว็บไซต์
 2. น้อย ไปดูคอนเสิร์ตการกุศลที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 3. น้อย ขายสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนของตนเองผ่านอินเทอร์เน็ต
 4. นิม ดูข่าวดารานักแสดงที่ตนเองชื่นชอบในทุกช่องทางของสื่อ

จงใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถาม ข้อที่ 6 – 10

น้อยหน้าเป็นเด็กที่ชอบฟังเพลงมาก แต่ไม่ชอบซื้อแผ่นซีดีมาฟังเนื่องจากมีราคาแพงและมีเพลงจำนวนน้อย น้อยหน้าจึงมักจะฟังเพลงจากคลื่นวิทยุต่างๆเป็นประจำ น้อยหน้าชื่นชอบดีเจคนหนึ่งผ่านเสียงตามสายที่ดีเจคนนั้นพูดและคอยเปิดเพลงเอาใจคนฟังเสมอ น้อยหน้ามีโอกาสได้พูดคุยกับดีเจผ่านทางโทรศัพท์เวลาโทรไปขอเพลง ซึ่งทำให้น้อยหน้าปลื้มใจเป็นอย่างมากและเฝ้าคอยโทรไปขอเพลงกับดีเจคนนี้ผ่านทางโทรศัพท์ทุกวันจนเกิดความสนิทกันและวันหนึ่งดีเจคนดังกล่าวได้นัดน้อยหน้าให้ออกไปพบเพื่อมอบของขวัญแทนคำขอบคุณที่น้อยหน้าเป็นผู้ฟังที่ติดตามเขาตลอดมา น้อยหน้ารู้สึกดีใจมากที่จะได้เจอกัน เธอแต่งตัวสวยออกจากบ้านไปพบดีเจ ซึ่งจุดนัดพบคือ บริเวณคอนโดของดีเจหนุ่มคนดังกล่าว และเมื่อพบกัน ดีเจหนุ่มได้ชักชวนให้น้อยหน้าขึ้นไปดูแผ่นเพลงและอุปกรณ์เพลงของเขาที่ใช้นำไปจัดรายการเพลงวิทยุ เพื่อหลอกลวงให้น้อยหน้าขึ้นไปบนห้องของดีเจหนุ่ม ด้วยความอยากรู้อยากเห็นน้อยหน้าจึงไม่รีรอที่จะตามขึ้นไป

- 6) นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญที่สุดของการถูกหลอกลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด
1. ความไว้วางใจ
 2. ความชื่นชอบส่วนตัว
 3. ความอยากรู้อยากเห็น
 4. การขาดประสบการณ์ในการเจอคนแปลกหน้า
- 7) ถ้านักเรียนเป็นน้อยหน้า นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองได้อย่างไร หากจำเป็นต้องออกไปพบดีเจคนดังกล่าวอย่างเลี่ยงไม่ได้
1. พกสเปรย์พริกไทย

2. แต่งตัวให้มิดชิด เรียบร้อย
 3. ออกไปพบเฉพาะในเวลากลางวัน
 4. ชักชวนเพื่อนให้ไปเป็นเพื่อนหลายๆคน
- 8) เมื่อตีเจชวนขึ้นไปบนห้อง ถ้านักเรียนเป็นน้อยหน้า จะตัดสินใจอย่างไร
1. โทรแจ้งตำรวจทันที
 2. หาโอกาสโทรบอกคุณพ่อคุณแม่
 3. ถ้าวุ่นใจได้ไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับดนตรี
 4. ขอถ่ายรูปคู่กับตีเจเพื่อโพสรูปอวดเพื่อนๆ
- 9) จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่าทักษะการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างไร
1. ช่วยให้มีสมาธิในการฟังเพลงมากขึ้น
 2. ช่วยในทักษะการฟังเพื่อตัดสินใจเลือกชิ้นชอบตีเจที่เป็นคนดี
 3. ช่วยให้เราสามารถประเมินสถานการณ์อันตราย เพื่อตัดสินใจก่อนภัยจะมาถึงตัวเรา
 4. ช่วยให้เราสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
- 10) หากเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับเพื่อนของนักเรียน นักเรียนจะมีวิธีการช่วยเหลือเพื่อนอย่างไรเป็นอันดับแรก ก่อนที่เพื่อนจะออกไปพบตีเจคนดังกล่าว
1. ช่วยเพื่อนแต่งตัวให้มิดชิด
 2. พาเพื่อนไปแจ้งความล่วงหน้าไว้ก่อน
 3. อาสาไปเป็นเพื่อน เพื่อช่วยเหลือกันเมื่อเกิดอันตราย
 4. สมมุติสถานการณ์เสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นให้เพื่อนมองเห็นถึงอันตรายอาจเกิดขึ้น

จงใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถาม ข้อที่ 11-15

พิกุล เป็นเด็กต่างจังหวัดเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยพิกุลตั้งใจว่าจะหางานพิเศษทำเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ พิกุลจึงไปซื้อหนังสือรับสมัครงานมาและโทรสมัครงานนอกเวลาตามบริษัทต่างๆ และในขณะที่พิกุลกำลังอ่านหนังสือรับสมัครงานอยู่นั้น ได้ไปเจอกับบริษัทหนึ่ง ที่ระบุว่าทำงานเพียงไม่กี่ชั่วโมง แต่ได้ค่าตอบแทนเป็นจำนวนมาก พิกุลจึงไม่รีรอที่จะโทรไปสมัคร และนัดเวลากับสถานที่ในการสัมภาษณ์งานสองวันต่อมาพิกุลเดินทางไปสัมภาษณ์งานดังกล่าวตามสถานที่ที่ได้นัดหมายกับนายจ้างไว้ เมื่อไปถึงกลับพบว่า เป็นเพียงตึกแถว 1 คูหาที่ไม่มีชื่อบริษัทพิกุลจึงโทรหานายจ้างและเมื่อพบนายจ้างแล้วตนเองก็เดินตามนายจ้างเข้าไปยังตึกแถวดังกล่าวแต่เมื่อเข้าไปถึงกลับพบว่าสถานที่ดังกล่าวคือสถานที่ที่กักขังสาวค้าประเวณีไว้เป็นจำนวนมาก เพื่อส่งไปค้าประเวณีในประเทศเพื่อนบ้าน

- 11) นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่สำคัญของการถูกลอกหลวงในเหตุการณ์นี้คือข้อใด
1. ความไว้วางใจคนแปลกหน้า
 2. อยากช่วยแบ่งเบาภาระพ่อแม่
 3. พิกุลมีความโลภมาก หวังเงินจำนวนมาก
 4. ไม่พิจารณาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของบริษัท
- 12) นักเรียนคิดว่านักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองได้อย่างไร หากจำเป็นต้องไปสัมภาษณ์งานในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย
1. ชวนเพื่อนสนิทไปเป็นเพื่อน
 2. เรียนวิชาการป้องกันตนเอง
 3. ค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริษัทผ่านสื่อต่าง ๆ
 4. ทดลองเดินทางไปยังสถานที่ดังกล่าวก่อนวันสัมภาษณ์งาน
- 13) ถ้านักเรียนเป็นพิกุล นักเรียนจะอย่างไรเมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์อันตราย
1. ตะโกนขอความช่วยเหลือ
 2. ทำใจยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้น
 3. ใช้อาวุธรอบๆตัวต่อสู้กับคนร้าย
 4. รวบรวมสติ และพยายามโทรแจ้งตำรวจ
- 14) หากนักเรียนเป็นพิกุล สิ่งแรกที่นักเรียนต้องคำนึงถึงเมื่อทำการสมัครงานคือข้อใด
1. รายได้ต่อปีของบริษัทที่ต้องการสมัครงาน
 2. สวัสดิการของพนักงานในบริษัทที่ต้องการสมัครงาน
 3. เครื่องแต่งกายของพนักงานในบริษัทที่ต้องการสมัครงาน
 4. ความเป็นไปได้ของหน้าที่การทำงานและค่าตอบแทนที่ได้รับ
- 15) ในฐานะที่นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของพลเมือง นักเรียนคิดว่าข้อใดเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ให้หมดไปจากสังคมไทยได้ดีที่สุด
1. รมรณรงค์และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทักษะการป้องกันตัว
 2. รมรณรงค์ไม่สมัครงานผ่านทางโทรศัพท์หรือหนังสือสมัครงาน
 3. เข้าร่วมอาสาสมัครสายสืบเพื่อช่วยเหลือการทำงานของตำรวจ
 4. สร้างภูมิคุ้มกันในตนเองในการรู้เท่าทันอันตรายที่แฝงมากับสื่อต่างๆ

จงใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถาม ข้อที่ 16 – 20

สุชาติเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นเด็กที่เรียบร้อยและตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอ วันหนึ่งสุชาติทำการบ้านโดยการสืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้พบกับเว็บไซต์หนึ่ง ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่เผยแพร่ภาพลามกอนาจาร ด้วยความอยากรู้อยากเห็นสุชาติจึงกดเข้าไปดู ทำให้สุชาติได้พบกับรูปภาพลามกอนาจารมากมาย สุชาติเริ่มเข้าไปดูเว็บไซต์ดังกล่าวบ่อยขึ้น โดยไม่มีคุณพ่อหรือคุณแม่ทราบเรื่องดังกล่าว วันหนึ่งสุชาติได้เข้าไปดูเว็บไซต์ลามกอนาจารและเกิดอารมณ์ทางเพศขึ้นจึงวางแผนหลอกล่อเพื่อนสาวที่ตนเองสนิทมาบ้าน และข่มขืนเพื่อนสาวของตนเองจนเกิดปัญหาตามมาอย่างมาก

- 16) นักเรียนคิดว่า ข้อใดเป็นสาเหตุที่สำคัญทางพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของสุชาติ
 1. พ่อแม่ของสุชาติไม่มีเวลาในการอบรมดูแลสั่งสอน
 2. สุชาตินั่งทำการบ้านโดยลำพัง โดยไม่มีผู้ปกครองสอน
 3. ได้รับคำแนะนำในการเข้าไปดูเว็บไซต์จากเพื่อนในโรงเรียน
 4. การเข้าไปดูเว็บไซต์ลามกอนาจารโดยการรู้เท่าไม่ถึงการณ์
- 17) นักเรียนคิดว่านักเรียนจะมีวิธีการป้องกันตนเองได้อย่างไร จากเว็บไซต์อนาจารเหล่านั้น
 1. เลิกใช้อินเทอร์เน็ตหันมาค้นคว้าหาความรู้ในห้องสมุด
 2. ติดตั้งโปรแกรมกำจัดเว็บไซต์เหล่านี้ออกจากคอมพิวเตอร์
 3. ปรึกษาเพื่อนเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าถึงเว็บไซต์ลามกอนาจาร
 4. รู้เท่าทันพฤติกรรมของตนเองและผลเสียจากการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ไม่เหมาะสม
- 18) ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสาวของสุชาติและตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหามาเริ่มอย่างไร
 1. ตะโกนเรียนให้คนอื่นช่วย
 2. ขัดขืน ทำร้ายร่างกายของสุชาติ
 3. เจรจาต่อรองโดยใช้ทักษะการปฏิเสธ
 4. เจรจาต่อรองสุชาติและหาจังหวะวิ่งหนี
- 19) จากเหตุการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่าสุชาติจะได้รับผลกระทบอย่างไรต่อการกระทำของตนเอง
 1. ตกเป็นจำเลยสังคม
 2. พ่อแม่จะไม่รักและไม่อยากอยู่ใกล้
 3. เพื่อนของสุชาติจะท้องและสุชาติต้องพาไปทำแท้ง
 4. อาจถูกจับข้อหากักขังขังหน่วงเหนี่ยวและพยายามข่มขืน

20) หากสุขภาพเป็นบุคคลในครอบครัวของนักเรียน นักเรียนจะมีวิธีการช่วยเหลือสุขภาพอย่างไร ให้มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

1. หาคคนรักให้สุขภาพดี
2. พาสสุขภาพไปบำบัดสุขภาพจิต
3. แนะนำให้สุขภาพออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
4. ให้ความรู้ในเรื่องการจัดการตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพทางเพศที่ถูกต้อง

เฉลยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้

1.	4	11.	4
2.	4	12.	3
3.	2	13.	4
4.	4	14.	4
5.	1	15.	4
6.	1	16.	2
7.	4	17.	4
8.	2	18.	3
9.	3	19.	4
10.	4	20.	4

ส่วนที่ 2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านเจตคติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบแบบวัดเจตคติตามความเป็นจริงและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นตามความคิดเห็นของนักเรียน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกเห็นด้วยอย่างมากกับข้อความนั้น
เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกเห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นบางครั้งและบางครั้งมีความคิดความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างมากกับข้อความนั้น

เจตคติ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
1. การดูละครทีวี มีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี เราจะต้องคิดวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการดูทีวี					
2. นักแสดงทุกคนในทีวีล้วนเป็นคนดีมีคุณธรรม เราสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของนักแสดงเหล่านั้นได้ในทุกๆด้าน					
3. วัยรุ่นส่วนมากมีพฤติกรรมความรุนแรงมาจากสื่อโทรทัศน์					
4. ข่าวสารจากสื่อวิทยุ สามารถเชื่อถือได้					
5. วิทยุคลื่นต่างๆให้ความเพลิดเพลินในการรับฟังและประโยชน์ต่อผู้ฟังเป็นอย่างมาก					

เจตคติ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
7. ดีใจตามคลื่นวิทยุล้วนเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ สามารถเลียนแบบพฤติกรรมได้					
8. ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งที่ผ่านการคัดกรองมาเป็นอย่างดีแล้ว					
9. นิตยสารทุกฉบับล้วนให้สาระและประโยชน์แก่ผู้อ่าน					
10. หนังสือพิมพ์ทุกสำนักพิมพ์สามารถเชื่อถือได้					
11. การพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ เขียนเกินความเป็นจริงเสมอ					
12. ข่าวจากสื่อออนไลน์เป็นสิ่งที่เราควรคิดวิเคราะห์ก่อนเชื่อถือ					
13. เราสามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวผ่านสื่อออนไลน์ได้ เพราะสื่อมีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือ					
14. การเขียนข้อความผ่านสื่อออนไลน์ เป็นสิ่งที่เราสามารถกระทำได้อย่างไม่มีข้อจำกัด เพราะเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล					
15. สินค้าที่ขายในอินเทอร์เน็ต เป็นสินค้าที่มีคุณภาพดีและน่าเชื่อถือกว่าการซื้อสินค้าตามท้องตลาด					

เจตคติ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
16. การทำความรู้จักเพื่อนใหม่ ทางอินเทอร์เน็ต ไม่ถือว่าเป็น อันตรายจากการใช้สื่อออนไลน์					
17. การใช้อินเทอร์เน็ตเป็น เวลานานจะส่งผลต่อพฤติกรรม ทางด้านสุขภาพจิต					
18. พฤติกรรมการแสดงของ นักแสดงในทีวีนำมาซึ่ง พฤติกรรมความรุนแรงของ วัยรุ่น					
19. พฤติกรรมการเลียนแบบที่ ไม่เหมาะสม มักมาจากการ ขาดการคิดวิเคราะห์การใช้สื่อ ต่าง ๆ					
20. พฤติกรรมความรุนแรงของ วัยรุ่น มักมาจากการขาดการ คิดวิเคราะห์ในการใช้สื่อต่าง ๆ					

ส่วนที่ 3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการปฏิบัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

นักเรียนมีส่วนร่วมหรือแนะนำในการปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 6-7 วัน

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 3-5 วัน

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง นักเรียนปฏิบัติสัปดาห์ละ 1-2 วัน

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง นักเรียนไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมนั้นเลย

การปฏิบัติ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
1. ฉันดูรายการโทรทัศน์เฉพาะช่องที่ฉันชอบเท่านั้น				
2. ฉันเลือกดูละครเรื่องที่ฉันชอบเท่านั้น				
3. ฉันซื้อสินค้าตามดารานักแสดงที่ฉันชื่นชอบ				
4. ฉันนำพฤติกรรมของดารานักแสดงที่ฉันชื่นชอบ มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน				
5. ฉันวิเคราะห์และแยกแยะพฤติกรรมของตัวละครขณะดูทีวี				
6. ฉันเปิดวิทยุฟังเพลงเฉพาะในช่วงของดีเจที่ฉันชื่นชอบเท่านั้น				
7. ฉันซื้อสินค้าที่ดีเจที่ฉันชื่นชอบโฆษณาขายผ่านทางวิทยุ				
8. ฉันส่งข้อความเข้าไปในคลื่นวิทยุเพื่อจะขอเพลงส่งให้กับที่ฉันรัก				
9. ฉันนำคำแสดงที่ได้รับฟังจากคลื่นวิทยุมาใช้ในชีวิตประจำวัน				
10. ฉันรับฟังข่าวสารผ่านคลื่นวิทยุที่ฉันชื่นชอบเท่านั้น				

การปฏิบัติ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
11. ฉันอ่านหนังสือพิมพ์ เพียงสำนักพิมพ์ใด สำนักพิมพ์หนึ่งเท่านั้น				
12. ฉันชอบอ่านนิตยสารซูชิบิดารา เพราะเป็นข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ				
13. ฉันเลือกซื้อนิตยสารตามความสวยงามของปกหนังสือ				
14. ฉันออกไปพบเพื่อนใหม่ที่รู้จักกันผ่านอินเทอร์เน็ต				
15. ฉันเขียนข้อมูลส่วนตัวผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อทำการบ้าน				
16. ฉันหงุดหงิดเมื่อไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตในการรับฟังข่าวสาร				
17. ฉันไม่สามารถควบคุมระยะเวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของตนเองได้				
18. ฉันเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรงจากตัวละครในเกมที่ฉันเล่น				
19. ฉันอดนอน เพื่อเล่นเกมคอมพิวเตอร์				
20. ฉันรู้สึกหดหู่หรือกระวนกระวายใจเมื่อเลิกใช้อินเทอร์เน็ต				

ภาคผนวก ง

การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแผนการจัด การเรียนรู้
3. ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้วิชาสุศึกษา
 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ด้านความรู้ จำนวน 20 ข้อ จำนวนนักเรียน 30 คน
 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้มีค่าเท่ากับ 0.81
 ค่า p (ความยาก-ง่าย) อยู่ในช่วง 0.27 - 0.80
 ค่า r (อำนาจจำแนก) อยู่ในช่วง 0.20 - 0.60

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.73	0.27
2	0.77	0.20
3	0.80	0.27
4	0.77	0.33
5	0.40	0.53
6	0.37	0.47
7	0.77	0.33
8	0.77	0.33
9	0.50	0.60
10	0.40	0.40
11	0.60	0.40
12	0.73	0.40
13	0.67	0.40
14	0.80	0.27
15	0.73	0.27
16	0.27	0.27
17	0.70	0.47
18	0.33	0.27
19	0.77	0.47
20	0.80	0.27

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวมของคะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปรผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
		1	2	3			
1. การรู้เท่าทันสื่อ	1. สาระการเรียนรู้	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
	2. จุดประสงค์การเรียนรู้	1	0	1	0.60	1.00	ใช้ได้
	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	0	1	0.60	1.00	ใช้ได้
	4. สื่อที่ใช้	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
	5. การวัดประเมินผล	1	1	0	0.60	1.00	ใช้ได้
รวม						0.68	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวมของคะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปรผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
		1	2	3			
2. อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ต่อวัยรุ่น	1. สาระการเรียนรู้	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
	2. จุดประสงค์การเรียนรู้	1	0	1	0.60	1.00	ใช้ได้
	3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	0	1	0.60	1.00	ใช้ได้
	4. สื่อที่ใช้	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
	5. การวัดประเมินผล	1	1	0	0.60	1.00	ใช้ได้
รวม						0.68	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวมของคะแนน(ΣR)	ค่า IOC	แปรผล
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
3.อิทธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียงต่อวัยรุ่น	1.สาระการเรียนรู้	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
	2.จุดประสงค์การเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	3.กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	4.สื่อที่ใช้	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
	5.การวัดประเมินผล	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
รวม						0.68	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวมของคะแนน(ΣR)	ค่า IOC	แปรผล
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
4.อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ต่อวัยรุ่น	1.สาระการเรียนรู้	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
	2.จุดประสงค์การเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	3.กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	4.สื่อที่ใช้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	5.การวัดประเมินผล	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
รวม						0.68	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวมของคะแนน(ΣR)	ค่า IOC	แปรผล
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
5.อิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น	1.สาระการเรียนรู้	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
	2.จุดประสงค์การเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	3.กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	4.สื่อที่ใช้	1	1	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	5.การวัดประเมินผล	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
รวม						0.68	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวมของคะแนน(ΣR)	ค่า IOC	แปรผล
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
6.อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อวัยรุ่น	1.สาระการเรียนรู้	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
	2.จุดประสงค์การเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	3.กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	4.สื่อที่ใช้	1	1	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	5.การวัดประเมินผล	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
รวม						0.68	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวมของคะแนน(ΣR)	ค่า IOC	แปรผล
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
7.อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพ	1.สาระการเรียนรู้	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
	2.จุดประสงค์การเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	3.กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	4.สื่อที่ใช้	1	1	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	5.การวัดประเมินผล	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
รวม						0.68	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวมของคะแนน(ΣR)	ค่า IOC	แปรผล
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
8.อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมความรุนแรง	1.สาระการเรียนรู้	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
	2.จุดประสงค์การเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	3.กระบวนการจัดการเรียนรู้	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	4.สื่อที่ใช้	1	1	1	2.00	0.60	ใช้ได้
	5.การวัดประเมินผล	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
รวม						0.68	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านความรู้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อที่ 1	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1	0	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 9	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 10	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 11	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 12	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 13	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 14	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 15	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 16	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 17	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 18	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 19	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 20	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
รวม					0.90	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านเจตคติ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อที่ 1	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	0	1	1	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 4	0	1	1	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 9	0	1	1	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 10	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 11	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 12	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 13	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 14	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 15	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 16	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 17	1	1	0	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 18	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 19	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 20	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
รวม					0.71	ใช้ได้

ตารางค่า IOC ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้านปฏิบัติ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (R)			ผลรวม ของ คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อที่ 1	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 9	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 10	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 11	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 12	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 13	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 14	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 15	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 16	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 17	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 18	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 19	1	1	1	3.00	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 20	1	0	1	2.00	0.60	ใช้ได้
รวม					0.89	ใช้ได้

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายวิสุทธิวัฒน์ ต๊ะผัด เกิดเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2533 ที่จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จ การศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2556 และเข้าศึกษาต่อในปริญญาโทบริหาร บัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2557

